

2021

www.adae.gr

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ
ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

2021

www.adae.gr

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ

ΑΡΧΗ
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ
ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το 1995 ο μακαρίτης καθηγητής της Νομικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών Σταύρος Τσακυράκης δημοσίευσε επιστημονική μελέτη στο Νομικό Βήμα ¹ της οποίας τίτλος ήταν ένα προκλητικό και σε ένα βαθμό ανησυχητικό ερώτημα «Το απόρρητο της επικοινωνίας-απόλυτα απαραβίαστο ή ευχή της έννομης τάξης;». Στη μελέτη αυτή σημείωνε, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα: «Το τρομερό που συμβαίνει στη χώρα μας είναι η ελαφρότητα με την οποία αντιμετωπίζεται μια σοβαρή απειλή για τα δικαιώματα του ατόμου και ο εθισμός της κοινής γνώμης στην πρακτική της υποκλοπής ιδιωτικών συνομιλιών». Εκείνο στο οποίο θα μπορούσε κανείς να συμφωνήσει κανείς με τον αφορισμό αυτό είναι, ότι, σε κάθε περίπτωση, το δικαίωμα στο απόρρητο των επικοινωνιών ήταν (τότε ακόμη) σχετικά νέο στη νομική και ευρύτερη δημόσια συνείδηση (παρά την ψήφιση του Συντάγματος του 1975, στο άρθρο 19 του οποίου περιείχετο διάταξη που κατοχύρωνε το δικαίωμα αυτό σε απόλυτο βαθμό ²) και σε μεγάλο βαθμό μη συνειδητοποιημένο ως προς τις διαστάσεις του και ως προς την ακριβή έκταση του.

Ισχύουν άραγε τα ίδια και σήμερα; 26 χρόνια

¹ Νομικό Βήμα, Τόμος 41, σελ. 995 έως 2008

² Κάτι που δεν ισχύει στην ελληνική έννομη τάξη για κανένα άλλο από τα ατομικά δικαιώματα

μετά τη συγγραφή της μελέτης αυτής και την έκδοση του εκτελεστικού του εν λόγω άρθρου νόμου ³ και 18 χρόνια μετά την ίδρυση της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) και την πολύχρονη εγγυητική της δραστηριότητα; Μετά από εμβληματικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ⁴, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁵, του Συμβουλίου της Επικρατείας ⁶;

Η απάντηση δεν μπορεί να είναι μονοσήμαντη. Παρά τις αναμφισβήτητες προόδους που έχουν γίνει στους θεσμούς, στη νομική κοινή γνώμη και στη δημοκρατική συνείδηση του ελληνικού λαού, το δικαίωμα αυτό δεν έχει γίνει όσο γνωστό θα επέβαλε ο κεντρικός του χαρακτήρας της προστασίας των πιο μύχιων εκδηλώσεων του ιδιωτικού βίου όλων μας. Προϋπόθεση απαραίτητη για να υπάρχουμε

³ Ήτοι του νόμου 2295/1994

⁴ βλ. ενδεικτικά αποφάσεις α) *Copland κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, της 3.4.2007, σκ.41-44, β) *Malone κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, της 26.4.1985, σκ. 84, γ) *Heglas κατά Τσεχίας*, απόφαση της 1.3.2007, σκ.60-61

⁵ Και πάλι ενδεικτικά αποφάσεις του ΔΕΕ στις υποθέσεις απόφασή του της C-293/12, *Digital Rights Ireland Ltd* και C-594/12, *Kärntner Landesregierung*

⁶ Βλ ιδίως ΣτΕ 1593/2016

ως αυτόνομες προσωπικότητες και ελεύθεροι πολίτες. Σε ένα βαθμό ίσως αυτό να οφείλεται στο ότι τόσο το δικαίωμα όσο και η ΑΔΑΕ, παρά το σημαντικό της έργο της τελευταίας ως εγγυήτριας εφαρμογής της διάταξης, και τούτο παρά τους περιορισμένους πόρους που της έχει διαθέσει διαχρονικά η Πολιτεία, παρέμεινε σε αντίθεση με άλλες συνταγματικά κατοχυρωμένες ανεξάρτητες αρχές ⁷ ο μεγάλος άγνωστος. Αυτό οφείλεται σε πολλούς λόγους. Πρώτος από τους οποίους είναι ότι εξ αιτίας ίσως αυτής της χρόνιας έλλειψης σε πόρους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, τους οποίους η Ελληνική Πολιτεία δεν έστερξε ποτέ να της παράσχει, η ΑΔΑΕ η οποία λειτούργησε επί σειρά ετών με εσωστρέφεια είναι πολύ λίγο γνωστή ακόμη και σε εξειδικευμένους νομικούς κύκλους. Ένας άλλος λόγος είναι ότι το δικαίωμα που καλείται να προστατεύσει προέρχεται από την αυτή μήτρα με το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων, δηλαδή από τη γενικότερη «οικογένεια» δικαιωμάτων που είναι η προστασία του ιδιωτικού βίου, με αποτέλεσμα να μην είναι πολύ ξεκαθαρισμένο το τι ειδικότερο προστατεύει.

Ένας τρίτος λόγος είναι ότι πρόκειται για ένα δικαίωμα, η ανάγκη προστασίας του οποίου ανέκυψε από τεχνολογικές εξελίξεις που εμφανίστηκαν τις τελευταίες μόλις δεκαετίες, με κινδύνους πρωτόγνωρους για τον ιδιωτικό βίο. Είναι πασίδηλο ότι, ειδικά στις μέρες μας, η τεχνολογία προχωρεί με ραγδαίους ρυθμούς και είναι πάντα πιο μπροστά από τα νομικά όπλα με τα οποία αγωνιζόμαστε να αντιμετωπίσουμε τις πρωτόγνωρες προκλήσεις, ενώπιον των οποίων μας θέτει. Κινητή τηλεφωνία, επικοινων-

⁷ Όπως πχ η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

νίες μέσω μηνυμάτων, τηλεφωνία μέσω διαδικτύου, επικοινωνίες μέσω μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Instagram, κλπ) ⁸ ή επιφυών (over-the-top) εφαρμογών (ενδεικτικά What's app, Viber, Signal, Skype, Face Time). Διαδικτυακές απάτες. Για να μη μιλήσουμε για τις εν εξελίξει νέες τεχνολογίες τύπου 5G και τα νέα εφιαλτικά πειρατικά λογισμικά προγράμματα τύπου Pegasus ή Predator. Προγράμματα τα οποία επιτρέπουν την πλήρη και εκ του μακρόθεν «άλωση» του κινητού μας smartphone, με δυνατότητες να καταγράφεται κάθε μας συνδιάλεξη, κάθε μήνυμα που στέλνουμε μέσω αυτού ή μέσω των εφαρμογών που αυτό φιλοξενεί, να καταγράφονται οι ομιλίες μας από το μικρόφωνο της συσκευής μας, ακόμη και όταν δεν επικοινωνούμε με κάποιον άλλο· και τέλος, με τη δυνατότητα η κάμερά της να μας βιντεοσκοπεί στις κινήσεις μας στο σπίτι μας. Είναι γνωστή η τάση όλων μας να μην ασχολούμαστε πολύ με αυτό που δεν πολυκαταλαβαίνουμε και του οποίου δεν είμαστε κυρίαρχοι ως εκ του γεγονότος ότι λόγω της πολυπλοκότητας του απαιτεί πολύ κόπο η εκμάθησή του και η εμπάθυνση σ' αυτό. Έτσι, ακριβώς επειδή δυσκολευόμαστε να συλλάβουμε το μέγεθος των τεχνολογικών εξελίξεων στον χώρο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (για το καλό και για το κακό), δεν πολυασχολούμαστε και με τα νομικά εργαλεία που αντιμετωπίζουν τις απειλές που οι εξελίξεις αυτές έχουν εξαπολύσει.

Όποια και να είναι η εξήγηση για την οποία το δικαίωμα στην προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών δεν έχει καταλάβει τη σημαντική θέση που του προσήκει στην απασχόλη-

⁸ Μέσα κοινωνικής δικτύωσης που συχνά είναι παγίδες για αποκάλυψη δεδομένων από τους ίδιους τους χρήστες

ση νομικών και τεχνικών, γεγονός παραμένει ότι ο αγώνας για την κατοχύρωση όχι μόνο αυτού, αλλά και όλων ανεξαιρέτως των ατομικών δικαιωμάτων, παραγόντων καθοριστικών για την εμπέδωση του κράτους δικαίου και, τελικά, της δημοκρατίας δεν τελειώνει και δεν κλείνει ποτέ. Δεν είναι ένας στόχος στον οποίο κάποτε φτάνουμε και τον κατοχυρώνουμε άπαξ δια παντός, αλλά ένας συνεχής αγώνας, μια συνεχής πρόκληση που μας απαγορεύει τον εφησυχασμό και την επανάπαυση.

Αυτόν τον αγώνα διεξάγει συνεχώς με τους λίγους πόρους της η ΑΔΑΕ στον τομέα της.

Μια ειδικότερη πτυχή της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών είναι ο τομέας των επονομαζόμενων «νομίμων παρακολούθησεων». Με τον όρο αυτό εννοούμε τις «παρακολουθήσεις» των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που προβλέπονται από το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 19 παρ. 1 του Συντάγματος για λόγους προστασίας της εθνικής ασφάλειας και για τη διακρίβωση ιδιαίτερος σοβαρών εγκλημάτων. Οι «παρακολουθήσεις» αυτές γίνονται ύστερα από απόφαση δικαστικών αρχών με βάση μια προδιαγεγραμμένη διαδικασία, που διαγράφεται λεπτομερώς από τον προαναφερθέντα εκτελεστικό του πιο πάνω συνταγματικού άρθρου νόμο 2225/1994. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται σε όλες τις χώρες της Ευρώπης και στην Ελλάδα μια εντυπωσιακή αύξηση των νομίμων αυτών άρσεων του απορρήτου. Οι αιτίες του φαινομένου είναι πολλές. Η ανάγκη καταπολέμησης της τρομοκρατίας, της οργανωμένης βαριάς εγκληματικότητας. Οι απειλές είναι υπαρκτές και γι' αυτό είναι θεμιτή για την άμυνα και την επιβίωση των συγχρόνων κοινωνιών η καταφυγή σε αυτό το τόσο επεμβατικό μέτρο στον ιδιωτικό βίο των πολιτών, η προ-

σφυγή όμως στο οποίο πρέπει να διέπεται από την αρχή της αναλογικότητας. Και τούτο, διότι πάντα ελλοχεύει ο κίνδυνος των καταχρήσεων, ειδικά όταν η άρση γίνεται για λόγους προστασίας της εθνικής ασφάλειας, όπου, σύμφωνα με το νόμο δεν απαιτείται ειδικότερη αιτιολόγηση των συγκεκριμένων λόγων για τους οποίους επιβάλλεται το μέτρο. Γι' αυτό και στις δημοκρατίες είναι πάντα χρήσιμα τα αντίβαρα εξουσίας (checks and balances). Η ΑΔΑΕ έχει εκ του νόμου, αλλά και σαν συνέπεια της ιδιότητάς της ως συνταγματικά κατοχυρωμένης, σε συνδυασμό με την αρχή της διακρίσεως των εξουσιών και της δικαστικής ανεξαρτησίας, περιορισμένες αρμοδιότητες στον τομέα των νομίμων άρσεων του απορρήτου. Ενώ της κοινοποιούνται όλες οι σχετικές δικαστικές διατάξεις και βουλευμάτα, δεν της επιτρέπεται να ελέγξει αν ορθά ή με επαρκή τεκμηρίωση διέταξε η δικαστική εξουσία μια συγκεκριμένη άρση εις βάρος ενός πολίτη, και το μόνο που μπορεί να κάνει είναι να ελέγξει αν τηρήθηκαν οι εξωτερικοί τύποι και προϋποθέσεις της διαταχθείσας άρσης. Και αυτό όμως το έργο είναι σημαντικό για τη διαπίστωση ότι τηρείται ο νόμος 2225/1994, σε ό,τι αφορά τη διαδικασία που επιτάσσει για τη λήψη του μέτρου. Για να γίνει όμως αυτό χρειάζεται πολύ προσωπικό το οποίο να ασχολείται με την καταγραφή και επεξεργασία των επίμαχων διατάξεων και βουλευμάτων. Δυστυχώς η Αρχή ποτέ μέχρι τώρα δεν στελέχωσε την αρμόδια για τα θέματα αυτά οργανική μονάδα με ίδιο προσωπικό. Ήδη ανατέθηκε τον Απρίλιο 2021 σε μέλη του προσωπικού της Νομικής Υπηρεσίας η παράλληλη άσκηση καθηκόντων στο Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου της Άρσης του Απορρήτου, για να ασχοληθούν με το περιγραφέν πιο πάνω έργο.

Κατά τα λοιπά το έτος 2021, υπήρξε όπως, εξ άλλου και το προηγούμενο, έτος μεγάλων δυσκολιών λόγω πανδημίας και των απορροεσάντων από αυτήν περιορισμών. Επιβλήθηκε ο θεσμός της εκ περιτροπής και κατ' οίκον εργασίας (η λεγόμενη τηλε-εργασία). Παρά ταύτα το έργο της Αρχής δεν υπέστη καθίζηση, εκτός από τους επιτόπιους ελέγχους σε εγκαταστάσεις των διαφόρων παρόχων τηλεπικοινωνιακών, ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, οι οποίοι ελαχιστοποιήθηκαν λόγω των υγειονομικών μέτρων.

Το 2021 η ΑΔΑΕ πραγματοποίησε ελέγχους σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1 περ. α του Ν. 3115/2003 στις εγκαταστάσεις της ΕΥΠ (Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών), της ΔΑΕΒΒ (Διεύθυνσης Αντιμετώπισης Ειδικών Εγκλημάτων Βίας της Ελληνικής Αστυνομίας και της ΔΙΔΑΠ (Διεύθυνσης Διαχείρισης και Ανάλυσης Πληροφοριών της Ελληνικής Αστυνομίας).

Τέλος, τον παρελθόντα Σεπτέμβριο συγκροτήθηκε Ομάδα Εργασίας για τη σύνταξη προσχεδίου Οργανισμού της Αρχής, το οποίο θα τεθεί προς έγκριση στην Ολομέλεια και θα αποτελέσει τον νέο Οργανισμό της ΑΔΑΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20 παρ. 1 (τελευταίο εδάφιο), 2 και 3 του Ν. 4622/2019 («περί επιτελικού κράτους»).

Επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν, μεταξύ άλλων, την ΑΔΑΕ:

- Η ολοκλήρωση των εργασιών για την έκδοση σχεδίου κοινής υπουργικής απόφασης, με την οποία καθορίζονται οι ελάχιστες υποχρεώσεις, στις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις για α) την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής διαθεσι-

μότητας υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών και υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο που παρέχονται μέσω των δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε περίπτωση καταστροφικής βλάβης του δικτύου ή σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας και β) την αδιάλειπτη πρόσβαση σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και αδιάλειπτη διαβίβαση προειδοποιήσεων του κοινού. Η υπουργική αυτή απόφαση, της οποίας η έκδοση έχει καθυστερήσει, εκδίδεται στο πλαίσιο της νέας αρμοδιότητας, που ανατέθηκε στην ΑΔΑΕ προκειμένου να την εισηγηθεί προς τους αρμόδιους υπουργούς, με βάση το άρθρο 216 (που έχει τον τίτλο «Διαθεσιμότητα των υπηρεσιών») του πρόσφατου νόμου 4727/2020 «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 184/23.09.2020).

- Ο εκσυγχρονισμός του απαρχαιωμένου και δυσλειτουργικού καθεστώτος που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της ΑΔΑΕ (Νόμος 3115/2003), καθώς και του καθεστώτος που διέπει τις νόμιμες άρσεις του απορρήτου των επικοινωνιών (Νόμος 2225/1994). Μέσα στο πλαίσιο αυτό η Αρχή επιφυλάσσεται να υποβάλει κάποια στιγμή προτάσεις για νομοθετικές μεταβολές και βελτιώσεις στο αρμόδιο Υπουργείο Δικαιοσύνης.
- Η επεξεργασία του κειμένου του προτεινόμενου Ευρωπαϊκού Κανονισμού για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των επικοινωνιών (e-privacy), που θα αντι-

καταστήσει την Οδηγία 2002/58/ΕΚ, ο οποίος βρίσκεται σε διαδικασία τριλόγου, όπως λέγεται, για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ του Συμβουλίου της ΕΕ, του Ε. Κοινοβουλίου και της Ε. Επιτροπής, καθώς, μετά από συζητήσεις τεσσάρων ετών, το Συμβούλιο της ΕΕ κατέληξε σε εγκεκριμένο κείμενο στις 10.2.2021. Η ΑΔΑΕ έχει διατυπώσει σε διάφορες φάσεις των σχετικών διαβουλεύσεων τις προτάσεις της. Η σημασία του εν λόγω Κανονισμού είναι ζωτική για την ασφάλεια και ακεραιότητα των επικοινωνιών και κατά συνέπεια για τη διασφάλιση του απορρήτου. Μεταξύ των νεωτερισμών που προβλέπονται στον Κανονισμό είναι η διασφάλιση του απορρήτου στις επιφυσίες επικοινωνίες, για τις οποίες έγινε ήδη λόγος, καθώς και στις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους (cloud computing), οι οποίες μέχρι στιγμής δεν τυγχάνουν κανονιστικής προστασίας ως προς τη διασφάλιση αυτή.

- Η εξοικονόμηση δημοσίου χρήματος. Μέσα στο πλαίσιο αυτά αποτελεί διαχρονική μέριμνα της Αρχής η μεγαλύτερη δυνατή συμπίεση του μισθώματος, το οποίο καταβάλλεται για τη στέγασή της, αν παραστεί δε ανάγκη ακόμη και με τη μεταστέγασή της.
- Πολύ σημαντικός στόχος της ΑΔΑΕ για το έτος 2022 είναι, σε συνεργασία με τις δικαστικές αρχές, τα συναρμόδια υπουργεία και τις αρμόδιες υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας και την ΕΥΠ, να καταρτισθεί και ει δυνατόν και να αρχίσει να λειτουργεί το νέο σύγχρονο σύστημα ηλεκτρονικής ασφαλούς κρυπτογραφημένης κυκλοφορίας των διατάξεων, τις οποίες εκδίδουν οι εισαγγελικές αρχές με βάση τα προβλεπόμενα από

το Ν. 2225/1994 για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών για λόγους εθνικής ασφάλειας και για τη διακρίβωση βαρέων αδικημάτων. Επίσης πολύ σημαντικός στόχος για το έτος 2022 είναι η ψηφιοποίηση και καταστροφή των επί 15ετία συσσωρευόμενων εγγάρτων αρχείων της Αρχής. Οι δυνατότητες αυτές προβλέφθηκαν από τη διάταξη του 37 παρ.1 Ν. 4786/2021, (ΦΕΚ Α 43/23.3.2021). Αποτελούν, δε, ένα πολύ σημαντικό βήμα για την καλύτερη οργάνωση της Αρχής, για την ευρετηρίαση και καλύτερη, αποτελεσματικότερη επεξεργασία των διατάξεων άρσεως του απορρήτου και εν γένει των αρχείων της ΑΔΑΕ, προκειμένου η τελευταία να επιτελέσει το συνταγματικό της καθήκον να διασφαλίσει το απόρρητο των επικοινωνιών και στον τομέα των άρσεων του απορρήτου του άρθρου 19 παρ.1 εδάφιο β του Συντάγματος. Όταν θα ολοκληρωθούν οι πιο πάνω διαδικασίες, θα έχει συντελεστεί μια χωρίς υπερβολή πραγματική εκσυγχρονιστική επανάσταση στον τρόπο λειτουργίας της Αρχής.

Ελπίζουμε ότι μέσα στο 2022 η ΑΔΑΕ θα προωθήσει τους στόχους της αυτούς, να γίνει πιο αποτελεσματική, πιο αποδοτική και πιο ορατή στην ελληνική κοινωνία με το σκοπό την καλύτερη εκπλήρωση του μείζονος συνταγματικού σκοπού για τον οποίο συνεστήθη. Τόσο τα μέλη της Αρχής όσο και το προσωπικό της έχουν πλήρη συνείδηση ότι αποκλειστικός λόγος ύπαρξής της είναι η εξυπηρέτηση των κατοίκων αυτής της χώρας και αποδεκτών των υπηρεσιών της.

Χρήστος Ράμμος
Πρόεδρος

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Χρήστος Ράμμος
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Μιχαήλ Σακκάς
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Κωνσταντίνος Μουστάκας
ΤΑΚΤΙΚΑ ΜΕΛΗ	Δημήτριος Βέργαδος Στέφανος Γκρίτζαλης Γεώργιος Μπακάλης Νικόλαος Παπαδάκης Αικατερίνα Παπανικολάου
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΜΕΛΩΝ (κατ' αντιστοιχία)	Δαμιανός Χατζηαντωνίου Βασιλική Διαμαντοπούλου Σπύρος Σκουλαρικής Νικόλαος Ανδρουλακάκης Γεώργιος Μισαηλίδης

www.adae.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	5
Σύνθεση της ΑΔΑΕ	11
Κατάλογος διαγραμμάτων και πινάκων	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διάρθρωση της Έκθεσης Πεπραγμένων της ΑΔΑΕ	19
--	----

Κεφάλαιο 1

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

1. Σύσταση της ΑΔΑΕ	22
2. Σύνθεση Ολομέλειας και στελέχωση της ΑΔΑΕ	22
2.1 Ολομέλεια της ΑΔΑΕ	22
2.2 Προσωπικό της ΑΔΑΕ.....	23
3. Υποχρεώσεις των μελών της ΑΔΑΕ	28
3.1 Καθήκοντα των μελών	28
3.2 Κωλύματα και ασυμβίβαστο των μελών	28
3.3 Άλλες ρυθμίσεις για τα μέλη των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων αρχών	29
3.4 Πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ	30
4. Αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ	31
4.1 Γενικά	31
4.2 Αναλυτική παρουσίαση των αρμοδιοτήτων της Αρχής.....	31
4.3 Διενέργεια ελέγχων και επιβολή κυρώσεων	35
4.4 Άλλες αρμοδιότητες	35
5. Λειτουργία της ΑΔΑΕ	36
6. Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ	39

Κεφάλαιο 2

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΚΑΤΑ ΤΟ 2021

1. Έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών	42
1.1 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών	42
1.2 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών	43
1.3 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλους φορείς	44
1.4 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών.....	44

2.	Εξέταση καταγγελιών - ερωτημάτων	45
2.1	Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες	46
2.2	Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ταχυδρομικές υπηρεσίες	49
3.	Πολιτικές ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών	49
3.1	Πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών	50
3.2	Κατάσταση παρόχων σχετικά με την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών	52
3.3	Πολιτικές διασφάλισης απορρήτου επικοινωνιών για τις ταχυδρομικές υπηρεσίες	54
4.	Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών	57
5.	Άρση του απορρήτου των επικοινωνιών	59
6.	Νομοθετικές εξελίξεις: Ανάθεση νέων αρμοδιοτήτων στην ΑΔΑΕ	72
7.	Ακροάσεις και κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ	73
8.	Νομολογία δικαστηρίων σε συνέχεια ενδίκων βοηθημάτων κατά Αποφάσεων της Αρχής	78
9.	Ετήσιες εκθέσεις για τις κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις και επεξεργασία κλήσεων εκτάκτου ανάγκης	78
10.	Αποφάσεις της ΑΔΑΕ και συνεδριάσεις της Ολομέλειας	80
11.	Εκδήλωση στο πλαίσιο της ELSA Day 2021: «Ιδιωτικότητα στη Ψηφιακή Εποχή»	80
12.	Εκπαίδευση Παρόχων Ταχυδρομικών Υπηρεσιών	81
12.1	Ολοκλήρωση του ερευνητικού ευρωπαϊκού έργου NewPost στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών	81
12.2	Εκπαίδευση Προϊσταμένων Ταχυδρομικού Τομέα	82
12.3	Συμβολή στην εκπαίδευση των εργαζομένων στις ταχυμεταφορές και δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού	83
13.	Τροποποίηση του «Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών» της ΑΔΑΕ	83
14.	Συμβολή της ΑΔΑΕ στις συζητήσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για τον Κανονισμό eprivacy	83
14.1	Στοιχεία για τον Κανονισμό eprivacy	83
15.	Ενημερωτικές δράσεις της ΑΔΑΕ	85
15.1	Πρόγραμμα ενημέρωσης για την προστασία της ιδιωτικής ζωής	86
16.	Ομάδες Εργασίας	86
16.1	Ομάδα Εργασίας για την ενσωμάτωση του Άρθρου 216 του Ν. 4727/2020	86
16.2	Συμμετοχή στην Ομάδα Εργασίας για την Εποπτεία του Ηλεκτρονικού Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης	87
16.3	Ομάδα Εργασίας της ΑΔΑΕ για την ασφάλεια κατά την ταυτοποίηση του συνδρομητή/χρήστη από το παρόχο	87

16.4 Ομάδα Εργασίας της ΑΔΑΕ για την τροποποίηση του «Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» και του «Κανονισμού για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών»	87
17. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε ευρωπαϊκές ομάδες εργασίας, fora και συνέδρια	87
17.1 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο 3ο European Conference of Intelligence Oversight Bodies	88
17.2 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στην Ομάδα Εργασίας ECASEC του ENISA	88
18. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στην άσκηση «Πανόπτης 2021»	89
19. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε συνέδρια	89
20. Συμμετοχή του προσωπικού της ΑΔΑΕ σε προγράμματα επιμόρφωσης	93
21. Η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ	94
21.1 Παροχή Ψηφιακών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (Gov.gr)	95
22. Προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ	95

Κεφάλαιο 3

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ

Κεφάλαιο 4

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 Άρθρο 87 Ν. 4790/2021.....	117
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2 Άρθρο 37 Ν. 4786/2021.....	118

Κατάλογος Διαγραμμάτων και Πινάκων

Κεφάλαιο 1

Διάγραμμα 1: Επίπεδο σπουδών του προσωπικού της ΑΔΑΕ	26
Διάγραμμα 2: Επίπεδο σπουδών του επιστημονικού προσωπικού και των δικηγόρων της ΑΔΑΕ	27
Πίνακας 1: Οργανωτική δομή της ΑΔΑΕ	39

Κεφάλαιο 2

Διάγραμμα 1: Τακτικοί έλεγχοι υπό επεξεργασία και επισκέψεις στις εγκαταστάσεις παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών, 2019-2021	43
Διάγραμμα 2: Καταγγελίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2012-2021	46
Διάγραμμα 3: Κατηγοριοποίηση των καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2021	47
Διάγραμμα 4: Επισκέψεις σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατόπιν καταγγελιών, 2012-2021	48
Διάγραμμα 5: Πολιτικές ασφάλειας (συμπεριλαμβάνονται οι αναθεωρημένες πολιτικές ασφάλειας) για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2012-2021.....	51
Διάγραμμα 6: Κατηγοριοποίηση των πολιτικών ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2021	51
Διάγραμμα 7: Επισκόπηση των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σχετικά με την υποβολή πολιτικής ασφάλειας, 2021	53
Διάγραμμα 8: Σύνολο εγκεκριμένων από την ΑΔΑΕ πολιτικών ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, 2013-2021	54
Διάγραμμα 9: Πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου ταχυδρομικών επιχειρήσεων που εξετάστηκαν από την ΑΔΑΕ, 2021	55
Διάγραμμα 10: Αυξομειώσεις του αριθμού των ταχυδρομικών επιχειρήσεων και πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου (ΠΔΑΤΥ) στο τέλος κάθε έτους, 2019-2021	56
Διάγραμμα 11: Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2019-2021	58
Διάγραμμα 12: Κοινοποίηση βουλευμάτων και διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, 2019-2021	60

Διάγραμμα 13: Κατηγοριοποίηση των ακροάσεων παρόχων που πραγματοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2021	73
Διάγραμμα 14: Διοικητικές κυρώσεις, 2018-2021	77
Διάγραμμα 15: Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ, 2006-2021	96
Κεφάλαιο 3	
Πίνακας 1: Εγκεκριμένοι προϋπολογισμοί της ΑΔΑΕ, 2005-2021	107
Πίνακας Συντομογραφιών	114

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Διάρθρωση της Έκθεσης Πεπραγμένων της ΑΔΑΕ

Η παρούσα Έκθεση παρουσιάζει τις δράσεις, το έργο και τις πρωτοβουλίες της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών κατά τη χρονική περίοδο από την 1.1.2021 έως 31.12.2021. Η Έκθεση Πεπραγμένων της Αρχής, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ Α' 47/27-2-2003), υποβάλλεται κάθε χρόνο στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η παρούσα Έκθεση Πεπραγμένων είναι συμβατή με το πρότυπο των προηγούμενων ετών, ώστε να διευκολύνεται ο αναγνώστης και να μπορεί να παρακολουθήσει την πορεία του έργου της Αρχής.

Στο πρώτο κεφάλαιο της Έκθεσης Πεπραγμένων της Αρχής περιγράφονται οι αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ και το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της. Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δραστηριότητες της Αρχής κατά το 2021. Στην ενότητα αυτή περιέχονται στοιχεία σχετικά με τις ελεγκτικές και κανονιστικές αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, όπως η διενέργεια ελέγχων, ο έλεγχος

των πολιτικών ασφάλειας των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών και ταχυδρομικών επικοινωνιών, οι ακροάσεις και οι διοικητικές κυρώσεις, τα περιστατικά ασφάλειας καθώς και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, που ορίζει η κείμενη νομοθεσία. Επίσης, αναφέρονται μεταξύ άλλων δραστηριότητες της ΑΔΑΕ όπως η συμβολή της στη συζήτηση για την κατάρτιση του προτεινόμενου Κανονισμού ePrivacy, η συμμετοχή της σε ευρωπαϊκά και διεθνή συνέδρια και ομάδες εργασίας για τη μελέτη θεμάτων ειδικού ενδιαφέροντος που σχετίζονται με τις αρμοδιότητές της και το επικοινωνιακό πρόγραμμα ενημέρωσης των ψηφιακών χρηστών για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι νομοθετικές προτάσεις της ΑΔΑΕ για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών.

Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται ο προγραμματισμός δράσης της Αρχής για το έτος 2022.

01

**ΘΕΣΜΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ
ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΤΗΣ ΑΔΑΕ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. Σύσταση της ΑΔΑΕ

Η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) συστάθηκε με τον Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ 47/Α'/27.2.2003), κατ' επιταγήν του άρθρου 19 παρ. 2 του Συντάγματος, όπως αναθεωρήθηκε με απόφαση της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής (Μάρτιος 2001).

Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ιδρυτικού της νόμου, σκοπός της Αρχής είναι η προστασία του απορρήτου των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Στην έννοια της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου.

Η ΑΔΑΕ είναι ανεξάρτητη αρχή και έχει διοικητική αυτοτέλεια, αλλά υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο με τον τρόπο και τη διαδικασία που ορίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής. Έδρα της είναι η Αθήνα, μπορεί όμως με απόφασή της να εγκαθιστά και να θέτει σε λειτουργία γραφεία και σε άλλες πόλεις της Ελλάδας. Οι αποφάσεις της Αρχής κοινοποιούνται με μέριμνά της στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και, στο τέλος κάθε έτους, υποβάλλεται έκθεση των πεπραγμένων της στον Πρόεδρο της Βουλής, στον Υπουργό Δικαιοσύνης, στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Σύσταση Ολομέλειας και στελέχωση της ΑΔΑΕ

2.1 Ολομέλεια της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 του

Ν. 3115/2003, η Ολομέλεια της ΑΔΑΕ συγκροτείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, τον αναπληρωτή Αντιπρόεδρο, πέντε μέλη και τους αναπληρωτές τους. Η Ολομέλεια της Αρχής επιλέγεται από τη Βουλή, σύμφωνα με το άρθρο 101Α, παρ. 2 του Συντάγματος και τη διαδικασία που προβλέπεται από τον Κανονισμό της Βουλής, και διορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Με νόμους και αποφάσεις των Υπουργών Δικαιοσύνης που παρατίθενται παρακάτω διορίστηκαν τα μέλη της ΑΔΑΕ, ήδη από την ίδρυσή της (2003), ενώ με τις διατάξεις νόμων που επίσης παρατίθενται προβλέφθηκαν παρατάσεις ή η λήξη της θητείας ορισμένων μελών: 125807/30.7.2003 (ΦΕΚ 1072/Β'/1.8.2003), 38507/3.4.2007 (ΦΕΚ 152/ΥΟΔΔ/13.4.2007), 95111/3.8.2007 (ΦΕΚ 336/ΥΟΔΔ/6.8.2007), 62339/2008 (ΦΕΚ 256/ΥΟΔΔ/12.6.2008), 88809/21.8.2008 (ΦΕΚ 370/ΥΟΔΔ/21.8.2008), 87494/9.9.2010 (ΦΕΚ 305/ΥΟΔΔ/13.9.2010), 33007/26.4.2011 (ΦΕΚ 112/ΥΟΔΔ/27.4.2011), 2918/28.7.2011 (ΦΕΚ 257/ΥΟΔΔ/10.8.2011), Ν. 4081/2012 (ΦΕΚ 1/ΥΟΔΔ/2.1.2012), (ΦΕΚ 184/Α'/27.9.2012), 64064/28.9.2012 (ΦΕΚ 457/ΥΟΔΔ/28.9.2012), Ν. 4099/2012 (ΦΕΚ 250/Α'/20.12.2012) Ν. 4126/2013 (ΦΕΚΑ'49/28.02.2013), Ν.4151/2013(ΦΕΚΑ'103/29.04.2013), Ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167/ Α' /23.07.2013), Ν. 4237/2014 (ΦΕΚ 36/ Α' /12.02.2014), Ν. 4271/2014 (ΦΕΚ 144/ Α' /28.06.2014), Ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270/ Α' /24.12.2014), (ΦΕΚ 19/ΥΟΔΔ/22.01.2014), Ν. 4325/2015 (ΦΕΚ 47/ Α'/11.05.2015) και Ν.4339/2015 (ΦΕΚ 133/ Α'/29.10.2015).

Με την υπ' αριθμ. 16887/17.3.2016 απόφαση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΦΕΚ 151/ΥΟΔΔ

/21.3.2016) ορίστηκαν τα μέλη της ΑΔΑΕ, ενώ με τις αποφάσεις 4934/09.02.2018 (ΦΕΚ 84/ΥΟΔΔ/16.02.2018) και 73166 οικ. /05.10.2018 (ΦΕΚ 583 ΥΟΔΔ /11.10.2018) έγιναν δεκτές οι παραιτήσεις δύο εκ των μελών. Με την υπ' αριθμ. 34051/29.05.2019 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΦΕΚ 326/ΥΟΔΔ/5.6.2019) όπως διορθώθηκε στο ορθό με το ΦΕΚ 396/ΥΟΔΔ/20.6.2019 ορίστηκε νέος Πρόεδρος της ΑΔΑΕ με θητεία έξι ετών. Με την υπ' αριθμ. 58347/21.12.2020 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (ΦΕΚ 1066/ ΥΟΔΔ /24.12.2020) ορίστηκαν νέα μέλη της ΑΔΑΕ, τρία τακτικά και τρία αναπληρωματικά, στη θέση των παραιτηθέντων και εκείνων των οποίων η θητεία έληξε.

Η σύνθεση της ΑΔΑΕ είναι η ακόλουθη:

Πρόεδρος

Χρήστος Ράμμος, Επίτιμος Αντιπρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας

Αντιπρόεδρος

Μιχαήλ Σακκάς, μηχανολόγος - ηλεκτρολόγος μηχανικός, τέως αντιπρόεδρος ΕΕΤΤ

Αναπληρωτής Αντιπρόεδρος

Κωνσταντίνος Μουστάκας, μηχανολόγος - ηλεκτρολόγος μηχανικός, τέως διευθυντής ΟΤΕ

Τακτικά μέλη

Δημήτριος Βέργαδος, Καθηγητής στο Τμήμα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς

Στέφανος Γκρίτζαλης, Καθηγητής στο Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς

Γεώργιος Μπακάλης, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, τέως Διευθυντής Τηλεπικοινωνιών της ΑΔΑΕ

Νικόλαος Παπαδάκης, Τηλεπικοινωνιακός Μηχανικός με θητεία στη Διοίκηση ΔΕΚΟ Μεταφορών & Επικοινωνιών

Αικατερίνα Παπανικολάου, Δικηγόρος, Διδάκτωρ Δημοσίου Δικαίου

Αναπληρωτές τακτικών μελών (κατ' αντιστοιχία)

Δαμιανός Χατζηαντωνίου, Αναπληρωτής Καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Βασιλική Διαμαντοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια του Τμήματος Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Αιγαίου

Σπύρος Σκουλαρίκης, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, πρώην στέλεχος ΟΤΕ

Νικόλαος Ανδρουλακάκης, Δρ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΕΜΠ

Γιώργος Μισαηλίδης, Επίτιμος Δικηγόρος

2.2 Προσωπικό της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών» για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ είχαν αρχικά συσταθεί 40 θέσεις προσωπικού. Με νεότερες ρυθμίσεις του Ν. 4024/2011 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015», καταργήθηκαν δύο θέσεις. Οι διατάξεις του άρθρου 8, των περ. α' και β' της παρ. 5 όπως είχαν αντικατασταθεί με την παρ. 2 άρθρ. 19 του Ν. 3472/2006, (ΦΕΚ Α 135), αντικαταστάθηκαν και συμπληρώθηκαν με το άρθρο 37 παρ. 3 του Ν. 4509/2017 (ΦΕΚ Α 201) ως εξής:

«1. Για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ συνιστώνται συνολικά πενήντα (50) θέσεις, από τις οποίες οι είκοσι τέσσερις (24) είναι θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, οι είκοσι τρεις (23) θέσεις τακτικού προσωπικού, οι δύο (2) θέσεις δικηγόρων παρ' Εφέταις ή παρ' Αρειώ Πάγω με έμμισθη εντολή και μία (1) θέση Νομικού Συμβούλου.»

Από τις 50 οργανικές θέσεις της ΑΔΑΕ, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021, είχαν καλυφθεί τριάντα τέσσερις (34), οι οποίες κατανέμονται ως εξής: δεκαοκτώ (18) θέσεις τακτικού προσωπικού, δεκατρείς (13) θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, δύο θέσεις δικηγόρων παρ' Αρειώ Πάγω με έμμισθη εντολή και μία θέση νομικού συμβούλου.

Για την κάλυψη των οργανικών θέσεων της Αρχής που παραμένουν κενές, εκδόθηκε η υπ' αριθμ.ΔΙΠΑΑΔ/Φ.ΕΓΚΡ./111/39100/13.05.2019 με την οποία χορηγήθηκε έγκριση για την κίνηση των διαδικασιών πλήρωσης 14 θέσεων μόνιμων υπαλλήλων και υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ). Η ανωτέρω διαδικασία, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη, διεξάγεται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με ευθύνη του ΑΣΕΠ, με βάση τις παρακάτω προκηρύξεις:

α) ΠΡΟΚ. 1Ε/2020(ΦΕΚ 14/τ.ΑΣΕΠ/12.05.2020) για 10 θέσεις υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού αορίστου χρόνου (ΙΔΑΧ)

β) ΠΡΟΚ. 5Κ/2020(ΦΕΚ 29/τ.ΑΣΕΠ/06.08.2020) για τέσσερις θέσεις μόνιμων υπαλλήλων.

Επιπλέον, η Αρχή προκειμένου να καλύψει τις αυξημένες υπηρεσιακές ανάγκες των οργανικών μονάδων της εξέδωσε την Ανακοίνωση - Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για μετατάξεις Διοικητικού Προσωπικού στην

ΑΔΑΕ (με αρ. πρωτ.: 1556/11-7-2016, ΑΔΑ: ΩΗ3ΡΙΔ1-3ΚΥ). Η διαδικασία ολοκληρώθηκε εντός του 2021 και αναμένεται η τελευταία θέση, με μετάταξη, να καλυφθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2022. Από τις μετατάξεις αυτές αυξήθηκαν κατά τέσσερις οι οργανικές θέσεις της Αρχής, λόγω μεταφοράς οργανικής θέσης από τον φορέα προέλευσης.

Στο τέλος του 2021, το ανθρώπινο δυναμικό που υπηρετούσε στην ΑΔΑΕ αριθμούσε 32 άτομα, τα οποία κατανέμονται σε δεκαπέντε 15 θέσεις τακτικού μόνιμου προσωπικού και δεκατέσσερις 14 θέσεις προσωπικού με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου, εκ των οποίων τρεις θέσεις τακτικού προσωπικού με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου και έντεκα 11 θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, δύο θέσεις δικηγόρων με έμμισθη εντολή και μία θέση νομικού συμβούλου.

Ειδικότερα το ανωτέρω προσωπικό κατανέμεται κατά κατηγορία, εκπαιδευτική βαθμίδα, κλάδο, ειδικότητα/γνωστικό αντικείμενο ανά οργανική μονάδα απασχόλησης ως εξής:

1. Μόνιμο προσωπικό, 15 θέσεις κατά κατηγορία, κλάδο και οργανική μονάδα, ως εξής:

α) Κατηγορία Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ):

▶ Κλάδος ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.

β) Κατηγορία Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕ):

▶ Κλάδος ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού, τρεις θέσεις εκ των οποίων δύο στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.

ρεσιών και μία στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών,

- ▶ Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, τρεις θέσεις εκ των οποίων δύο στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών και μία στη Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών,
- ▶ Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.

γ) Κατηγορία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ):

- ▶ Κλάδος ΔΕ Διοικητικού - Λογιστικού, τρεις θέσεις εκ των οποίων μία στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών, μία στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών και μία στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου και Νομικών Υπηρεσιών,
- ▶ Κλάδος ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, τρεις θέσεις εκ των οποίων δύο στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και μία στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών,
- ▶ Κλάδος ΔΕ Οδηγών, μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.

2) Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (ΕΕΠ), με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου, 11 θέσεις κατά εκπαιδευτική βαθμίδα και ειδικότητα/γνωστικό αντικείμενο ανά οργανική μονάδα:

α) ΕΕΠ, εννέα θέσεις - Βαθμίδα Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ), με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, ως εξής:

- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Υπολογιστικών Συστημάτων», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων και Εφαρμογών», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Δικτύων με έμφαση στο Διαδίκτυο», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου,
- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Τηλεπικοινωνιακών Υποδομών, Συστημάτων και Υπηρεσιών», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών,
- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Συστημάτων Μετάδοσης Πληροφορίας», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών,
- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Δίκαιο», δύο θέσεις στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου και Νομικών Υπηρεσιών,
- ▶ ΕΕΠ με γνωστικό αντικείμενο «Διεθνείς και Δημόσιες Σχέσεις», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.
- ▶ ΕΕΠ (αποσπασμένος μέσω Α΄ κύκλου κινητικότητας ΕΣΚ), μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών.

β) Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό (προϊστάμενοι επί θητεία), δύο θέσεις:

- ▶ ΕΕΠ, με γνωστικό αντικείμενο «Ασφάλεια Δικτύων με έμφαση στο Διαδίκτυο», μία θέση στη Διεύθυνση Διασφάλισης Υποδομών και Απορρήτου Υπηρεσιών και Εφαρμογών Διαδικτύου.
- ▶ ΕΕΠ, με γνωστικό αντικείμενο «Διεθνείς και Δημόσιες Σχέσεις», μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών Συνεργασιών και Δημοσίων Σχέσεων.

3. Προσωπικό με σχέση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου, τρεις θέσεις ως εξής:

α) Βαθίδα Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΠΕ):

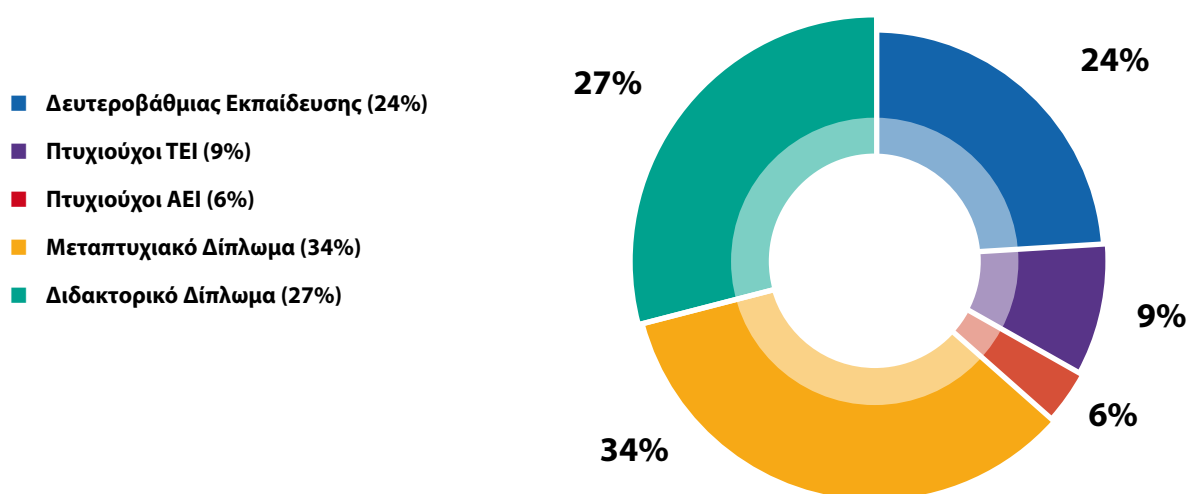
- ▶ ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, δύο θέσεις εκ των οποίων μία στη Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και μία στο Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών Συνεργασιών και Δημοσίων Σχέσεων.

β) Βαθίδα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ):

- ▶ ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, μία θέση στο Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών.

Διάγραμμα 1:

Επίπεδο σπουδών του προσωπικού της ΑΔΑΕ

4. Προσωπικό με σχέση έμμισθης εντολής της ΑΔΑΕ απασχολείται στο Γραφείο Νομικού Συμβούλου και Νομικών Υπηρεσιών ως εξής:

- ▶ ένας νομικός σύμβουλος, δικηγόρος παρ' Αρείω και κάτοχος συναφούς με τους σκοπούς της ΑΔΑΕ μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών,
- ▶ δύο δικηγόροι παρ' Αρείω Πάγω.

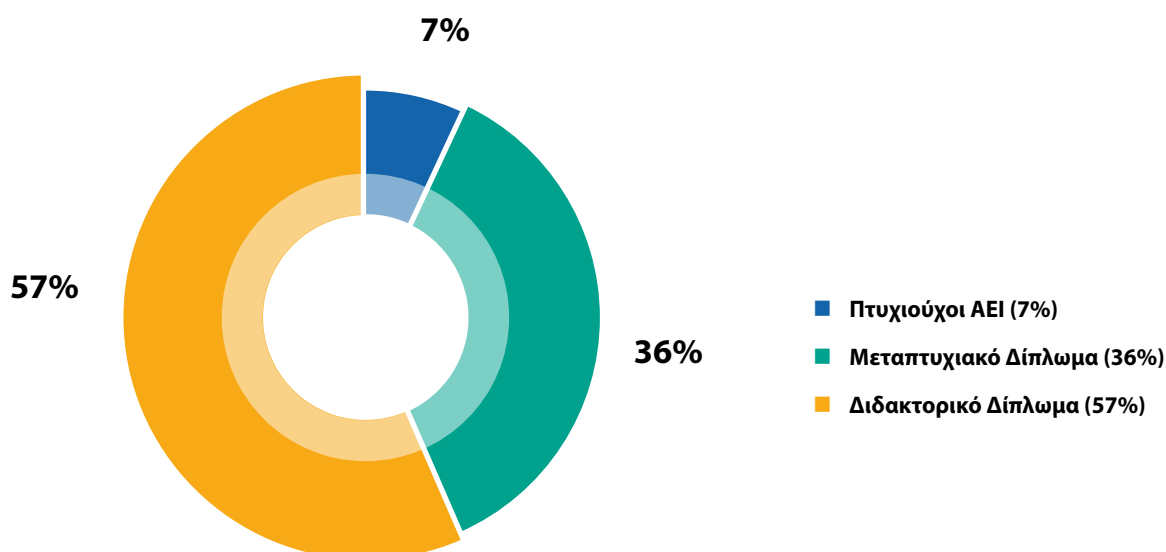
Κατά το έτος 2021 τρεις υπάλληλοι της Αρχής ήταν αποσπασμένοι σε ευρωπαϊκούς οργανισμούς και δύο ακόμη σε άλλους φορείς του δημοσίου, ενώ αποχώρησαν λόγω

μετάταξης μέσω ΕΣΚ τρεις υπάλληλοι της Αρχής. Στο πλαίσιο του Α' Κύκλου Κινητικότητας του ΕΣΚ 2021 (Ν. 4440/2016, Α'224) αποσπάστηκε στην ΑΔΑΕ, υπάλληλος με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό, για δύο έτη, με δυνατότητα παράτασης για ένα επιπλέον έτος.

Η κατανομή προσωπικού που υπηρετούσε στην ΑΔΑΕ στις 31 Δεκεμβρίου 2021 με βάση το επίπεδο σπουδών του, απεικονίζεται στα διαγράμματα 1 και 2.

Διάγραμμα 2:

Επίπεδο σπουδών του επιστημονικού προσωπικού και των δικηγόρων της ΑΔΑΕ

3. Υποχρεώσεις των μελών της ΑΔΑΕ

3.1 Καθήκοντα των μελών

Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται από τον νόμο και υπόκεινται στο καθήκον της εχεμύθειας, το οποίο υφίσταται και μετά την, με οποιονδήποτε τρόπο, αποχώρησή τους. Επίσης, υποβάλλουν κάθε χρόνο στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου την προβλεπόμενη από τον Ν. 2429/1996 (ΦΕΚ 155/Α΄/10.7.1996), όπως ισχύει κάθε φορά, δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης.

3.2 Κωλύματα και ασυμβίβαστο των μελών

Σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 3115/2003, τα μέλη της ΑΔΑΕ υπόκεινται στους ακόλουθους περιορισμούς:

i. Ως μέλος της Αρχής δεν μπορεί να διοριστεί όποιος:

α) Έχει καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα,

β) Είναι εταίρος, μέτοχος, μέλος διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστής, υπάλληλος, σύμβουλος, μελετητής ατομικής ή άλλης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

ii. Εκπίπτει από την ιδιότητα του μέλους της Αρχής όποιος, μετά τον διορισμό του:

α) Καταδικαστεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση για αδίκημα που συνεπάγεται κώλυμα διορισμού ή έκπτωση δημοσίου υπαλλήλου, σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Κώδικα,

β) Καταστεί εταίρος, μέτοχος, μέλος διοικητικού συμβουλίου, διαχειριστής, υπάλληλος, σύμβουλος, μελετητής ατομικής ή άλλης επιχείρησης, η οποία δραστηριοποιείται στους τομείς των ταχυδρομικών υπηρεσιών, των τηλεπικοινωνιών, της πληροφορικής ή της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Σε περίπτωση που μέλος κατέχει εταιρικά μερίδια ή μετοχές των παραπάνω επιχειρήσεων, τις οποίες απέκτησε κατά τη διάρκεια της θητείας του από κληρονομική διαδοχή, υποχρεούται να απέχει από την ενάσκηση των δικαιωμάτων συμμετοχής και ψήφου στα όργανα της διοίκησης, της διαχείρισης και του ελέγχου των εν λόγω επιχειρήσεων, μέχρι τον χρόνο λήξης της θητείας του,

γ) Προβαίνει σε πράξεις, αναλαμβάνει εργασία ή έργο ή αποκτά άλλη ιδιότητα που, κατά την κρίση της ΑΔΑΕ, δεν συμβιβάζεται με τα καθήκοντά του ως μέλους της Αρχής.

Επίσης, η έκπτωση από το καθεστώς μέλους της ΑΔΑΕ λόγω τελεσίδικης καταδικαστικής απόφασης, σύμφωνα με το εδάφιο α΄ της παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 3115/2003, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μέσα σε 15 ημέρες από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής. Η ΑΔΑΕ προβαίνει στη διαπίστωση των υπόλοιπων κωλυμάτων και ασυμβιβάστων, όπως ορίζονται με το παρόν άρθρο, χωρίς συμμετοχή του μέλους της για το οποίο

ενδέχεται να συντρέχει το ασυμβίβαστο. Η τελική απόφαση λαμβάνεται ύστερα από ακρόαση του εν λόγω μέλους. Τη σχετική διαδικασία κινεί ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ ή ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

3.3 Άλλες ρυθμίσεις για τα μέλη των συνταγματικά κατοχυρωμένων ανεξάρτητων αρχών

Με το άρθρο 3 παραγρ. 2 του Ν. 3051/2002, όπως τροποποιήθηκε με τον Ν. 4055/2012, και μεταγενέστερα με τον Ν. 4325/2015 και όπως εκ νέου τροποποιήθηκε με τους Ν. 4779/2021, 4786/2021 και 4795/2021, το νομικό καθεστώς των μελών των ανεξαρτήτων αρχών ορίζεται ως ακολούθως:

ι. Τα μέλη της Αρχής και οι αναπληρωτές τους, όπου προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, επιλέγονται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής των Ελλήνων, σύμφωνα με το άρθρο 101Α του Συντάγματος, μετά από προηγούμενη εισήγηση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής. Η απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής κοινοποιείται αμελλητί στον αρμόδιο κατά περίπτωση Υπουργό, ο οποίος οφείλει να εκδώσει την πράξη διορισμού εντός προθεσμίας 15 ημερών από την κοινοποίηση. Η θητεία των μελών, περιλαμβανομένων των Προέδρων, του Συνηγόρου του Πολίτη, των Αντιπροέδρων και Αναπληρωτή Προέδρου, είναι εξαετής χωρίς δυνατότητα ανανέωσης, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 44 του Ν. 4765/2021 περί δυνατότητας παράτασης της θητείας των μελών του ΑΣΕΠ. Διανυθείσα ή διανυόμενη θητεία σε θέση Αντιπροέδρου ή Αναπλη-

ρωτή Προέδρου ή απλού μέλους δεν κωλύει τον διορισμό του για πλήρη θητεία σε θέση υψηλότερης βαθμίδας της ίδιας Αρχής. Σε μια τέτοια περίπτωση, δεν επιτρέπονται περισσότερες από δύο θητείες συνολικά και το συνολικό χρονικό διάστημα των διανυόμενων θητειών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα 12 έτη. Ο Πρόεδρος της ανεξάρτητης αρχής ενημερώνει εγγράφως τον Πρόεδρο της Βουλής για τη λήξη της θητείας των μελών τρεις μήνες πριν από την ημερομηνία λήξης της θητείας τους. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή έκπτωσης μέλους ανεξάρτητης αρχής διορίζεται νέο μέλος για εξαετή θητεία. Σύμφωνα εξάλλου με τη διάταξη του άρθρου 25 του Ν. 4800/2021 η εν λόγω πρόβλεψη του διορισμού μέλους για πλήρη θητεία σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή έκπτωσης κάποιου μέλους, ισχύει και για τα ήδη υπηρετούντα μέλη των Ανεξαρτήτων Αρχών. Η παραίτηση θεωρείται ότι έγινε αποδεκτή μετά την πάροδο τριών μηνών από την υποβολή της, εφόσον μέχρι την ημερομηνία αυτή δεν έχει εκδοθεί και κοινοποιηθεί η πράξη αποδοχής της παραίτησης. Η θητεία των μελών της Αρχής παρατείνεται αυτοδίκαια μέχρι τον διορισμό νέων. Σε περίπτωση που ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα μέλη, καθώς και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη Ανεξάρτητης Αρχής εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο ή παραιτηθούν ή απωλέσουν την ιδιότητα, βάσει της οποίας ορίστηκαν, η Αρχή συνεχίζει να έχει νόμιμη συγκρότηση μέχρι το διορισμό νέων, εφόσον τα λοιπά μέλη επαρκούν για το σχηματισμό απαρτίας. Στην περίπτωση αυτή τα καθήκοντα του Προέδρου ασκούνται από τον Αντιπρόεδρο

της Αρχής ή σε περίπτωση ελλείψεώς τους από τον αναπληρωτή τους ή από μέλος που ορίζεται από την Ολομέλεια της Αρχής.

- ii. Τα Ο Πρόεδρος, ο Αναπληρωτής Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος κάθε ανεξάρτητης αρχής υπηρετούν με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης. Με την ειδική νομοθεσία που διέπει τη λειτουργία της οικείας αρχής μπορεί να προβλέπεται πλήρης και αποκλειστική απασχόληση και για άλλα μέλη της αρχής. Κατά τη διάρκεια της θητείας των μελών των ανεξαρτήτων αρχών αναστέλλεται η άσκηση καθηκόντων σε οποιαδήποτε θέση του Δημοσίου, σε ΝΠΔΔ και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η κατά τα ως άνω αναστολή άσκησης καθηκόντων δεν ισχύει για τα αναπληρωματικά μέλη των Ανεξαρτήτων Αρχών, εφόσον δεν είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στην Αρχή, τα καθήκοντα αυτά αφορούν σε τομείς μη συναφείς προς το αντικείμενο και τις αρμοδιότητες της Αρχής από την οποία προέρχεται το μέλος και η Αρχή χορηγεί σχετική άδεια. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται ο διορισμός στις ανεξάρτητες αρχές μελών του διδακτικού προσωπικού πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 2στ του Ν. 4009/2011 (Α'195), καθώς και, αντιστοίχως, του ερευνητικού προσωπικού των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13 του Ν. 4310/2014 (Α'258), χωρίς να αναστέλλεται η άσκηση των διδακτικών και ερευνητικών τους καθηκόντων. Επίσης, επιτρέπεται στα μέλη των ανεξάρτητων αρχών η άμισθη άσκηση καθηκόντων σε ΝΠΔΔ και νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου

τομέα, σε τομείς μη συναφείς προς το αντικείμενο και τις αρμοδιότητες της αρχής από την οποία προέρχεται το μέλος και μετά από άδειά της.

3.4 Πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3115/2003, προβλέπεται η ακόλουθη πειθαρχική διαδικασία για τα μέλη της ΑΔΑΕ:

- i. Για κάθε παράβαση των υποχρεώσεών τους, όπως αυτές απορρέουν από τον ισχύοντα νόμο, τα μέλη της ΑΔΑΕ υπέχουν πειθαρχική ευθύνη. Την πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του Πειθαρχικού Συμβουλίου κινεί ο Υπουργός Δικαιοσύνης, για τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της ΑΔΑΕ και ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ για τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη της. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό για την απαλλαγή ή την παύση κάποιου μέλους.
- ii. Το Πειθαρχικό Συμβούλιο αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας ως Πρόεδρο, έναν αρεοπαγίτη και τρεις καθηγητές ΑΕΙ με γνωστικό αντικείμενο το δίκαιο. Χρέη γραμματέα του Συμβουλίου εκτελεί υπάλληλος της Αρχής. Ο Πρόεδρος, τα μέλη και ο γραμματέας του Συμβουλίου ορίζονται με τους ισάριθμους αναπληρωτές τους. Για τα μέλη του Συμβουλίου που είναι δικαστικοί λειτουργοί απαιτείται απόφαση του οικείου Ανώτατου Δικαστικού Συμβουλίου. Το Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, με τριετή θητεία. Η αμοιβή του Προέδρου, των μελών και του γραμματέα καθορίζεται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών

και Δικαιοσύνης. Σύμφωνα με την απόφαση 33864/22.3.2007 (ΦΕΚ 470/Β'/4.4.2007) του Υπουργού Δικαιοσύνης, συγκροτήθηκε το Πειθαρχικό Συμβούλιο της ΑΔΑΕ, αρμόδιο για τις παραβάσεις των υποχρεώσεων των μελών, όπως αυτές απορρέουν από τον Ν. 3115/2003.

- iii. Οι λεπτομέρειες σχετικά με την πειθαρχική ευθύνη των μελών της ΑΔΑΕ και την πειθαρχική διαδικασία ρυθμίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της Αρχής.

4. Αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ

4.1 Γενικά

Οι κύριες αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο 3115/2003 είναι:

- α) Η διενέργεια τακτικών και έκτακτων ελέγχων σε εγκαταστάσεις δημόσιων υπηρεσιών ή και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες.
- β) Ο έλεγχος από πλευράς νομιμότητας σε ό,τι αφορά τους όρους και τις διαδικασίες που ακολουθούνται κατά την εφαρμογή των διατάξεων για άρση του απορρήτου, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην κείμενη νομοθεσία.
- γ) Η διενέργεια ακροάσεων παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για πιθανές παραβάσεις της κείμενης νομοθεσίας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- δ) Η επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων, σε περίπτωση που διαπι-

στώνεται παραβίαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών.

- ε) Η έκδοση κανονιστικών και άλλων αναγκάιων πράξεων αναφορικά με τα εφαρμοστέα μέτρα για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- στ) Η έκδοση γνωμοδοτήσεων, συστάσεων και υποδείξεων επί θεμάτων της αρμοδιότητας της Αρχής.
- ζ) Η εξέταση καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου τηλεφωνικών και διαδικτυακών επικοινωνιών ή επικοινωνιών μέσω ταχυδρομικών υπηρεσιών.

4.2 Αναλυτική παρουσίαση των αρμοδιοτήτων της Αρχής

Η ΑΔΑΕ, σύμφωνα με τον ιδρυτικό της νόμο 3115/2003, έχει μεταξύ άλλων τις εξής αρμοδιότητες:

- α) Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από καταγγελία, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Τον έλεγχο διενεργεί μέλος (ή μέλη) της ΑΔΑΕ. Για τη γραμματειακή υποστήριξη της διαδικασίας ελέγχου συμμετέχει και υπάλληλος της Αρχής, εντεταλμένος προς τούτο από τον Πρόεδρό της. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας, παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ.

- β)** Λαμβάνει πληροφορίες σχετικές με την αποστολή της από τις υπηρεσίες που προαναφέρθηκαν, τους οργανισμούς και τις επιχειρήσεις, καθώς και από τους εποπτευόμενους υπουργούς.
- γ)** Καλεί σε ακρόαση τις διοικήσεις των εν λόγω υπηρεσιών, οργανισμών, νομικών προσώπων και επιχειρήσεων, τους νόμιμους εκπροσώπους τους, υπαλλήλους και κάθε άλλο πρόσωπο το οποίο κρίνει ότι μπορεί να συμβάλει στην εκπλήρωση της αποστολής της.
- δ)** Προχωρεί σε κατάσχεση των μέσων παραβίασης του απορρήτου που υποπίπτουν στην αντίληψή της κατά την άσκηση του έργου της και ορίζεται μεσεγγυούχος τους μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια. Προβαίνει στην καταστροφή πληροφοριών, στοιχείων ή δεδομένων τα οποία αποκτήθηκαν με παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.
- ε)** Εξετάζει καταγγελίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων τα οποία θίγονται από τη διαδικασία άρσης του απορρήτου.
- στ)** Στις περιπτώσεις των άρθρων 3, 4 και 5 του Ν. 2225/1994, η ΑΔΑΕ υπεισέρχεται μόνο στον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου, χωρίς να εξετάζει την κρίση των αρμόδιων δικαστικών αρχών.
- ζ)** Τηρεί αρχείο απόρρητης αλληλογραφίας, σύμφωνα με το στοιχείο β' της παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 3115/2003.
- η)** Συνεργάζεται, για θέματα της αρμοδιότητάς της, με άλλες αρχές της χώρας, με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών, με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς.
- θ)** Συντάσσει κάθε χρόνο την προβλεπόμενη στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ιδρυτικού της νόμου Έκθεση πεπραγμένων, στην οποία περιγράφει το έργο της, διατυπώνει παρατηρήσεις, επισημαίνει παραλείψεις και προτείνει τις ενδεικνυόμενες νομοθετικές μεταβολές στον τομέα της διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών.
- ι)** Γνωμοδοτεί και απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις για τη λήψη μέτρων διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και για τη διαδικασία άρσης του.
- ια)** Εκδίδει τον Κανονισμό Εσωτερικής Λειτουργίας της, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τις διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.
- ιβ)** Καταρτίζει τον Κανονισμό Οικονομικής Διαχείρισης, ο οποίος υποβάλλεται αρμοδίως και εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομικών.
- ιγ)** Εκδίδει κανονιστικές πράξεις που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με τις οποίες ρυθμίζεται κάθε διαδικασία και λεπτομέρεια σε σχέση με τις παραπάνω αρμοδιότητές της και την εν γένει διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Επίσης η ΑΔΑΕ έχει και τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- α)** Εκδίδει πράξη με την οποία καθορίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και κάθε άλλη τεχνική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 6, παρ. 4 του Ν. 3471/2006 για την επεξεργασία των δεδομένων θέσης

χρήστη ή συνδρομητή από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ώστε σε περίπτωση κλήσεων άμεσης επέμβασης, να παρέχουν στις αρμόδιες για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης αρχές τις απαραίτητες πληροφορίες για τον εντοπισμό του καλούντος. Η επεξεργασία των δεδομένων θέσης στην περίπτωση αυτή γίνεται, κατ' εξαίρεση, χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του συνδρομητή ή του χρήστη.

- β)** Εκδίδει πράξη με την οποία καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικασίες, ο τρόπος και η διάρκεια εξουδετέρωσης της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, ώστε να διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας για την εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 8, παρ. 7 του Ν. 3471/2006 για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων για περιορισμένο χρονικό διάστημα, μετά από αίτηση του συνδρομητή.
- γ)** Εκδίδει κανονισμούς για τη ρύθμιση θεμάτων συμβατότητας της διαδικασίας κρυπτογράφησης φωνητικών μηνυμάτων μεταξύ των παρόχων σύμφωνα με το άρθρο 2 του Ν. 3674/2008. Οι μέθοδοι κρυπτογράφησης γνωστοποιούνται από τον πάροχο στην ΑΔΑΕ. Ο πάροχος συμμορφώνεται προς τις οδηγίες της Αρχής, καθόσον αφορά ιδίως την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα ή την αντικατάσταση των μεθόδων κρυπτογράφησης που χρησιμοποιεί.
- δ)** Εκδίδει κανονισμό για τη ρύθμιση θεμάτων τήρησης αρχείων καταγραφής διαχειριστικών λειτουργιών από τους παρόχους οι οποίοι, σύμφωνα με το άρθρο 5 του Ν. 3674/2008, υποχρεούνται να καταγράφουν τις διαχειριστικές λειτουργίες που επιχειρούνται στο λογισμικό κάθε ψηφιακού κέντρου μεταγωγής.
- ε)** Προβαίνει σε τακτικούς και έκτακτους ελέγχους της υποδομής, των συστημάτων υλικού και λογισμικού και γενικώς των μέσων που τελούν υπό την εποπτεία του παρόχου, προκειμένου να διαπιστωθεί η τήρηση των διατάξεων του Ν. 3674/2008 και της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας. Ο έλεγχος της ΑΔΑΕ δύναται να περιλαμβάνει και τεχνικές δοκιμές με χρήση της υποδομής του παρόχου ή της υποδομής των συστημάτων υλικού και λογισμικού που διαθέτει η ΑΔΑΕ ή άλλη δημόσια αρχή.
- στ)** Εκδίδει κανονισμό για την επεξεργασία και τη διαβίβαση των διατηρούμενων δεδομένων από τους παρόχους, με τον οποίο καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τις ειδικότερες αρχές ασφάλειας, τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 8 του Ν. 3917/2011 σχετικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων.
- ζ)** Εκδίδει κοινή πράξη με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) με την οποία καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη διαδικασία και τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 7 του Ν. 3917/2011 σχετικά με τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό ή δημοσίου δικτύου επικοινωνιών ως προς την προστασία και την ασφάλεια των διατηρούμενων δεδομένων, όπως ορίζονται στον ίδιο νόμο.

η) Σύμφωνα με τον Νόμο 4727/2020 (ΦΕΚ 184/Α΄/23.9.2020) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 - Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις», ο οποίος ενσωματώνει στην Ελληνική έννομη τάξη τον Ευρωπαϊκό Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, η ΑΔΑΕ ορίζεται ως συναρμόδια με την ΕΕΤΤ και την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας φορέας για την ασφάλεια δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και για τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών.

Στο άρθρο 148 του εν λόγω νόμου με τίτλο «Ασφάλεια δικτύων και υπηρεσιών» προβλέπεται ότι οι πάροχοι δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κοινοποιούν στην ΑΔΑΕ αμελλητί κάθε συμβάν ασφάλειας που έχει σημαντικό αντίκτυπο στη λειτουργία των δικτύων και υπηρεσιών. Η ΑΔΑΕ με τη σειρά της κοινοποιεί τα σχετικά συμβάντα στην Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και στην ΕΕΤΤ, ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές στα άλλα κράτη μέλη, καθώς και τον Οργανισμό της ΕΕ για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA).

Σύμφωνα, εξάλλου, με τη διάταξη του άρθρου 149 του Ν. 4727/2020, η ΑΔΑΕ εκδίδει κανονιστικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τα μέτρα που απαιτούνται για την αντιμετώπιση συμβάντων ασφάλειας ή για την αποτροπή τους, όταν εντοπιστεί σημαντική απειλή, καθώς και τις προθεσμίες εφαρμογής τους, προς τους παρόχους δημοσίων

δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Περαιτέρω, με τη διάταξη της παρ. 4 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων από σύσταση, έως και χρηματικό πρόστιμο ύψους μέχρι 1.500.000 ευρώ για παραβάσεις του κανονιστικού πλαισίου ως προς την ασφάλεια των δικτύων και υπηρεσιών.

Επίσης, στο άρθρο 216 του παραπάνω νόμου με τον τίτλο «Διαθεσιμότητα των υπηρεσιών», ορίζονται τα ακόλουθα: «Προκειμένου να εξασφαλίζεται η μεγίστη δυνατή διαθεσιμότητα υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών και υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο που παρέχονται μέσω των δημοσίων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε περίπτωση καταστροφικής βλάβης του δικτύου ή σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας, οι πάροχοι υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα μέτρα. Οι πάροχοι υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών υποχρεούνται να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ατελώς ώστε να εξασφαλίζουν αδιάλειπτη πρόσβαση σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και αδιάλειπτη διαβίβαση προειδοποιήσεων του κοινού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Προστασίας του Πολίτη, Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κατόπιν εισήγησης της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.) και γνώμης της Ε.Ε.Τ.Τ. καθορίζονται οι ελάχιστες υποχρεώσεις προς τις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις. Αρμόδιος φορέας για τον έλεγχο των επιχειρήσεων σχετικά με την τήρηση των ανωτέρω ελάχιστων υποχρεώσεων είναι η Α.Δ.Α.Ε., η οποία δύναται για τον σκοπό αυτόν να ζητά από τις επιχειρήσεις την παροχή σχετικών πληροφοριών».

ια) Εκδίδει κοινή πράξη με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) με την οποία δίνονται οδηγίες στους παρόχους σχετικά με τις περιστάσεις κατά τις οποίες απαιτείται από τον φορέα η γνωστοποίηση των παραβιάσεων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, το μορφότυπο της εν λόγω γνωστοποίησης, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να γίνεται η γνωστοποίηση αυτή, σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 12 παρ.8 του Ν. 3471/2006.

4.3 Διενέργεια ελέγχων και επιβολή κυρώσεων

Τα μέλη και το προσωπικό της ΑΔΑΕ, πλην του βοηθητικού προσωπικού, κατά τη διενέργεια των ελέγχων που πραγματοποιούν, διαθέτουν τις εξουσίες και τα δικαιώματα που προβλέπονται στον Ν. 703/1977, ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον Ν. 3959/2011, όπως ισχύει. Επίσης, έχουν δικαίωμα να ελέγχουν τα προβλεπόμενα από το ΠΔ 186/1992 (Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων) βιβλία και στοιχεία επιχειρήσεων και οργανισμών, αποκλειόμενης της κατάσχεσης ή της παραλαβής τους, καθώς και πάσης φύσεως αρχεία, βιβλία, στοιχεία και άλλα έγγραφα των υπό έλεγχο προσώπων, να διενεργούν έρευνα σε γραφεία και άλλες εγκαταστάσεις τους και, τέλος, να λαμβάνουν ένορκες και ανωμοτί, κατά την κρίση τους, καταθέσεις, με την επιφύλαξη του άρθρου 212 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Οι σχετικές διατάξεις, απαγορεύσεις, ποινές και κυρώσεις του Ν. 703/1977, ο οποίος αντικαταστάθηκε με τον Ν. 3959/2011, όπως ισχύει, εφαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση άρνησης παροχής στοιχείων, παρεμπόδισης ή προβολής δυσχερειών του έργου της ΑΔΑΕ, με την επιφύλαξη

των προβλεπόμενων από τον Ν. 3115/2003 κυρώσεων.

Κατά των εκτελεστών αποφάσεων της ΑΔΑΕ μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και οι προβλεπόμενες από το Σύνταγμα και τη νομοθεσία διοικητικές προσφυγές, σύμφωνα με το άρθρο 6, παρ. 4 του Ν. 3115/2003. Ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ μπορεί να ασκεί και ο Υπουργός Δικαιοσύνης. Η ΑΔΑΕ παρίσταται αυτοτελώς σε κάθε είδους δίκες που έχουν ως αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις της. Εκπροσωπείται δικαστικώς από μέλη του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους ή από μέλη της νομικής της υπηρεσίας.

Κατά των αποφάσεων της ΑΔΑΕ, που εκδίδονται κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 11 του Ν. 3674/2008 για τα ζητήματα παραβίασης του απορρήτου που αφορούν την τηλεφωνία, καθώς επίσης και κατά των αποφάσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων με βάση τη διάταξη του άρθρου 149 παρ. 4 του Ν. 4727/2020 σχετικά με την ασφάλεια των δικτύων και υπηρεσιών, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Για την άσκηση και την εκδίκαση της προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου επιτρέπεται αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

4.4 Άλλες αρμοδιότητες

Η ΑΔΑΕ μπορεί με απόφασή της να συγκροτεί μόνιμες και έκτακτες επιτροπές και ομάδες εργασίας για την εξέταση και την έρευνα ζη-

τημάτων ειδικού ενδιαφέροντος τα οποία σχετίζονται με θέματα των αρμοδιοτήτων της. Σε αυτές μπορούν να συμμετέχουν και πρόσωπα που δεν αποτελούν μέλη ή προσωπικό της ΑΔΑΕ. Το έργο των επιτροπών ή των ομάδων εργασίας διευθύνεται από μέλη της Αρχής. Οι εισηγήσεις και οι γνωμοδοτήσεις των επιτροπών και των ομάδων εργασίας υποβάλλονται στα αρμόδια όργανα της ΑΔΑΕ, που αποφασίζουν για ενδεχόμενη δημοσιοποίηση των πορισμάτων.

Η Αρχή μπορεί, επίσης, να συνάπτει συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών και προμηθειών για θέματα που άπτονται των σκοπών και της λειτουργίας της. Η σύναψη και η υλοποίηση αυτών των συμβάσεων διέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις διατάξεις περί προμηθειών του ελληνικού δημοσίου και από τους σχετικούς Κανονισμούς της Αρχής, οι οποίοι εγκρίνονται και τροποποιούνται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης.

5. Λειτουργία της ΑΔΑΕ

Η ΑΔΑΕ συνέρχεται στην έδρα της ή και εκτός αυτής, αν αυτό έχει οριστεί προηγουμένως, τακτικά (τουλάχιστον μία φορά τον μήνα) και εκτάκτως, με αίτημα του Προέδρου ή δύο μελών της. Θεωρείται ότι υπάρχει απαρτία των συνεδριάσεων, εφόσον μετέχουν τουλάχιστον τρία μέλη της Αρχής. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου ή, σε περίπτωση απουσίας του, του Αντιπροέδρου. Η αδικαιολόγητη απουσία μέλους από τρεις διαδοχικές συνε-

δριάσεις της ΑΔΑΕ συνεπάγεται την έκπτωσή του, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 4 του ιδρυτικού της νόμου.

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης καθορίζονται από τον Πρόεδρο, ο οποίος και τα εισηγείται. Μπορεί να τα εισηγηθεί όμως και άλλο μέλος το οποίο έχει ορίσει ο Πρόεδρος. Οι αποφάσεις της ΑΔΑΕ αιτιολογούνται, καταχωρίζονται σε ειδικό βιβλίο και είναι δυνατόν να ανακοινώνονται δημοσίως, εκτός και αν αφορούν την εθνική άμυνα ή τη δημόσια ασφάλεια. Επίσης, τα τηρούμενα πρακτικά των συνεδριάσεων, καθώς και οι φάκελοι των υποθέσεων που διεκπεραιώθηκαν από την ΑΔΑΕ, είναι προσιτά στους άμεσα ενδιαφερομένους, εκτός και αν αφορούν την εθνική άμυνα ή τη δημόσια ασφάλεια. Σε κάθε περίπτωση, η ΑΔΑΕ οφείλει να μην αποκαλύπτει πληροφορίες και δεδομένα για φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία προσβάλλουν ενδεχομένως την προσωπικότητά τους ή επηρεάζουν δυσμενώς την επαγγελματική ή την κοινωνική τους θέση, εκτός αν υποχρεώνεται για αυτό από τον νόμο.

Τα μέλη της ΑΔΑΕ, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ενεργούν συλλογικά. Στον Πρόεδρο ανατίθενται καθήκοντα συντονισμού και διοίκησης των υπηρεσιών της, καθώς και παρακολούθησης της εκτέλεσης των αποφάσεων, των πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεών της. Με απόφαση του Προέδρου και σύμφωνη γνώμη της ΑΔΑΕ μπορούν να ανατίθενται στα μέλη ή το προσωπικό της συγκεκριμένες αρμοδιότητες, μεταξύ των οποίων καθήκοντα διοίκησης ή διαχείρισης. Με απόφαση του Προέδρου, επίσης, είναι δυνατόν να εξουσιοδοτούνται μέλη ή άλλα όργανα της

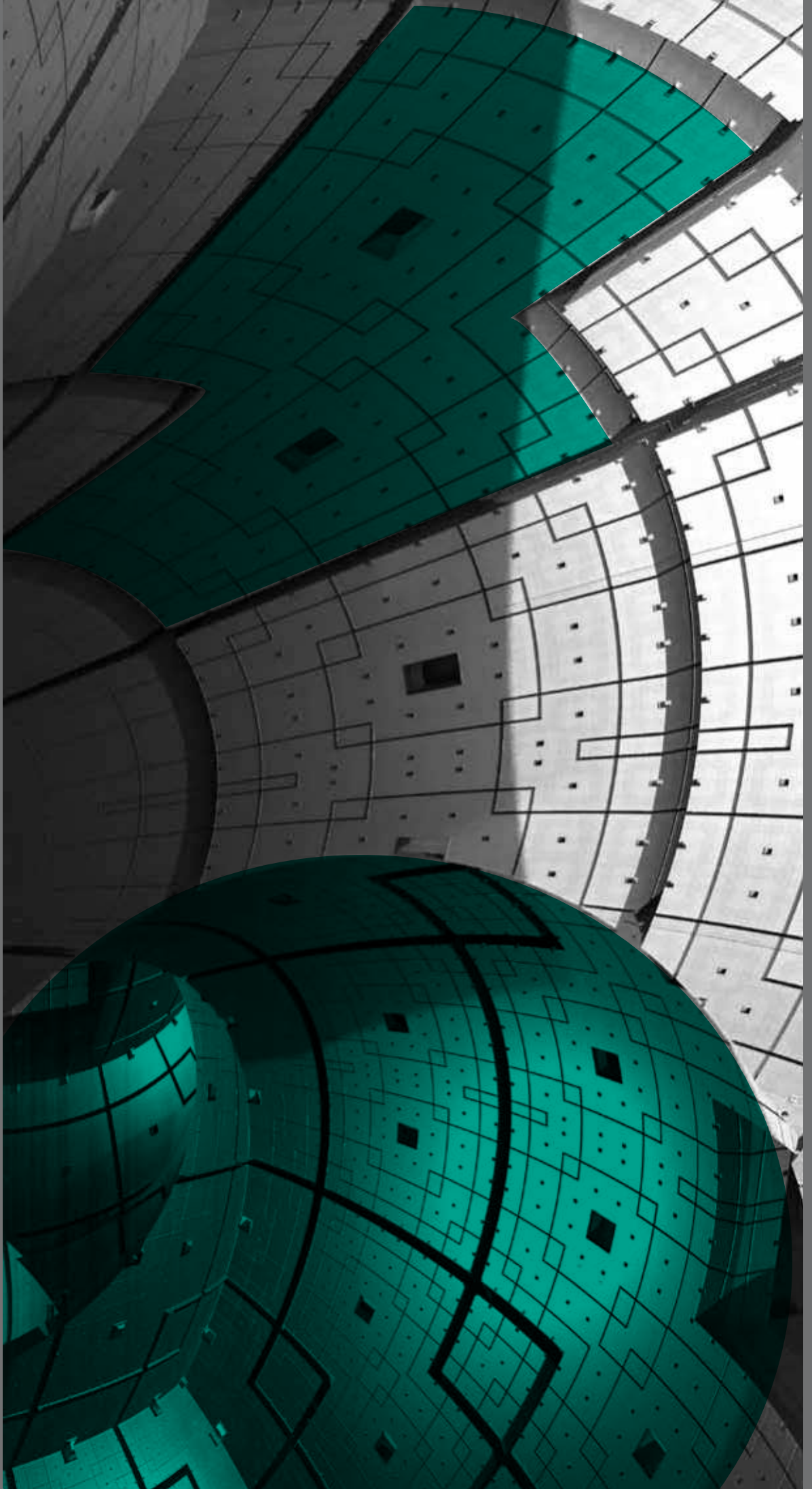
ΑΔΑΕ να υπογράφουν «με εντολή Προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της. Έναντι τρίτων η Αρχή εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από τον Πρόεδρό της και, όταν αυτός κωλύεται, από τον Αντιπρόεδρο. Σε περίπτωση κωλύματος και του Αντιπροέδρου, η ΑΔΑΕ μπορεί να αναθέτει σε άλλο μέλος της την εκπροσώπησή της για συγκεκριμένη πράξη ή ενέργεια ή κατηγορία πράξεων ή ενεργειών.

Οι αναγκαίες για τη λειτουργία της ΑΔΑΕ πιστώσεις εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τον οποίο εισηγείται στον Υπουργό Οικονομικών ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ που είναι και διατάκτης των δαπανών της. Οι σχετικές δαπάνες εκκαθαρίζονται από την αρμόδια υπηρεσία δημοσιονομικού ελέγχου και υπόκεινται στον προληπτικό και στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

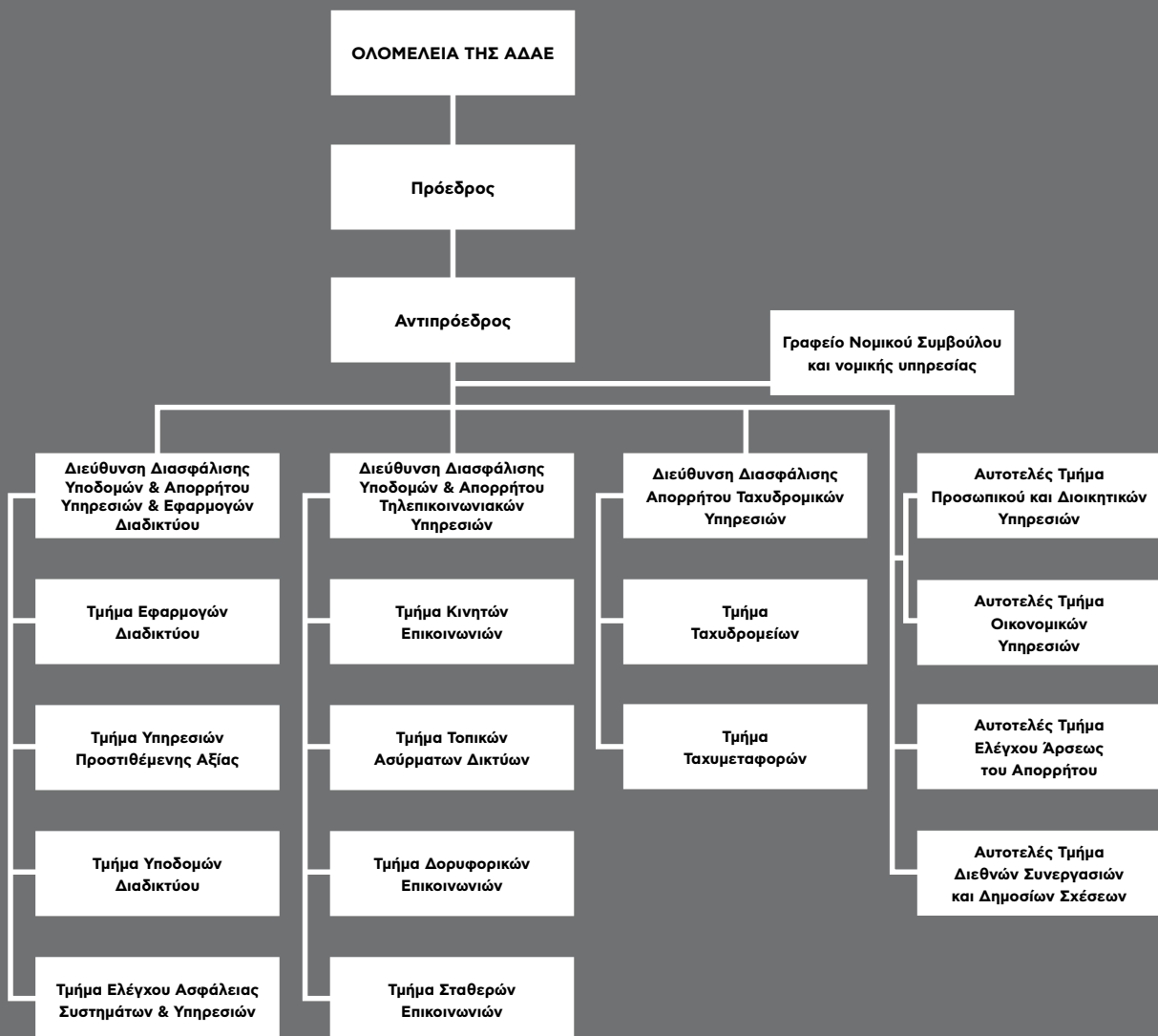
Με την υπ. αριθμ. 328/03.02.2017 (ΦΕΚ 418/Β'/14.02.2017) κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του Προέδρου της Αρχής, το προβλεπόμενο στο άρθρο 9 του ΠΔ 40/2005 Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ διαχωρίστηκε σε Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και σε Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών λόγω της ανάγκης άσκησης των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων ελέγχου, εκκαθάρισης και

έκδοσης εντολής πληρωμής δαπανών και λογιστικής παρακολούθησης και πληρωμής των δαπανών, διακριτά από υπηρεσιακές μονάδες της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών σε συνέχεια των διατάξεων του άρθρου 69Γ του Ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 143/Α'/2014), όπως συμπληρώθηκε με τη διάταξη του άρθρου 58 παρ. 4 του Ν. 4438/2016 Εναρμόνιση της νομοθεσίας με την Οδηγία 2014/17/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 4ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις συμβάσεις πίστωσης για καταναλωτές για ακίνητα που προορίζονται για κατοικία και την τροποποίηση των Οδηγιών 2008/48/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1093/2010, και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών» (ΦΕΚ 220/Α'/2016).

Συγκεκριμένα: Το προβλεπόμενο στο άρθρο 9 του ΠΔ 40/2005 Αυτοτελές Τμήμα Διοικητικών - Οικονομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ διαχωρίζεται σε Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών και σε Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Αυτοτελές Τμήμα Προσωπικού και Διοικητικών Υπηρεσιών διατηρεί τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στις περιπτώσεις α' έως και ιγ' και ιθ' του άρθρου 9 του ΠΔ 40/2005, ενώ στο Αυτοτελές Τμήμα Οικονομικών Υπηρεσιών συνιστώνται Γραφείο Εκτέλεσης Προϋπολογισμού και Γραφείο Κατάρτισης Προϋπολογισμού και Πληρωμών.

Πίνακας 1: Οργανωτική Δομή ΑΔΑΕ

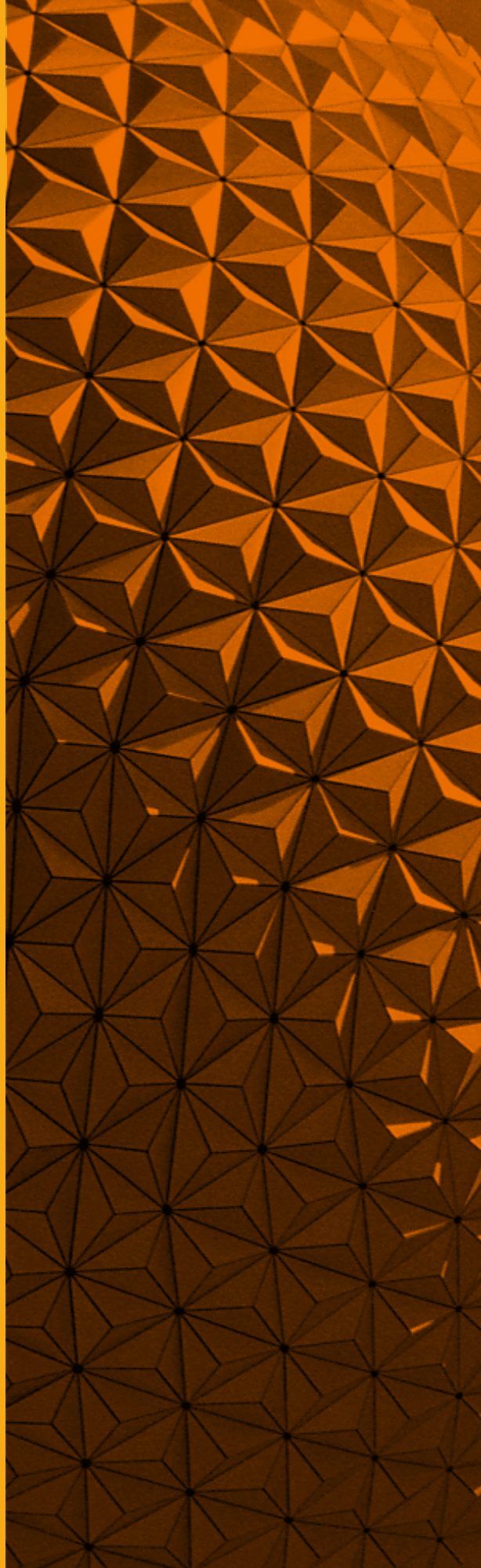

02

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΑΕ ΚΑΤΑ ΤΟ 2021

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται συνολικά οι δραστηριότητες της ΑΔΑΕ για το έτος 2021, με βάση τις αρμοδιότητές της, όπως αυτές προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και περιγράφονται στο προηγούμενο κεφάλαιο της παρούσας Έκθεσης.

1. Έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών

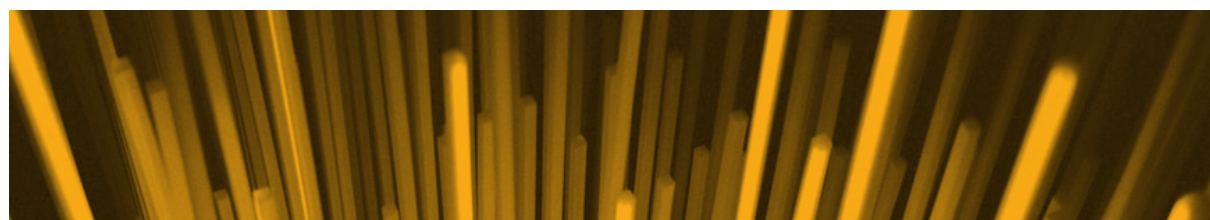
Η ΑΔΑΕ, μέσω των ελέγχων που διενεργεί στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, αποσκοπεί στον εντοπισμό τυχόν προβλημάτων, αναφορικά με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών και τον έλεγχο της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου που προβλέπονται στη νομοθεσία. Οι έλεγχοι διακρίνονται σε τακτικούς και έκτακτους και αφορούν κυρίως: την εφαρμογή της νομοθεσίας, των κανονισμών και των εγκεκριμένων πολιτικών ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των παρεχομένων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και των διαδικασιών που απορρέουν από αυτές, την εξέταση καταγγελιών, την εξέταση των περιστατικών ασφάλειας που παρουσιάζονται, την εξέταση τεχνικών

προβλημάτων, τα οποία κοινοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, και τέλος τη διερεύνηση πιθανών παραβιάσεων του απορρήτου των επικοινωνιών με αφορμή δημοσιεύματα του Τύπου.

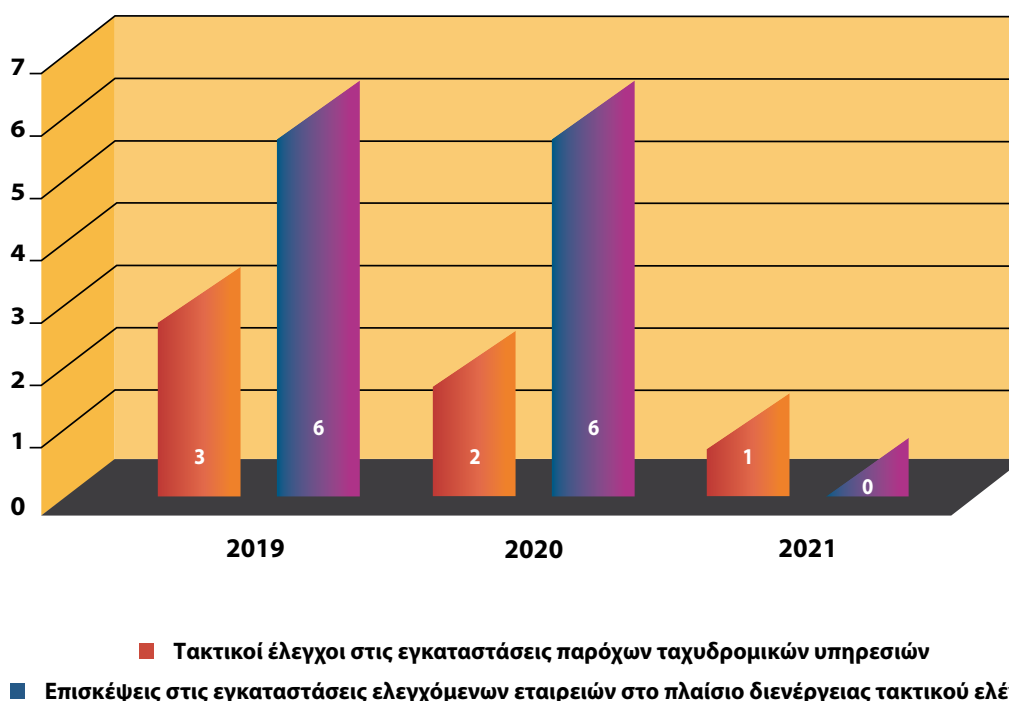
1.1 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ διενεργεί τακτικούς ελέγχους στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με σκοπό να εξεταστεί η εφαρμογή της εγκεκριμένης από την Αρχή Πολιτικής Ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και των σχετικών διαδικασιών, όπως προβλέπεται στον εγκεκριμένο από την Αρχή «Κανονισμό για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (απόφαση 165/2011, ΦΕΚ 2715/Β'/17.11.2011), καθώς και στις διατάξεις του Ν. 3115/2003 «Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών», ΦΕΚ 47 Α').

Το έτος 2021 δεν κρίθηκε σκόπιμο να διενεργηθούν οι τακτικοί έλεγχοι, οι οποίοι είχαν αναβληθεί το 2020, λόγω των μέτρων που επιβλήθηκαν για τον περιορισμό της διασποράς του Covid-19 και της συνολικής κατάστασης σχετικά με την εξέλιξη της διασποράς. Το 2022 θα επανεξεταστεί η απόφαση για τη διενέργεια των τακτικών ελέγχων και θα πραγματοποιηθεί εκ νέου προγραμματισμός.

Διάγραμμα 1: Τακτικοί έλεγχοι υπό επεξεργασία και επισκέψεις στις εγκαταστάσεις παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών, 2019 - 2021

1.2 Τακτικοί έλεγχοι σε παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών

Η ΑΔΑΕ διενεργεί τακτικούς ελέγχους στους παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών με σκοπό να διερευνηθεί η εφαρμογή της εγκεκριμένης από την Αρχή πολιτικής για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς και των σχετικών διαδικασιών, όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό που έχει εκδώσει η Αρχή για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΦΕΚ 384/Β΄/24.3.2005).

Κατά το έτος 2021 και λόγω των έκτακτων συνθηκών που δημιουργήθηκαν από την εξάπλωση της πανδημίας του Covid-19 δεν πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στο πλαίσιο διεξαγωγής του τακτικού ελέγχου στις εγκαταστάσεις της εταιρείας Γενική Ταχυδρομική που εκκρεμούσε από το προηγούμενο έτος.

Στο ακόλουθο διάγραμμα παρουσιάζονται οι τακτικοί έλεγχοι των παρόχων ταχυδρομικών υπηρεσιών για το διάστημα (2019-2021).

1.3 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και άλλους φορείς

Η ΑΔΑΕ διενεργεί εκτάκτους ελέγχους με σκοπό τη διερεύνηση καταγγελιών⁹, τη διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας που αφορούν το απόρρητο των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών¹⁰, τη διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας που αφορούν την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τη διερεύνηση γεγονότων που αναφέρονται σε δημοσιεύματα του Τύπου και σχετίζονται με πιθανή παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών και γενικότερα προβλημάτων που άπτονται της διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών και της ασφάλειας και ακεραιότητας δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Εντός του 2021, η ΑΔΑΕ ολοκλήρωσε πέντε υποθέσεις εκτάκτων ελέγχων εγκρίνοντας τις σχετικές Εκθέσεις Ελέγχου, πλέον της διερεύνησης των καταγγελιών, περιστατικών ασφάλειας ή άλλων γεγονότων. Ειδικότερα:

- Ολοκληρώθηκαν οι έλεγχοι στις εταιρείες ΟΤΕ ΑΕ, Cosmote ΑΕ, Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, και Vodafone - Πάναφον ΑΕ

⁹ Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν μετά από καταγγελία παρουσιάζονται παρακάτω σε ξεχωριστή ενότητα (βλ. ενότητα 2.1 Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες)

¹⁰ Οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν μετά από διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας που αφορούν στο απόρρητο των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών παρουσιάζονται παρακάτω σε ξεχωριστή ενότητα (βλ. ενότητα 4 Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών)

με σκοπό τον έλεγχο της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών μέσω του συστήματος LI.

- Ολοκληρώθηκε ο έλεγχος στην ΕΥΠ με σκοπό τον έλεγχο της χρήσης του συστήματος LI κατά τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών.

Επιπλέον, η Ολομέλεια της Αρχής αποφάσισε τη διενέργεια εκτάκτων ελέγχων στις υπηρεσίες ΔΑΕΕΒ και ΔΙΔΑΠ με σκοπό τον έλεγχο της χρήσης του συστήματος LI κατά τη διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. Οι εν λόγω έλεγχοι βρίσκονται σε διαδικασία έγκρισης της σχετικής Έκθεσης Ελέγχου από την Ολομέλεια της Αρχής και αναμένεται να ολοκληρωθούν στις αρχές του 2022.

Τέλος, ο έλεγχος στην εταιρεία Forthnet ΑΕ με σκοπό τον έλεγχο εφαρμογής της υπ' αριθμ. 205/2013 απόφασης της ΑΔΑΕ: «Κανονισμός για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών», όπως τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. 99/2017 απόφαση της Αρχής, αναμένεται να εγκριθεί από την Ολομέλεια στις αρχές του 2022.

1.4 Έκτακτοι έλεγχοι σε παρόχους υπηρεσιών ταχυμεταφορών

Μέσα στο 2021, η ΑΔΑΕ διενήργησε έλεγχο στις εταιρείες υπηρεσιών ταχυμεταφορών ACS ΜΑΕ και Γενική Ταχυδρομική ΑΕΕ με σκοπό τον έλεγχο της εφαρμογής της Πολιτικής Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών στο πλαίσιο των εκτάκτων συνθηκών λειτουργίας τους για τον περιορισμό των επιπτώσεων της πανδημίας του COVID-19. Για

την ολοκλήρωση αυτών των ελέγχων απαιτήθηκε μία επίσκεψη σε κάθε εταιρεία.

Επιπλέον, μέσα στο 2021, η ΑΔΑΕ διενήργησε έκτακτους ελέγχους στις εταιρείες ταχυμεταφορών Intermove ΑΕ, Διεθνής Μεταφορική και ΚΤ Διαμεταφορική ΜΟΝ. ΙΚΕ με σκοπό την επιβεβαίωση των δηλώσεών τους περί μη άσκησης δραστηριοτήτων ταχυμεταφορών. Πραγματοποιήθηκε μία επίσκεψη σε κάθε εταιρεία για την ολοκλήρωση αυτών των ελέγχων. Ένας ακόμη έλεγχος στη μεταφορική εταιρεία Ντελόπουλοι Αφοί ΕΠΕ βρίσκεται εν εξελίξει και πρόκειται να ολοκληρωθεί το 2022, καθώς εντός του 2021 υπήρξαν δυσκολίες στις μετακινήσεις εξαιτίας της πανδημίας.

2. Εξέταση καταγγελιών - ερωτημάτων

Με βάση το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν στην ΑΔΑΕ καταγγελίες ή ερωτήματα σχετικά με το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών. Η υποβολή καταγγελιών ή ερωτημάτων γίνεται ταχυδρομικώς ή αυτοπροσώπως, στη διεύθυνση Ιερού Λόχου 3, Μαρούσι 151 24, καθώς και ηλεκτρονικά μέσω της διαδικτυακής πύλης της Αρχής, στους συνδέσμους <http://www.adae.gr/ilektronikes-ypiresies/ypiresies-pros-polites/yroboli-kataggelias-apo-ton-politi/> και <http://www.adae.gr/ilektronikes-ypiresies/ypiresies-pros-polites/yroboli-erotimatos-apo-ton-politi/> (ηλεκτρονική φόρμα υποβολής) και τέλος μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση info@adae.gr.

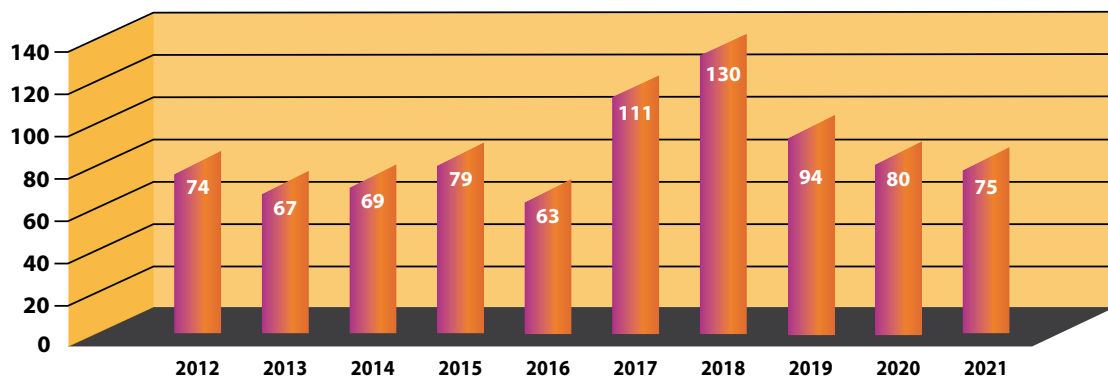
Η Αρχή, μέσω της εξέτασης των καταγγελιών, έχει σκοπό τη διερεύνησης πιθανής παράβασης της κείμενης νομοθεσίας και στη διαπίστωση τυχόν κενών ασφάλειας στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, προκειμένου να προτείνει λύσεις ή να επιβάλει κυρώσεις. Παράλληλα, απαντώνται τα ερωτήματα φορέων και πολιτών/χρηστών αναφορικά με τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

Συνολικά, το 2021 υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ 75 καταγγελίες, εκ των οποίων οι 56 αφορούσαν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και οι 19 αφορούσαν ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Επίσης, υποβλήθηκαν στην Αρχή 19 ερωτήματα πολιτών και πέντε φορέων, τα οποία αφορούσαν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και τρία ερωτήματα πολιτών και δύο ερωτήματα φορέων που αφορούσαν ταχυδρομικές υπηρεσίες. Από το 2020 εκκρεμούσαν έξι ακόμη ερωτήματα πολιτών και ένα ερώτημα φορέα σχετικών με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, τα οποία διεκπεραιώθηκαν εντός του 2021. Επιπρόσθετα, στην Αρχή υποβλήθηκαν και απαντήθηκαν 20 ακόμη ερωτήματα, τα οποία αφορούσαν σε αρμοδιότητα της ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων), το παρόμοιο αρκτικόλεξο της οποίας αποτελεί κάποιες φορές λόγω σύγχυσης.

Στο διάγραμμα 2 απεικονίζεται η διαχρονική εξέλιξη των καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ κατά την περίοδο 2012 - 2021.

Διάγραμμα 2: Καταγγελίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2012 - 2021

■ Καταγγελίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών που υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2012-2020

2.1 Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες

Το 2021 υποβλήθηκαν 56 καταγγελίες που αφορούσαν τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ από τα προηγούμενα έτη βρίσκονταν σε επεξεργασία άλλες 27 καταγγελίες (συνολικά 83 καταγγελίες προς επεξεργασία).

Στο τέλος του έτους, είχε ολοκληρωθεί η επεξεργασία των 64 από τις παραπάνω καταγγελίες, ενώ για τις υπόλοιπες 19 η επεξεργασία αναμένεται να ολοκληρωθεί μέσα στο έτος 2022.

Οι 64 καταγγελίες, οι οποίες εξετάστηκαν μέσα στο έτος, κατανέμονται από πλευράς περιεχομένου ως εξής (βλ. διάγραμμα 3):

- ▶ 35 καταγγελίες αφορούσαν περιπτώσεις πιθανής παραβίασης του απορρήτου υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Ειδικότερα, στις καταγγελίες αυτές γινόταν αναφορά σε:
- ▶ 40 συνδέσεις τηλεφωνίας, από τις οποίες οι 27 ήταν συνδέσεις κινητής και οι 13 συνδέσεις σταθερής τηλεφωνίας,
- ▶ δύο πιθανές παραβιάσεις του απορρήτου των επικοινωνιών κατά την πρόσβαση στο διαδίκτυο,
- ▶ δύο πιθανές παραβιάσεις του απορρήτου των επικοινωνιών για υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου,
- ▶ οκτώ περιπτώσεις κακόβουλων - ενοχλητικών κλήσεων,

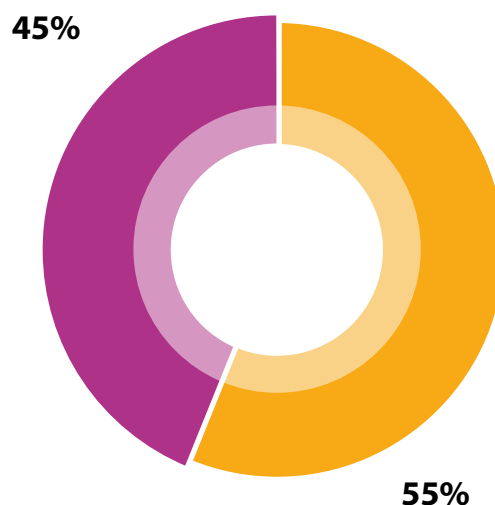
- ▶ δύο περιπτώσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας της ΑΔΑΕ.
- ▶ 29 καταγγελίες αφορούσαν ζητήματα που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ, όπως, ενδεικτικά, ανεπιθύμητη

ηλεκτρονική επικοινωνία, μη ζητηθείσα επικοινωνία, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και πρόσβαση στο διαδίκτυο ή σε λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου παρόχων εξωτερικού.

Διάγραμμα 3:

Κατηγοριοποίηση καταγγελιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2021

- Καταγγελίες που αφορούν στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ (55%)
- Καταγγελίες που αφορούν στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες και δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της ΑΔΑΕ (45%)

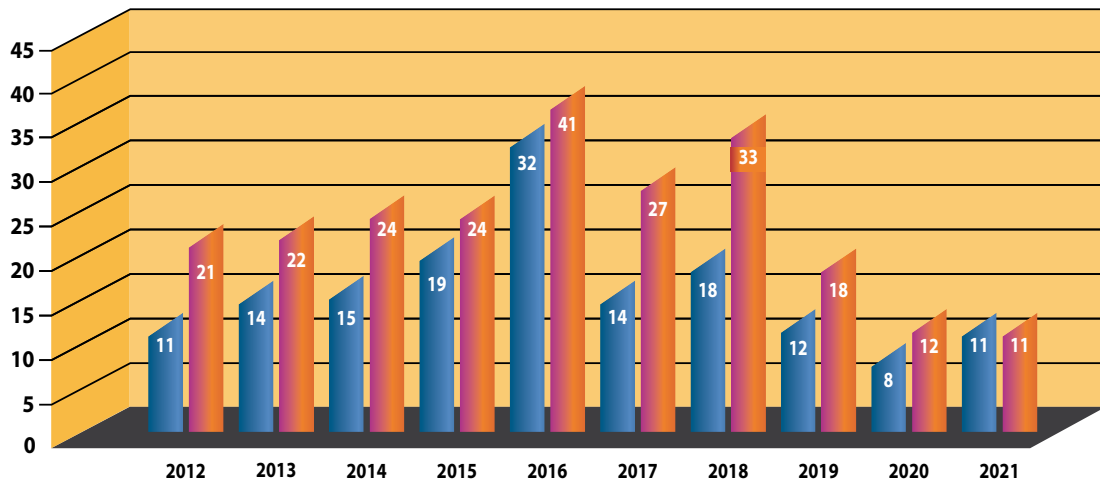

Από το σύνολο των καταγγελιών για τις οποίες έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος, 10 καταγγελίες τέθηκαν στο αρχείο λόγω ελλειπόν ή ασαφών στοιχείων.

Για την εξέταση μίας καταγγελίας διενεργήθηκε ένας επιτόπιος έλεγχος, στις εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τηρουμένων των περιοριστικών μέτρων λόγω covid-19. Στο διάγραμμα 4 απεικονίζεται ο αριθμός των επιτόπιων ελέγχων στις εγκαταστάσεις παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατόπιν καταγγελιών τα τελευταία έτη (2012-2021).

Διάγραμμα 4: Επιτόπιοι έλεγχοι σε εγκαταστάσεις παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατόπιν καταγγελιών, 2012 - 2021

■ Αριθμός καταγγελιών για τις οποίες διεξήχθη έλεγχος στις εγκαταστάσεις παρόχων
 ■ Αριθμός επισκέψεων στις εγκαταστάσεις παρόχων για έλεγχο στο πλαίσιο διερεύνησης καταγγελίας

Το 2021 η Αρχή παρέλαβε 19 ερωτήματα από πολίτες, πέντε από φορείς, ενώ υπήρχαν έξι ακόμη ερωτήματα πολιτών και ένα ερώτημα φορέα, που εκκρεμούσαν από το 2020.

Μέσα στο έτος απαντήθηκαν τα έξι ερωτήματα πολιτών και ένα ερώτημα φορέα που εκκρεμούσαν από το 2020, 15 από τα νέα ερωτήματα των πολιτών, καθώς και τα πέντε ερωτήματα φορέων που παρέλαβε η Αρχή μέσα στο 2021. Τέλος, τέσσερα ερωτήματα πολιτών αναμένεται να απαντηθούν εντός του 2022.

Τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από πολίτες και απαντήθηκαν κατανέμονται ως εξής:

- ▶ 13 ερωτήματα αφορούσαν απορίες ή προβλήματα σε θέματα αρμοδιότητας της Αρχής, όπως, ενδεικτικά, κακόβουλες κλήσεις, αναλυτικά στοιχεία κλήσεων, διαδικασία άρσης απορρήτου, λειτουργία και σχετική νομοθεσία της Αρχής, λογαριασμοί ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και υποχρεώσεις των παρόχων έναντι της ΑΔΑΕ.
- ▶ Οκτώ ερωτήματα αφορούσαν θέματα για τα οποία η ΑΔΑΕ δεν είναι αρμόδια εκ των οποίων μία περίπτωση προωθήθηκε σε άλλη Αρχή.

Τα ερωτήματα που υποβλήθηκαν από φορείς αφορούσαν θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της Αρχής και δόθηκαν σχετικές διευκρινίσεις.

2.2 Καταγγελίες και ερωτήματα που αφορούν τις ταχυδρομικές υπηρεσίες

Το 2021 η Αρχή επεξεργάστηκε 19 καταγγελίες, εκ των οποίων για τις οχτώ ολοκληρώθηκε η επεξεργασία εντός του έτους, για τέσσερις έχει ολοκληρωθεί ο έλεγχος και αναμένονται τα πρακτικά της Ολομέλειας και οι υπόλοιπες επτά βρίσκονται σε στάδιο διερεύνησης. Από τις παραπάνω 19 καταγγελίες οι 10 εκκρεμούσαν από το έτος 2020.

Επίσης, το 2021 η Αρχή επεξεργάστηκε τρία ερωτήματα πολιτών και δύο ερωτήματα φορέων, τα οποία αφορούσαν το απόρρητο των ταχυδρομικών υπηρεσιών.

3. Πολιτικές ασφάλειας παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, που έχει εκδώσει η ΑΔΑΕ (απόφαση 165/2011 της ΑΔΑΕ, ΦΕΚ 2715/Β'/17.11.2011) και ειδικότερα βάσει του άρθρου 1 αυτού, οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν την υποχρέωση να υποβάλλουν προς έγκριση στην ΑΔΑΕ πολιτική ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών που πρόκειται να εφαρμόσουν. Οι πολιτικές ασφάλειας, που υποβάλλονται στην ΑΔΑΕ, εξετάζονται ως προς τη συμβατότητά τους με τον παραπάνω Κανονισμό για τη δια-

σφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Αν η πολιτική που υποβλήθηκε πληροί τις απαιτήσεις του Κανονισμού, εγκρίνεται από την ΑΔΑΕ και η έγκριση γνωστοποιείται στον πάροχο υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στην περίπτωση που η πολιτική ασφάλειας δεν συμμορφώνεται πλήρως με τον Κανονισμό, δεν εγκρίνεται από την ΑΔΑΕ και ο πάροχος καλείται να την αναθεωρήσει εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Αρχής. Η αναθεωρημένη πολιτική που υποβάλλει ο πάροχος, εξετάζεται εκ νέου από την Αρχή και σε περίπτωση μη έγκρισής της, ο πάροχος καλείται σε ακρόαση, προκειμένου να δώσει εξηγήσεις για την καθυστέρηση ή τη μη συμμόρφωσή του.

Οι πάροχοι ταχυδρομικών υπηρεσιών υποχρεούνται να καταθέσουν στην ΑΔΑΕ Πολιτική Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (ΠΔΑΤΥ), σύμφωνα με τον Κανονισμό που έχει εκδώσει η Αρχή για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών (απόφαση 1001/2005 της ΑΔΑΕ, ΦΕΚ 384/Β'/24.3.2005). Η ΑΔΑΕ ελέγχει τις πολιτικές για τη διασφάλιση του απορρήτου των ταχυδρομικών υπηρεσιών που καταθέτουν στην Αρχή οι ταχυδρομικές επιχειρήσεις (ΤΕ). Επίσης, εντοπίζει τις νέες ΤΕ, καθώς και εκείνες που έχουν κάνει παύση εργασιών, και εισηγείται την κλήση σε ακρόαση των εταιρειών που δεν έχουν υποβάλει ΠΔΑΤΥ. Η διαδικασία που ακολουθείται είναι, σε γενικές γραμμές, παρόμοια με την παραπάνω περιγραφόμενη για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

3.1. Πολιτικές ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Το έτος 2021 κατατέθηκαν στην Αρχή συνολικά 17 πολιτικές ασφάλειας, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι αναθεωρημένες πολιτικές ασφάλειας, σύμφωνα με τον Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εκ των οποίων (βλ. διάγραμμα 6):

- ▶ 10 εγκρίθηκαν,
- ▶ Τρεις δεν εγκρίθηκαν· ζητήθηκε από τους παρόχους να υποβάλλουν αναθεωρημένη πολιτική ασφάλειας,
- ▶ Τρεις τελούν υπό επεξεργασία,
- ▶ Μία εταιρεία εξαιρέθηκε από την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας, κατόπιν περαιτέρω διερεύνησης.

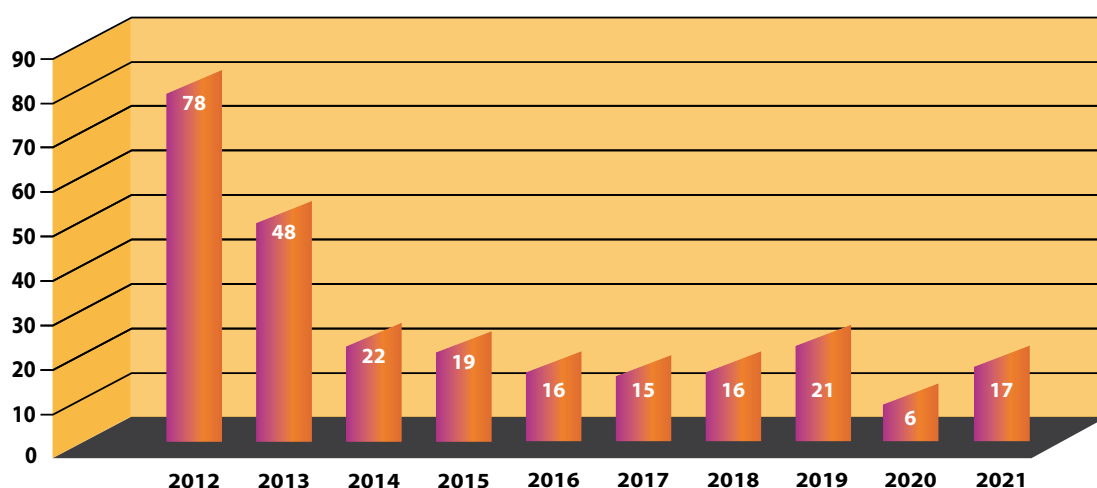
Επιπλέον, μέσα στο 2021, ολοκληρώθηκε η επεξεργασία μίας πολιτικής ασφάλειας που είχε κατατεθεί στην Αρχή κατά το προηγούμενο έτος, η οποία εγκρίθηκε.

Συνοψίζοντας τα προηγούμενα στοιχεία, εντός του 2021, ολοκληρώθηκε η διεκπεραίωση 18 πολιτικών ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 5), ως εξής:

- ▶ 11 εγκρίθηκαν,
- ▶ Τρεις δεν εγκρίθηκαν· ζητήθηκε από τους παρόχους να υποβάλλουν αναθεωρημένη πολιτική ασφάλειας,
- ▶ Τρεις τελούν υπό επεξεργασία, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του 2021,
- ▶ Μία εταιρεία εξαιρέθηκε από την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 6).

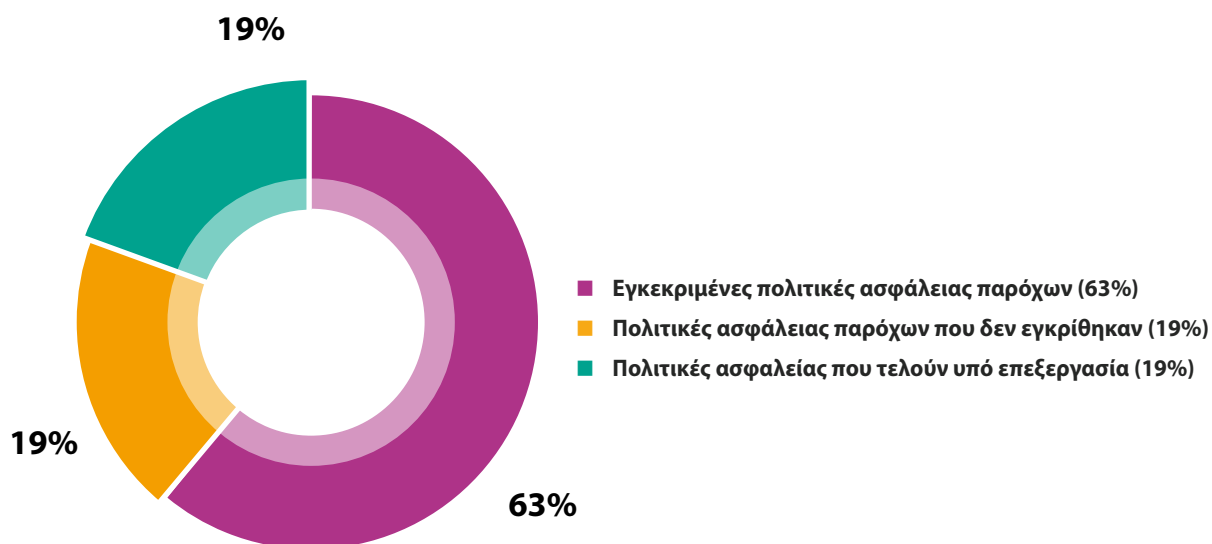

Διάγραμμα 5: Πολιτικές ασφάλειας (συμπεριλαμβάνονται οι αναθεωρημένες πολιτικές ασφάλειας) για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών που κατατέθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2012 - 2021

■ Πολιτικές ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

Διάγραμμα 6: Κατηγοριοποίηση των πολιτικών ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2021

3.2. Κατάσταση παρόχων σχετικά με την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Κατά το 2021, συνεχίστηκε η εξέταση του Μητρώου Παρόχων Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ), με σκοπό την ανανέωση του καταλόγου των παρόχων που έχουν υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας στην Αρχή. Κατόπιν εξαίρεσης των παρόχων που δεν ασκούν εν τοις πράγμασι δραστηριότητες για τις οποίες έχουν αδειοδοτηθεί ή που έχουν κάνει παύση των δραστηριοτήτων τους, προέκυψαν οι πάροχοι που έχουν, στο τέλος του 2021, υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας. Ο συνολικός αριθμός των παρόχων αυτών είναι 167, εκ των οποίων 121 έχουν υποβάλει, ως όφειλαν, προς έγκριση στην Αρχή πολιτική ασφάλειας, ενώ 46 πάροχοι δεν έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας.

Αναλυτικότερα, ως προς τους 121 παρόχους που έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας ισχύουν τα εξής (βλ. διάγραμμα 7):

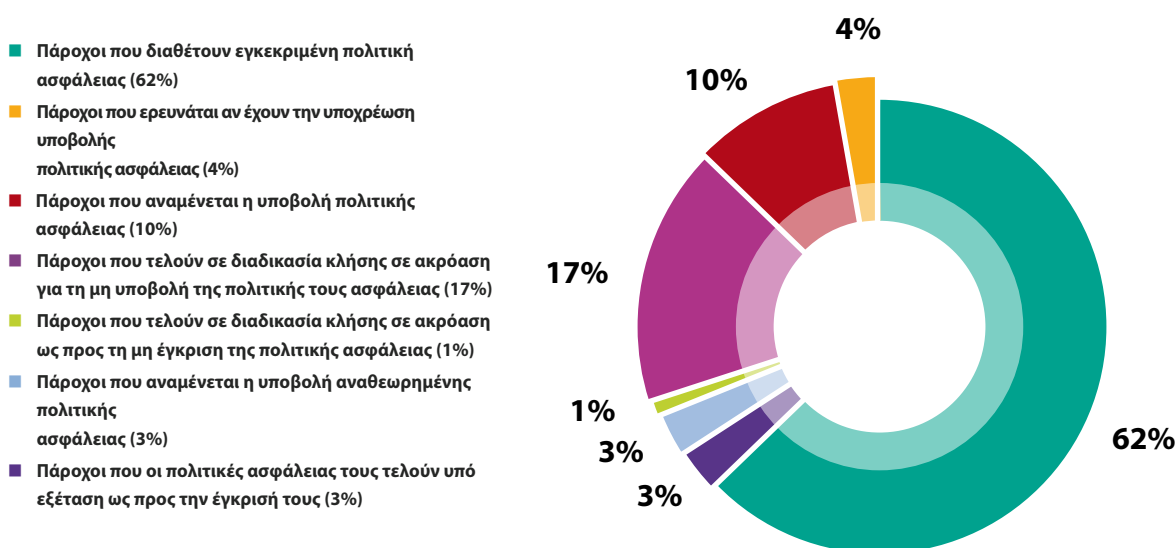
- ▶ για 116 παρόχους έχει εγκριθεί η πολιτική ασφάλειας,
- ▶ για τρεις παρόχους εκκρεμεί η έγκριση από την Ολομέλεια της Αρχής της πολιτικής ασφάλειας που υπέβαλαν,
- ▶ για έναν πάροχο αναμένεται η υποβολή αναθεωρημένης πολιτικής ασφάλειας,
- ▶ για έναν πάροχο εκκρεμεί η κλήση σε ακρόαση, λόγω του ότι δεν εγκρίθηκε η πολιτική ασφάλειας που υπέβαλε.

Αναλυτικότερα, ως προς τους 46 παρόχους που δεν έχουν υποβάλει πολιτική ασφάλειας (βλ. διάγραμμα 7):

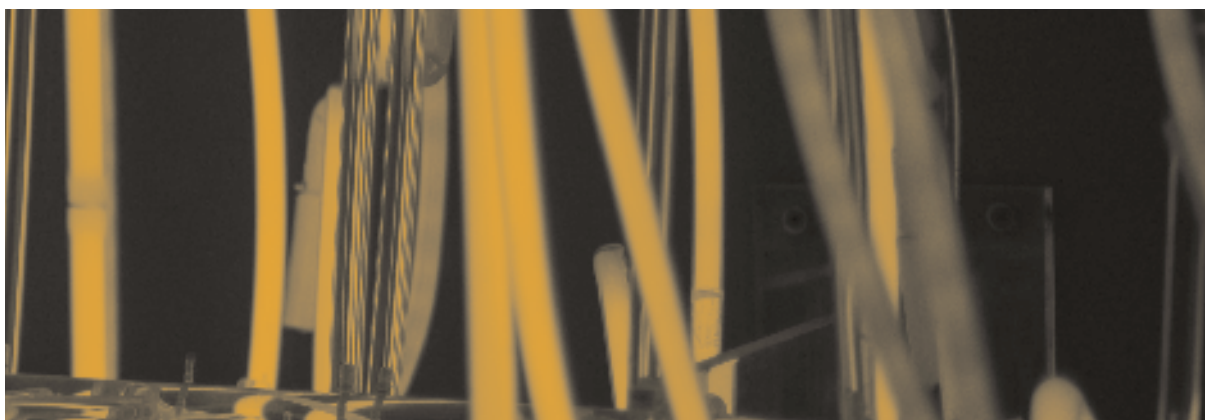
- ▶ 28 πάροχοι τελούν σε διαδικασία κλήσης σε ακρόαση για τη μη υποβολή της πολιτικής ασφάλειάς τους,
- ▶ για επτά παρόχους αναμένεται η υποβολή πολιτικής ασφάλειας,
- ▶ για 11 παρόχους ερευνάται εάν έχουν την υποχρέωση υποβολής πολιτικής ασφάλειας.

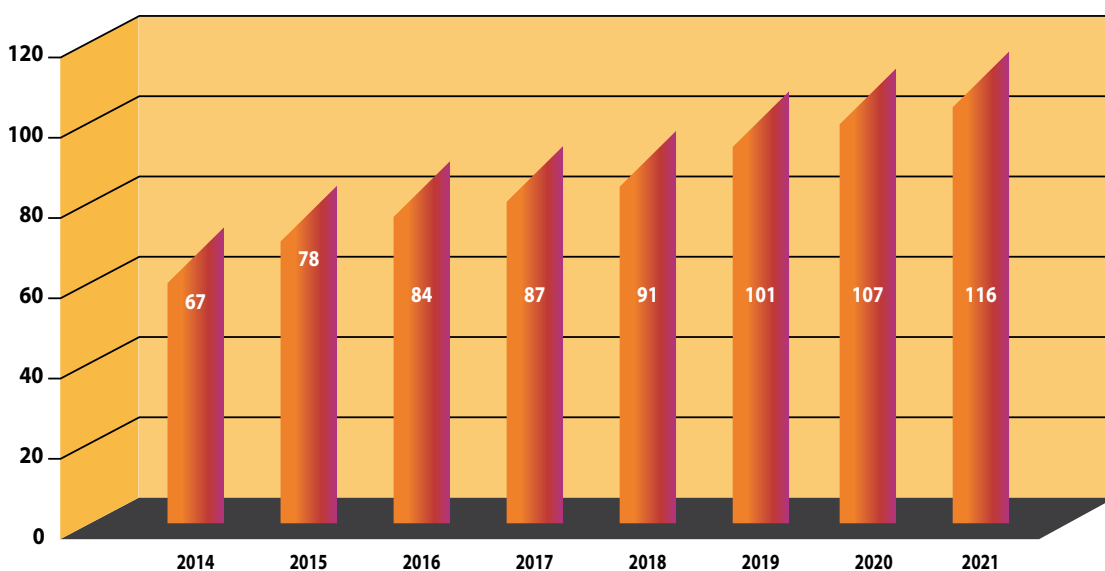
Διάγραμμα 7: Επισκόπηση παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σχετικά με την υποβολή πολιτικής ασφάλειας, 2021

Πρέπει να σημειωθεί ότι οι μεγαλύτερες εταιρείες που παρέχουν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών έχουν καταθέσει πολιτικές ασφάλειας με βάση τον Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών (απόφαση υπ' αριθμ. 165/2011 της ΑΔΑΕ), οι οποίες έχουν εγκριθεί από την Ολομέλεια της ΑΔΑΕ. Στο διάγραμμα 8 παρουσιάζεται η εξέλιξη, ανά έτος, των εγκεκριμένων πολιτικών ασφάλειας από το 2013 έως και σήμερα.

Διάγραμμα 8: Σύνολο εγκεκριμένων από την ΑΔΑΕ πολιτικών ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών, 2014 - 2021

■ Πολιτικές ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών

3.3 Πολιτικές διασφάλισης απορρήτου επικοινωνιών για ταχυδρομικές υπηρεσίες

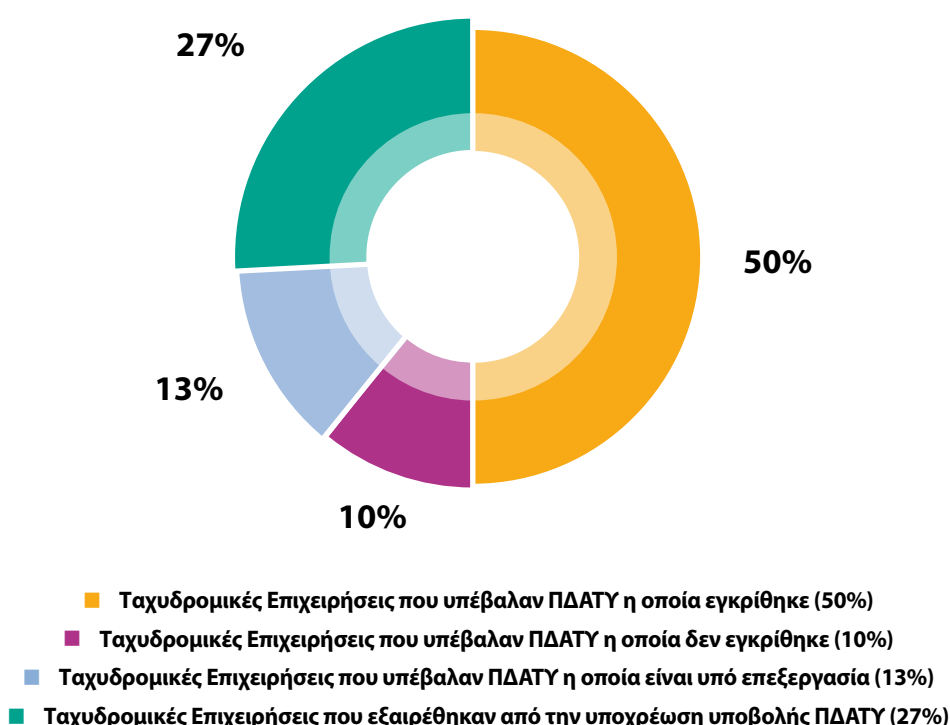
Για δεύτερη χρονιά, πρωταγωνιστές στην εξυπηρέτηση των πολιτών λόγω της πανδημίας (COVID-19), ήταν οι ταχυδρομικές επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια του έτους.

Η ΑΔΑΕ μέσα στο 2021, αντλώντας στοιχεία από το ισχύον ¹¹ μητρώο της ΕΕΤΤ, το οποίο περιλαμβάνει τις εταιρείες που παρέχουν τα-

χυδρομικές υπηρεσίες, απέστειλε επιστολές και επικοινωνήσε προφορικά με τις εγγεγραμμένες εταιρείες με σκοπό να ενημερώσει εκ νέου τους παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών που δεν έχουν υποβάλει Πολιτική Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (ΠΔΑΤΥ). Επίσης, ενημέρωσε τις νεοσυσταθείσες εταιρείες, για τη σχετική υποχρέωσή τους εφόσον ήταν εφικτό, για να τους υπενθυμίσει την ανάγκη υποβολής ΠΔΑΤΥ, να ενημερώσει για την Πολιτική που πρέπει να υποβάλουν και να αντλήσει περισσότερες πληροφορίες για τις εταιρείες αυτές.

¹¹ Πηγή: Βάση δεδομένων ΕΕΤΤ.

Διάγραμμα 9: Πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου ταχυδρομικών επιχειρήσεων που εξετάστηκαν από την ΑΔΑΕ, 2021

Κατά τη διάρκεια του 2021, η ΑΔΑΕ διαχειρίστηκε και επεξεργάστηκε 22 υποθέσεις που αφορούσαν Πολιτικές Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών, σύμφωνα με τον Κανονισμό για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών.

Πιο συγκεκριμένα, από τις 22 ΠΔΑΤΥ, τις οποίες επεξεργάστηκε η Αρχή εντός του 2021, 15 εγκρίθηκαν, τρεις δεν εγκρίθηκαν και ζητήθηκε από τους παρόχους η κατάθεση αναθεωρημένης ΠΔΑΤΥ, ενώ σε τέσσερις περιπτώσεις αναμένονται τα πρακτικά της Ολομέλειας, ώστε να ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέτασής τους εντός του 2022. Επίσης, οκτώ πάροχοι εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (βλ. διάγραμμα 9).

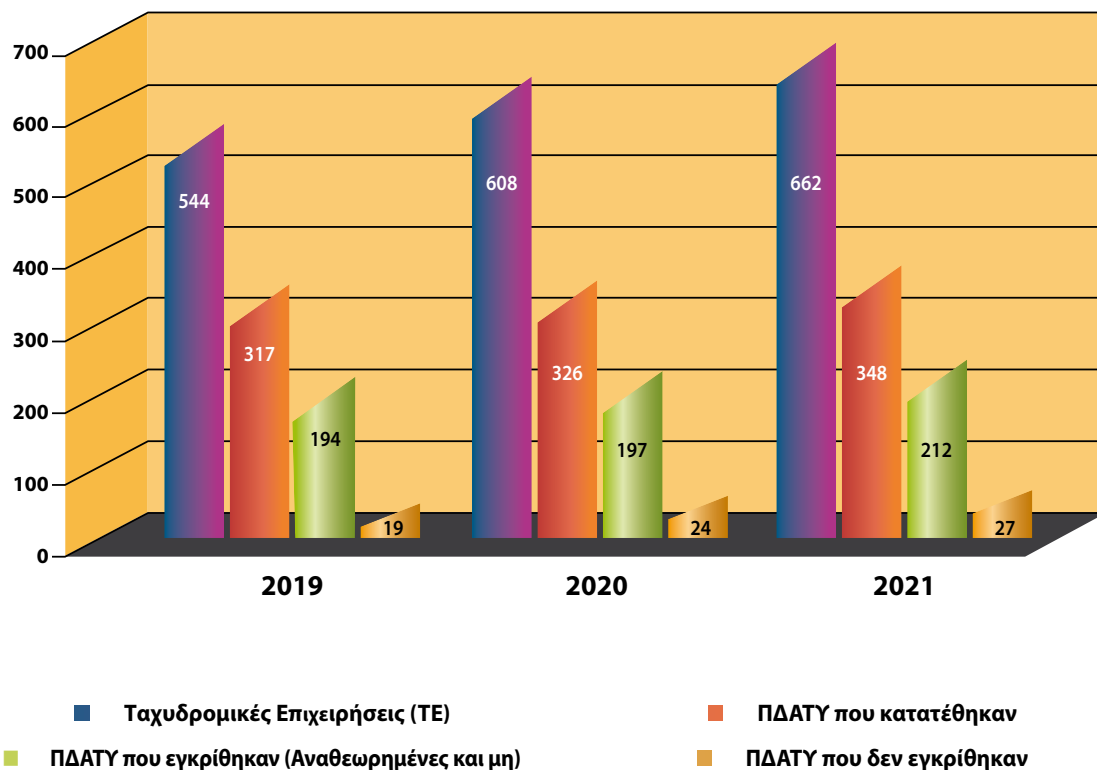

Σημειώνεται ότι οι εγκεκριμένες Πολιτικές Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών (ΠΔΑΤΥ) αφορούν τις επιχειρήσεις οι οποίες διακινούν μέσω των δικτύων τους πάνω από το 95% των ταχυδρομικών αντικειμένων.

Επισημαίνεται ακόμη ότι η αγορά των ταχυδρομικών υπηρεσιών παρουσιάζει συνεχείς

μεταβολές ως προς τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε αυτήν και οφείλουν να Υπηρεσιών ανέρχεται σε 662,πα ενώ το 2020 ο αριθμός των ταχυδρομικών επιχειρήσεων ήταν 608. (Βλ. Διάγραμμα 10: Αυξομειώσεις του αριθμού των ταχυδρομικών επιχειρήσεων και Πολιτικών Διασφάλισης του Απορρήτου (ΠΔΑΤΥ) στο τέλος κάθε έτους 2019-2021).

Διάγραμμα 10: Αυξομειώσεις του αριθμού των ταχυδρομικών επιχειρήσεων και πολιτικές διασφάλισης του απορρήτου (ΠΔΑΤΥ) στο τέλος κάθε έτους, 2019 - 2021

4. Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3115/2003 («Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών», ΦΕΚ 47 Α'), του Ν. 3674/2008 («Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 136 Α'), καθώς και με βάση τον Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (απόφαση υπ' αριθμ. 165/2011 της ΑΔΑΕ), ο πάροχος οφείλει να καταρτίζει και να εφαρμόζει «Διαδικασία Διαχείρισης Περιστατικών Ασφάλειας», η οποία θα ενεργοποιείται αμελλητί σε κάθε περίπτωση εμφάνισης περιστατικού ασφάλειας. Στη διαδικασία αυτή προβλέπεται η καταγραφή όλων των στοιχείων που αφορούν το εκάστοτε περιστατικό και αναφέρονται λεπτομερώς στον παραπάνω Κανονισμό, καθώς και η σύνταξη και διατήρηση σε αρχείο όλων των εγγράφων που σχετίζονται με τα περιστατικά ασφάλειας.

Σε περίπτωση εμφάνισης περιστατικού ασφάλειας, οι πάροχοι υποχρεούνται να ενημερώνουν αμελλητί την ΑΔΑΕ, υποβάλλοντας αρχικά για κάθε περιστατικό το έγγραφο «Έκθεση Άμεσης Αναφοράς Περιστατικού Ασφάλειας» και, μετά τη διερεύνησή του, το έγγραφο «Τελική Έκθεση Αναφοράς Περιστατικού Ασφάλειας».

Σημειώνεται ότι, για τους σκοπούς του Κανονισμού, ως περιστατικό ασφάλειας που αφορά την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, νοείται κάθε συμβάν που δύναται να σχετίζεται με

τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών ή κάθε ιδιαίτερος κίνδυνος παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και κάθε περίπτωση μη εφαρμογής ή ιδιαίτερου κινδύνου μη εφαρμογής της πολιτικής ασφάλειας για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών.

Το 2021 υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ συνολικά 50 αναφορές περιστατικών ασφάλειας που αφορούσαν το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ από το προηγούμενο έτος βρίσκονταν υπό επεξεργασία άλλες 45 αναφορές. Από το σύνολο των 95 αυτών περιστατικών ασφάλειας που εξετάστηκαν εντός του έτους, για τα 54 ολοκληρώθηκε ο έλεγχος, ενώ για τα υπόλοιπα 41, οι σχετικές υποθέσεις τελούν υπό επεξεργασία. Για την εξέταση των παραπάνω περιστατικών ασφάλειας η ΑΔΑΕ πραγματοποίησε οκτώ επιτόπιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις των εταιρειών, τηρουμένων των περιοριστικών μέτρων, λόγω της πανδημίας.

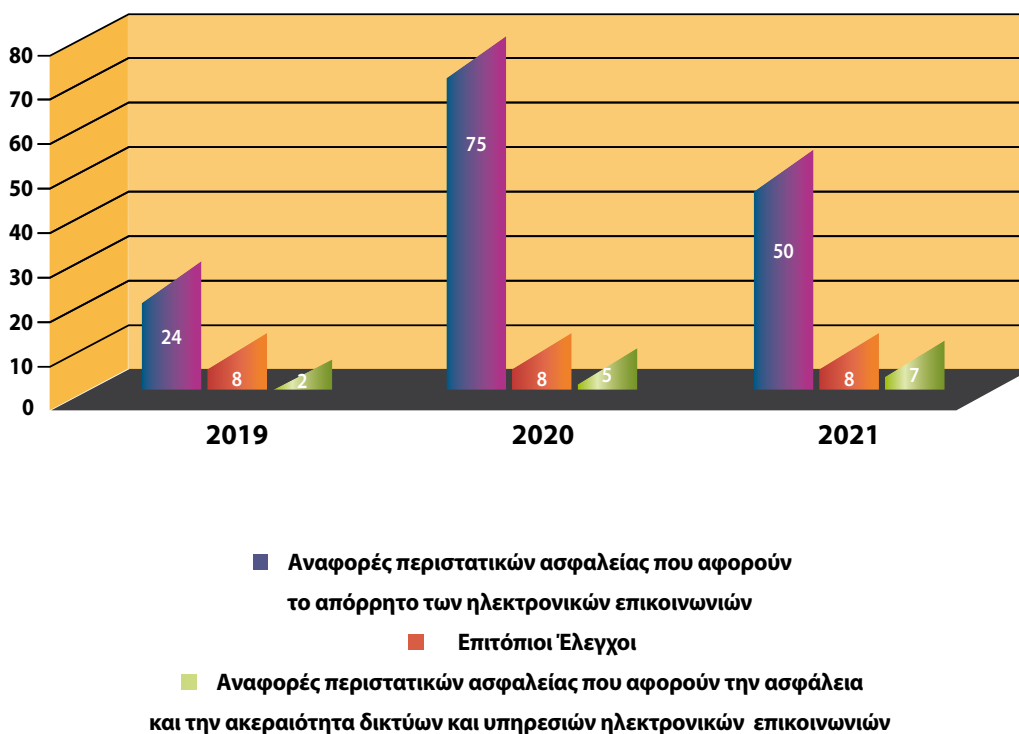
Επίσης, με βάση το άρθρο 37 του Ν. 4070/2012 («Ρυθμίσεις Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, Μεταφορών, Δημοσίων Έργων και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ 82 Α'), που ενσωματώνει τις απαιτήσεις του άρθρου 13α «Ασφάλεια και ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών» της Οδηγίας 2009/140/ΕΚ, καθώς και με βάση τον Κανονισμό για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (Απόφαση υπ' αριθμ. 205/2013 της ΑΔΑΕ), η ΑΔΑΕ εξετάζει περιστατικά ασφάλειας που αφορούν την ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών.

Σημειώνεται ότι, για τους σκοπούς του Κανονισμού, ως περιστατικό ασφάλειας νοείται κάθε γεγονός το οποίο επηρεάζει την ακεραι-

ότητα του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τη συνέχεια παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που διατίθενται στο κοινό. Στο πλαίσιο του Κανονισμού δεν εμπίπτουν γεγονότα που επηρεάζουν το απόρρητο των επικοινωνιών, καθώς και προγραμματισμένες εργασίες συντήρησης ή αναβάθμισης συστημάτων, οι οποίες επηρεάζουν τη συνέχεια παροχής υπηρεσιών, στο βαθμό που αυτές υλοποιούνται σύμφωνα με το προγραμματισμένο για τον πάροχο χρονοδιάγραμμα.

Το 2021 υποβλήθηκαν στην ΑΔΑΕ επτά αναφορές περιστατικών ασφάλειας που αφορούσαν την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ενώ από το προηγούμενο έτος βρίσκονταν υπό επεξεργασία άλλες δύο αναφορές. Από το σύνολο των εννέα αυτών περιστατικών ασφάλειας που εξετάστηκαν εντός του έτους, σε δύο περιπτώσεις ολοκληρώθηκε ο έλεγχος, ενώ για τις υπόλοιπες επτά περιπτώσεις οι σχετικές υποθέσεις τελούν υπό επεξεργασία (βλ. διάγραμμα 11).

Διάγραμμα 11: Περιστατικά ασφάλειας που αφορούν υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, 2019-2021

5. Άρση του απορρήτου των επικοινωνιών

Κατά τα ισχύοντα στο ελληνικό σύστημα δικαίου, η άρση του συνταγματικώς προστατευόμενου δικαιώματος στην απόρρητη, ελεύθερη ανταπόκριση είναι νοητή μόνο υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται από το Σύνταγμα, στο άρθρο 19, και εξειδικεύονται από τον σχετικό εκτελεστικό νόμο (Ν. 2225/1994, Α' 121). Ειδικότερα, η άρση του απορρήτου μπορεί να διαταχθεί μόνο υπό τις εγγυήσεις της δικαστικής εξουσίας (εισαγγελική αρχή ή δικαστικό συμβούλιο) είτε για λόγους εθνικής ασφάλειας, είτε για λόγους που συνδέονται με τη διακρίβωση των περιοριστικώς αναφερομένων στον νόμο εγκλημάτων. Σημειωτέον ότι σε επίπεδο ευρωπαϊκού δικαίου, το δικαίωμα στο απόρρητο της επικοινωνίας στεγάζεται τόσο στο άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής: ΕΣΔΑ)¹², όσο και στο άρθρο 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής: ΧΘΔ ΕΕ)¹³.

¹² Κατά περιεχόμενο του άρθρου 8 ΕΣΔΑ: «1. Παν πρόσωπον δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του. 2. Δεν επιτρέπεται να υπάρξει επέμβασις δημοσίας αρχής εν τη ασκήσει του δικαιώματος τούτου, εκτός εάν η επέμβασις αυτή προβλέπεται υπό του νόμου και αποτελεί μέτρον το οποίον, εις μίαν δημοκρατικήν κοινωνίαν, είναι αναγκαίον δια την εθνικήν ασφάλειαν, την δημοσίαν ασφάλειαν, την οικονομικήν ευημέριαν της χώρας, την προάσπισιν της τάξεως και την πρόληψιν ποινικών παραβάσεων την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, ή την προστασίαν των δικαιωμάτων και ελευθεριών άλλων».

¹³ Κατά περιεχόμενο του άρθρου 7 ΧΘΔ ΕΕ: «Κάθε πρό-

Περαιτέρω στο ΠΔ 40/2005 (Α' 59) που αφορά την εσωτερική οργανωτική διάρθρωση της της ΑΔΑΕ, προβλέπεται η λειτουργία Αυτοτελούς Τμήματος Ελέγχου Άρσης του Απορρήτου (άρθρο 11) με τις ακόλουθες αρμοδιότητες: «Το Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου Άρσης Απορρήτου προβαίνει στην κατάσχεση μέσων παραβίασης του απορρήτου, που υποπίπτουν στην αντίληψη της ΑΔΑΕ, κατά την ενάσκηση του έργου της και ορίζεται μεσεγγυούχος αυτών μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια.

α. Προβαίνει στην καταστροφή πληροφοριών ή στοιχείων ή δεδομένων τα οποία αποκτήθηκαν με παράνομη παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών. β. Εξετάζει καταγγελίες σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων, όταν θίγονται από τον τρόπο και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου. γ. Εξετάζει τη νομιμότητα εντολών άρσεως του απορρήτου».

Στην ΑΔΑΕ έχει επίσης εκ του νόμου ανατεθεί η ειδικότερη αρμοδιότητα γνωστοποίησης στον θιγόμενο του περιοριστικού μέτρου άρσης του απορρήτου, μετά τη λήξη του και υπό την αναγκαία προϋπόθεση ότι «δε διακυβεύεται ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε (άρ. 5 παρ. 9 Ν. 2225/1994). Σημειωτέον, ότι με πρόσφατη τροπολογία του Υπουργείου Δικαιοσύνης [άρ. 87 του νόμου 4790/2021 (ΦΕΚ Α' 48/31.3.2021)], η ανωτέρω διάταξη τροποποιήθηκε και καταργήθηκε η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να γνωστοποιεί τη λήψη του μέτρου της άρσης, μετά τη λήξη αυτής, ακόμη και αν δεν

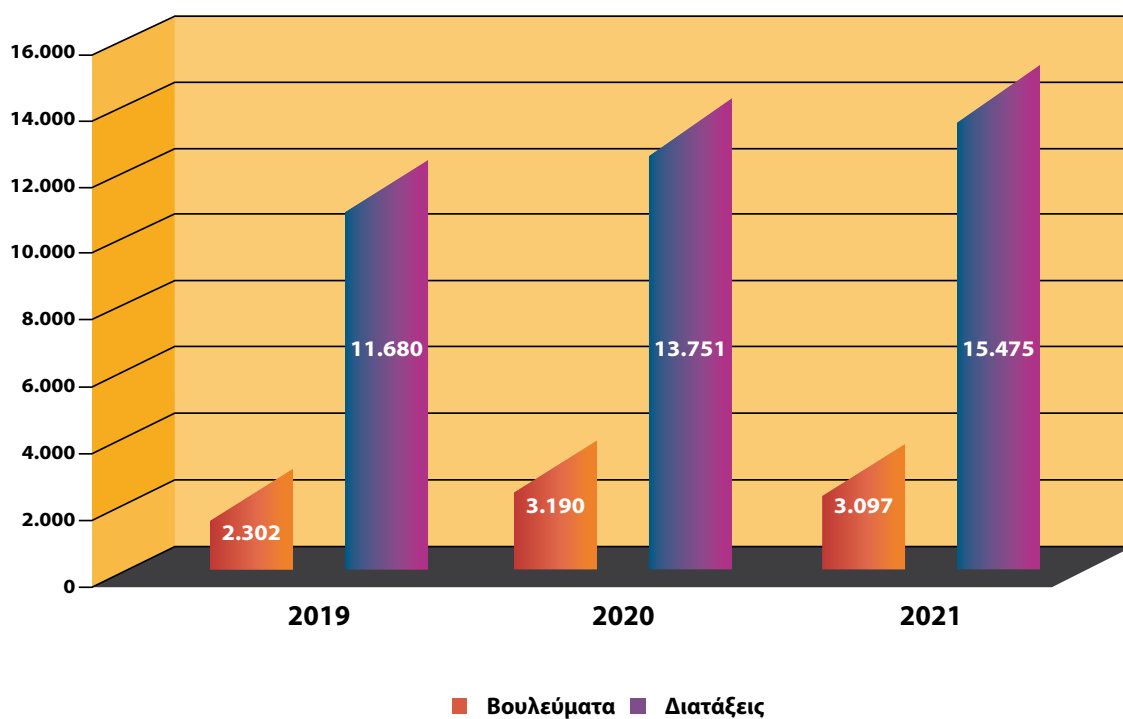
σπο έχει δικαίωμα στο σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και των επικοινωνιών του».

διακυβεύεται πλέον ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε, στις περιπτώσεις που η λήψη του μέτρου είχε γίνει για λόγους εθνικής ασφάλειας.¹⁴

Ακολούθως, θα παρατεθούν αρχικά, τα αριθμητικά δεδομένα και οι συναφείς ποσοστιαίοι δείκτες που αφορούν την άρση του απορρήτου, για τη χρονική περίοδο από 01.01 έως και 31.12.2022.

¹⁴ Αναλυτικότερα για το ζήτημα αυτό κατωτέρω.

Διάγραμμα 12: Κοινοποίηση βουλευμάτων και διατάξεων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, 2021

Στη διάρκεια του 2021 η ΑΔΑΕ παρέλαβε:

- ▶ 15.475 εισαγγελικές διατάξεις που αφορούσαν άρση απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, έναντι 13.751 το 2020. Καταγράφεται, συνεπώς, αύξηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Στον ανωτέρω αριθμό περιλαμβάνονται νέες περιπτώσεις άρσης του απορρήτου, παρατάσεις προγενέστερων διατάξεων και διατάξεις που ορίζουν την παύση της άρσης του απορρήτου, πριν παρέλθει η χρονική περίοδος που ορίζεται από την αρχική διάταξη. Διευκρινίζεται ότι οι αριθμοί που αναφέρονται αφορούν το πλήθος των διατάξεων που εκδίδονται από τις αρμόδιες δικαστικές αρχές και κοινοποιούνται στην ΑΔΑΕ και όχι τον αριθμό των συνδέσεων/ατόμων για τα οποία διατάσσεται η άρση του απορρήτου.

- ▶ 3.097 βουλεύματα δικαστικών συμβουλίων έναντι 3.190 το έτος 2020. Δεν καταγράφεται δηλαδή αξιοσημείωτη μεταβολή σε σχέση με τα αριθμητικά δεδομένα του προηγούμενου έτους.

Το Αυτοτελές Τμήμα Ελέγχου Άρσης του Απορρήτου των Επικοινωνιών της ΑΔΑΕ (από κοινού με τη Νομική Υπηρεσία) κατέγραψε αριθμητικά και επεξεργάστηκε ποιοτικά, κατ'επίκληση της προβλεπόμενης στο άρθρο 11 περ. γ' του πδ 40/2005 αρμοδιότητάς του, τις εισαγγελικές διατάξεις και τα επ'αυτών εκδοθέντα βουλεύματα των αρμόδιων δικαστικών συμβουλίων, τα οποία κοινοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 4 Ν. 2225/1994 και με τα οποία διατάχθηκαν άρσεις του απορρήτου των επικοινωνιών για τους μήνες Οκτώβριο, Νοέμβριο, Δεκέμβριο 2021 (συνολικά 874 Βουλεύματα). Εξ αυτών εν-

νέα βουλεύματα περιήλθαν αναρμοδίως στην ΑΔΑΕ, καθώς δεν αφορούσαν άρση του επικοινωνιακού απορρήτου, αλλά άλλες ανακριτικές πράξεις όπως συγκαλυμμένη έρευνα, καταγραφή δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων εκτός κατοικίας, με συσκευές ήχου ή εικόνας ή άλλα ειδικά τεχνικά μέσα, άρση τραπεζικού απορρήτου, ανακριτική διείσδυση. Με εννέα βουλεύματα διατάχθηκε η παύση της άρσης του απορρήτου, η οποία είχε διαταχθεί με προηγούμενα βουλεύματα.

Από τη συνολική επισκόπηση και την ποιοτική επεξεργασία των λοιπών βουλευμάτων (συνολικά 856) προέκυψαν τα εξής ποσοτικά και ποιοτικά συμπεράσματα:

ι. Αδικήματα για τα οποία διατάσσεται η άρση του απορρήτου

Από την επεξεργασία των βουλευμάτων του τελευταίου τριμήνου του 2021 προέκυψαν τα εξής στοιχεία:

- 363 βουλεύματα συνδέονται με τη διακρίβωση εγκληματικής οργάνωσης (187 Π.Κ.). Κατά κανόνα στις περιπτώσεις αυτές υπάρχει συρροή με λοιπές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και ειδικών ποινικών νόμων, με επικρατέστερες τις διατάξεις των άρ. 374 και 380 Π.Κ. (διακεκριμένες κλοπές και ληστεία), καθώς και με τις διατάξεις του Ν. 4139/2013 περί ναρκωτικών, του Ν. 2168/1993 περί όπλων και του Ν. 2960/2001 (Τελωνειακού Κώδικα).

Στο ανωτέρω ενδεικτικό χρονικό διάστημα σημαντικό μέρος των διαβιβασθέντων βουλευμάτων αφορά αυτοτελώς η διακρίβωση διαφόρων αδικημάτων του ΠΚ και ειδικών ποινικών νόμων, που φέρονται τελεσθέντα

είτε μεμονωμένα είτε κατά συρροή. Πλέον συγκεκριμένα:

- 151 βουλευματα αφορούσαν ανθρωποκτονία εκ προθέσεως (299 ΠΚ)
- 136 βουλευματα αφορούσαν διακρίβωση των αδικημάτων του νόμου περί ναρκωτικών (Ν. 4139/2013)
- 90 βουλευματα αφορούσαν παραβάσεις του Νόμου περί Όπλων (Ν. 2168/1993)
- 79 βουλευματα αφορούσαν ληστεία (380 ΠΚ)
- 50 βουλευματα αφορούσαν αδικήματα του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (Ν. 4251/2014)
- 43 βουλευματα αφορούσαν διακεκριμένη κλοπή (374 ΠΚ)
- 35 βουλευματα αφορούσαν έκρηξη (270 ΠΚ)
- 33 βουλευματα αφορούσαν εκβίαση (385 ΠΚ)
- 31 βουλευματα αφορούσαν εμπρησμό (264 ΠΚ)
- 14 βουλευματα αφορούσαν το αδίκημα της αρπαγής (322 Π.Κ.)
- 14 βουλευματα αφορούσαν παραβάσεις ειδικής νομοθεσίας για το αδίκημα της Νομιμοποίησης Εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα (Ν. 3691/2008, 4557/2018)
- 8 βουλευματα αφορούσαν δωροληψία υπαλλήλου (235 ΠΚ)
- 6 βουλευματα αφορούσαν δωροδοκία υπαλλήλου (236 ΠΚ)
- 4 βουλευματα αφορούσαν βιασμό (336 Π.Κ.) και 2 εξ αυτών βιασμό κατά ανηλίκου.

- 3 βουλευματα αφορούσαν το αδίκημα της εμπορίας ανθρώπων (323Α Π.Κ.)
- 2 βουλευματα αφορούσαν γενετήσιες πράξεις με ανηλίκους ή ενώπιόν τους (339 ΠΚ) και 4 πορνογραφία ανηλίκων και πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων (348Α, 348Γ)
- 2 βουλευματα αφορούσαν απάτη (386 ΠΚ)

Τέλος, 36 βουλευματα αφορούσαν την άρση του απορρήτου για τη διερεύνηση αδικημάτων τελεσθέντων από δημοσίους υπαλλήλους, σύμφωνα με τα άρ. 1 παρ. 2 εδ. α' και β', 6 του Ν. 2713/1999. Τα εν λόγω βουλευματα αφορούσαν σε δύο περιπτώσεις πλαστογραφίας (216 ΠΚ), μια περίπτωση ψευδών ιατρικών πιστοποιήσεων (221 ΠΚ), 25 περιπτώσεις δωροληψίας υπαλλήλου (235 ΠΚ), 24 περιπτώσεις δωροδοκίας υπαλλήλου (236 ΠΚ), τέσσερις περιπτώσεις δωροδοκίας και δωροληψίας δικαστικών λειτουργών (237 ΠΚ), επτά περιπτώσεις ψευδούς βεβαιώσεως (242 ΠΚ), επτά περιπτώσεις παραβάσεως καθήκοντος (259 ΠΚ), τρεις περιπτώσεις παραβίασης μέτρων για την πρόληψη των ασθενειών (285 ΠΚ), μια περίπτωση εκβίασης (385 ΠΚ), μια περίπτωση απάτης (386 ΠΚ), δύο περιπτώσεις παραβάσεων του νόμου περί όπλων (Ν. 2168/1993), επτά περιπτώσεις παραβάσεως του νόμου περί ναρκωτικών (Ν. 4139/2013), ήτοι εγκλήματα είτε μεμονωμένα είτε κατά συρροή τελεσθέντα. Σε εννέα περιπτώσεις η διαδικασία άρσης του απορρήτου είχε ζητηθεί ως ειδική ανακριτική πράξη του άρ. 254 νΚΠΔ.

ii. Τυπικά στοιχεία/ τήρηση προθεσμιών

Οι διατάξεις και τα βουλευματα που έτυχαν επεξεργασίας φέρουν στην πλειονότητά τους τα προβλεπόμενα εκ του νόμου τυπικά στοι-

χεία (το όργανο που διατάσσει την άρση, τη δημόσια αρχή ή τον εισαγγελέα ή τον ανακριτή που ζητούν την επιβολή της άρσης, αναφορά στον σκοπό της επιβολής της άρσης, τα μέσα ανταπόκρισης ή επικοινωνίας στα οποία επιβάλλεται η άρση, την εδαφική έκταση εφαρμογής και τη χρονική διάρκεια της άρσης, την ημερομηνία έκδοσης της διάταξης)¹⁵.

Επίσης, στις επείγουσες περιπτώσεις άρσεων- οι οποίες αποτελούν και την πλειονότητα των διατασσόμενων άρσεων- τηρείται στη συντριπτική πλειονότητα των βουλευμάτων η διαδικασία και οι προθεσμίες της παρ. 6 του άρθρου 4 Ν. 2225/1994 (διάταξη εισαγγελέα ή ανακριτή περί άρσεως, εισαγωγή της διάταξης εντός τριημέρου στο αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο προς επικύρωση).

iii. Αιτιολογία

Η άρση του απορρήτου των επικοινωνιών ενός προσώπου αποτελεί περιορισμό (ορθότερα μέτρο προσωρινής αποστέρησης) του δικαιώματος στην ελεύθερη, απόρρητη επικοινωνία και συνεπώς επάγεται εξαιρετικά δυσμενείς συνέπειες για την άσκηση των ατομικών ελευθεριών του προσώπου κατά του οποίου στρέφεται (του ιδιωτικού του βίου, της ανάπτυξης ελεύθερου φρονήματος, της προσωπικότητάς του κ.α.). Ως εκ τούτου, η επιβολή του θα πρέπει να υπακούει στην αρχή της αναλογικότητας, όπως η αρχή αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος και όπως εξειδικεύεται αναφορικά με το εν λόγω ανακριτικό μέτρο τόσο στο άρθρο 4 παρ. 2 και 3 Ν. 2225/1994 όσο και στο άρθρο 251 παρ. 2 του ΚΠΔ. Η παράθεση της αιτιολογίας καθίσταται για τον λόγο αυτή ιδιαιτέρως σημαντική, διό-

¹⁵ Ειδικώς για την αιτιολογία βλ. κατωτέρω υπό γ.

τι μέσω αυτής ελέγχεται η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας και καθίσταται εμφανής ο τρόπος που το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο εκτίμησε τις περισσότερες λύσεις και κατέληξε στην επιλεγείσα ως τη λιγότερο επαχθή για τον θιγόμενο. Εξάλλου, όπως γίνεται δεκτό και στη νομολογία του ΕΔΔΑ η ύπαρξη αιτιολογίας συνιστά ζωτικής σημασίας εγγύηση για να αποφευχθεί ο κίνδυνος καταχρήσεων¹⁶.

Σε αντίθεση με την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών που διατάσσεται για λόγους εθνικής ασφάλειας, για την οποία δεν απαιτείται αιτιολογία, ο νόμος 2225/1994 προβλέπει ότι η άρση του απορρήτου για τη διακρίβωση των κακουργημάτων της παρ. 1 άρθρου 4 Ν. 2225/1994 είναι επιτρεπτή μετά από αιτιολογημένη διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Εφετών ή Πλημμελειοδικών. Επίσης, το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο, στο οποίο θα εισαχθεί η διάταξη θα πρέπει αιτιολογημένα να διαπιστώσει ότι η διερεύνηση της υπόθεσης ή η εξακρίβωση του τόπου διαμονής του κατηγορουμένου είναι αδύνατη ή ουσιωδώς δυσχερής χωρίς την άρση του απορρήτου, άλλως η διάταξη θα πρέπει να απορριφθεί. Η υποχρέωση αιτιολόγησης των διατάξεων και των αντίστοιχων βουλευμάτων των δικαστικών συμβουλίων απορρέει και από το άρθρο 93 παρ. 3 του Συντάγματος και από το άρθρο 139 ΚΠΔ.

Η ΑΔΑΕ ασφαλώς απέχει, στο πλαίσιο της αρχής της διάκρισης των εξουσιών, από τη διατύπωση θέσεων που παρεισφρέουν στην ουσία της δικαστικής κρίσης και αφορούν, κατά βάση, τη σκοπιμότητα λήψης του υπό συζήτη-

¹⁶ *Dragojević* κατά Κροατίας, 15.01.2015, §§ 88-101, *Dudchenko* κατά Ρωσία, 7.11.2017, §§ 97-98, *Liblik* και *λοιποί* κατά Εσθονία, 28.05.2019, §§ 137-141.

ση ειδικού ανακριτικού μέτρου. Υποχρεούται, ωστόσο, να ελέγχει στο πλαίσιο εξέτασης της νομιμότητας των εντολών άρσεως του απορρήτου την ύπαρξη ή μη αιτιολογίας ως τύπου της διαδικασίας και να καταγράφει τις περιπτώσεις αναιτιολόγητων διατάξεων ή τις περιπτώσεις τυπικής αιτιολογίας, όπως είναι για παράδειγμα η απλή επανάληψη της νομοθετικής διάταξης. Δεδομένου ότι ο νόμος απαιτεί σε κάθε περίπτωση, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, είναι σαφές ότι οι παρατηρήσεις της Αρχής επ' αυτού αποτελούν μέρος της υποχρέωσής της να μεριμνά για την τήρηση των δικαιοκρατικών εγγυήσεων.

Επισημαίνεται ότι από τη διενεργηθείσα επεξεργασία διατάξεων και βουλευμάτων του τελευταίου τριμήνου του έτους 2021 αναδείχθηκαν διαφορετικές προσεγγίσεις ως προς την παράθεση αιτιολογίας μεταξύ των κατά περίπτωση αρμόδιων δικαστικών συμβουλίων. Ειδικότερα, σε ορισμένες περιπτώσεις γίνεται αναφορά στο διερευνώμενο ποινικό αδίκημα και εν συνεχεία παρατίθεται η διατύπωση της παρ. 2 του άρθρου 4 Ν. 2225/1994 και συγκεκριμένα ότι «η διερεύνηση της υπόθεσης ή η εξακρίβωση του τόπου διαμονής του κατηγορουμένου είναι αδύνατη ή ουσιωδώς δυσχερής χωρίς αυτήν». Στις περισσότερες περιπτώσεις, στο σώμα του βουλεύματος περιλαμβάνεται, εκτός των ως άνω στοιχείων, και αναλυτική αναφορά των πραγματικών περιστατικών που έχουν προκύψει από τη διενεργηθείσα προκαταρκτική εξέταση, προανάκριση ή κύρια ανάκριση, από τη συνδρομή των οποίων δικαιολογείται η επιβολή του μέτρου άρσης του απορρήτου. Επιπλέον, σε μερικές διατάξεις και βουλευμάτων διαλαμβάνεται ότι η άρση επελέγη ως έσχατο ανακριτικό μέσο.

Αξίζει, τέλος, να επισημανθεί η περίπτωση βουλεύματος¹⁷ με το οποίο απορρίφθηκε από το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Αθηνών η εισαγγελική πρόταση για επικύρωση της διάταξης άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, λόγω αοριστίας.

iv. Εύρος άρσης του απορρήτου - Μέσα επικοινωνίας

Οι διαδικασίες καθώς και οι τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, όταν αυτή διατάσσεται από τις αρμόδιες δικαστικές και εισαγγελικές αρχές, τα είδη και οι μορφές επικοινωνίας που υπόκεινται σε άρση του απορρήτου, καθώς και τα συγκεκριμένα στοιχεία επικοινωνίας, στα οποία είναι δυνατόν να αναφέρεται μία διάταξη άρσης του απορρήτου προβλέπονται αναλυτικά στο πδ. 47/2005 (Α' 64). Στο άρθρο 3 του ανωτέρω π.δ/τος ορίζεται ότι: «Η άρση του απορρήτου δεν αφορά τη διά ζώσης επικοινωνία, αλλά κάθε είδους επικοινωνία, η οποία διεξάγεται μέσω δικτύου επικοινωνίας ή παρόχου υπηρεσιών επικοινωνιών και την οποία χρησιμοποιεί ο συνδρομητής ή χρήστης κατά του οποίου λαμβάνεται το μέτρο της άρσης». Τα είδη και οι μορφές επικοινωνίας, που υπόκεινται στη άρση του απορρήτου, είναι μεταξύ άλλων η επιστολογραφία, η τηλεφωνική επικοινωνία, (σταθερή και κινητή), οι επικοινωνίες μέσω διαδικτύου κ.α. Τα συγκεκριμένα στοιχεία επικοινωνίας, στα οποία είναι δυνατόν να αναφέρεται μια διάταξη άρσης του απορρήτου εξαρτώνται από το είδος της επικοινωνίας. Εφόσον πρόκειται για τηλεφωνική επικοινωνία είναι δυνατόν να ζητηθούν

¹⁷ Πρόκειται για το μοναδικό βούλευμα σε σύνολο 856 βουλευμάτων με το οποίο απερρίφθη η εισαγγελική πρόταση.

τα ακόλουθα συγκεκριμένα στοιχεία εισερχομένων και απερχομένων κλήσεων: καλών και καλούμενος αριθμός κλήσης και στις αναπάντητες κλήσεις, καλών και καλούμενος συνδρομητής και πελάτης, ώρα έναρξης και ώρα λήξης της επικοινωνίας, γεωγραφικός εντοπισμός καλούντος και καλούμενου (στις κινητές επικοινωνίες) είτε όταν συνομιλούν, είτε πρόκειται για SMS, είτε είναι σε θέση stand by, είτε πραγματοποιούν αναπάντητη κλήση, περιεχόμενο επικοινωνίας (φωνή, εικόνα κ.λπ.), στοιχεία ταυτότητας τερματικής συσκευής και σύνδεσης (IMEI, IMSI, TMSI).

Εφόσον πρόκειται για επικοινωνίες μέσω διαδικτύου δύνανται να ζητούνται: επισκεπτόμενες διευθύνσεις, χρησιμοποιούμενες υπηρεσίες (email, συναλλαγές κ.λπ.), περιήγηση σε ιστοσελίδες και βάσεις πληροφοριών, ανταλλαγή δεδομένων / αρχείων μέσω της υπηρεσίας FTP, επικοινωνία μέσω διαδικτύου (VoIP, Viber, WhatsApp).

Από τη διενεργηθείσα επεξεργασία των βουλεύματων του τελευταίου τριμήνου του 2021 συνάγονται τα εξής στοιχεία:

- ▶ Στη συντριπτική τους πλειονότητα (595 βουλεύματα) οι άρσεις αφορούν την τηλεφωνική επικοινωνία (συχνότερα κινητή) και τις επικοινωνίες μέσω διαδικτύου (138 βουλεύματα).
- ▶ Τα στοιχεία που ζητούνται συχνότερα και κατά κανόνα σωρευτικά είναι:

α) Τα στοιχεία ταυτότητας συνδρομητή, στις περιπτώσεις που είναι γνωστός ο αριθμός της σύνδεσης,

β) Τα εξωτερικά στοιχεία της επικοινωνίας (IRI), και συγκεκριμένα:

- Καλών και καλούμενος αριθμός κλήσης,
- Καλών και καλούμενος συνδρομητής και πελάτης,
- Ώρα έναρξης και ώρα λήξης της επικοινωνίας.

γ) Τα στοιχεία ταυτότητας τερματικών συσκευών και σύνδεσης (IMEI, IMSI, TMSI). Επισημαίνεται ότι πολλά βουλεύματα, διατάσσουν την άρση του απορρήτου σε τηλεφωνικές συνδέσεις που έχουν ενεργοποιηθεί ή λειτουργήσει σε συγκεκριμένες αναφερόμενες συσκευές (με επίκληση του αριθμού ή των αριθμών IMEI της συσκευής), με αποτέλεσμα να μην είναι σαφής ο αριθμός των τηλεφωνικών συνδέσεων στις οποίες ήρθη τελικώς το απόρρητο.

δ) Γεωγραφικός εντοπισμός καλούντος και καλούμενου (στις κινητές επικοινωνίες) είτε ομιλούν, είτε πρόκειται για SMS, είτε είναι σε θέση stand by, είτε πραγματοποιούν αναπάντητη κλήση.

ε) Οι κεραίες και οι συντεταγμένες των κεραιών τηλεφωνίας που ενεργοποιήθηκαν,

στ) Το περιεχόμενο επικοινωνίας (φωνή, εικόνα, κείμενο κ.λπ.) και η καταγραφή αυτού με επισύνδεση (LI) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 παρ. 2 περ. β' πδ 47/2005.

Αξίζει να επισημανθεί επίσης ότι:

- ▶ Άρση του απορρήτου των επικοινωνιών διατάσσεται συχνά σε περιπτώσεις κατά τις οποίες έχουν κατασχεθεί ψηφιακά πειστήρια (σκληρός εξωτερικός δίσκος, ηλεκτρονικός υπολογιστής, μονάδα αποθήκευσης ψηφιακών δεδομένων - usb, υπολογιστής παλάμης (tablet), φορητός

υπολογιστής (laptop), συσκευή κινητής τηλεφωνίας), προκειμένου να διερευνηθεί μεταξύ άλλων «...αν υπάρχουν ενδείξεις επισκεψιμότητας (Temporary Internet Files) σε ιστοσελίδες περιέχουσες υλικό παιδικής πορνογραφίας, προσδιορίζοντας σε θετική περίπτωση τις ιστοσελίδες αυτές, την ημερομηνία και το πλήθος επισκέψεων καθώς και το πειστήριο στο οποίο βρέθηκαν», και «αν υπάρχουν αποθηκευμένα αρχεία οποιουδήποτε τύπου (SMS, εικόνες, έγγραφα, λογιστικά φύλλα - Excel, κ.λπ.) στα οποία προκύπτουν διάλογοι του χρήστη των πειστηρίων με ανήλικα άτομα και ειδικότερα διάλογοι και αρχεία (εικόνες, βίντεο) από ιστοσελίδες και εφαρμογές μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Instagram κ.ά.) και σε ποιο πειστήριο βρέθηκαν αυτά» ... γίνεται δεκτή η αίτηση προκειμένου η αρμόδια υποδιεύθυνση να προβεί σε πάσα εργαστηριακή εξέταση των κατασχεθέντων πειστηρίων αναφορικά με τα πάσης φύσεως στοιχεία επικοινωνίας.

- ▶ Στην περίπτωση ενός βουλεύματος διατάχθηκε άρση του απορρήτου των επικοινωνιών προκειμένου να γνωστοποιηθούν από την εταιρεία "Instagram LLC" μέσω της εταιρείας με την επωνυμία "Facebook Ireland Ltd ..." τα ηλεκτρονικά ίχνη (ip address, time, date, timezone) του κατόχου-διαχειριστή του λογαριασμού με όνομα χρήστη [...] και οποιοδήποτε άλλο στοιχείο διαθέτει για ορισμένο χρονικό διάστημα, διατάχθηκαν επίσης οι πάροχοι υπηρεσιών διαδικτύου και τηλεφωνίας που θα προκύψουν με βάση την απάντηση της εταιρείας με την επωνυμία "Facebook

Ireland Ltd ..." να γνωστοποιήσουν κάθε αναγκαίο στοιχείο [...].

Συνεπώς, διατάσσεται ορθώς άρση του απορρήτου και επί επικοινωνίας μέσω του διαδικτύου και επί εξετάσεως ψηφιακών πειστηρίων, που αναφέρονται σε κάποιας μορφής ανταπόκριση ή επικοινωνία¹⁸.

v. Το ζήτημα των χωρικών άρσεων

Στις περιπτώσεις των χωρικών άρσεων αίρεται το απόρρητο όλων των ενεργών συνδέσεων κινητής τηλεφωνίας σε μια συγκεκριμένη περιοχή και για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα εντός του οποίου πιθανολογείται ότι τελέσθηκε το διερευνώμενο αδίκημα. Οι άρσεις αυτές γίνονται συνηθέστερα για τη διακρίβωση του αδικήματος της ληστείας (380

¹⁸ Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση 6/2008 Εισαγγελέα Αρείου Πάγου Κ. Καρούτσου, διαθέσιμη στην ηλεκτρονική σελίδα του Αρείου Πάγου (<https://eisap.gr/%ce%b3%ce%bd%cf%89%ce%bc%ce%bf%ce%b4%cf%8c%cf%84%ce%b7%cf%83%ce%b7-06-2008/>) «...Τα στοιχεία τα οποία βρίσκονται αποθηκευμένα στο σκληρό δίσκο ηλεκτρονικών υπολογιστών, σε εξαρτήματα αυτών, σε ψηφιακή φωτογραφική μηχανή ή σε άλλο υλικό φορέα, που ανήκει στον ύποπτο τέλεσης ορισμένου εγκλήματος και τα οποία δεν αναφέρονται σε κάποιας μορφής ανταπόκριση ή επικοινωνία με οποιονδήποτε τρόπο, δεν εμπίπτουν στη προστατευτική σφαίρα του απορρήτου της επικοινωνίας με αποτέλεσμα, για την εργαστηριακή επεξεργασία των στοιχείων αυτών, να μη απαιτείται η διαδικασία άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών. Εάν όμως τα αποθηκευμένα στοιχεία αναφέρονται σε κάποιας μορφής ανταπόκριση ή επικοινωνία, το απόρρητο των επικοινωνιών καταλαμβάνει και τα στοιχεία αυτά και τότε για την επεξεργασία και χρήση των στοιχείων αυτών απαιτείται η τήρηση των όρων και της διαδικασίας της άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών, όπως προβλέπονται στο Ν. 2252/1994, το Ν. 3115/2003 και το π.δ. 47/2005».

Π.Κ.) ή της διακεκριμένης κλοπής (374 Π.Κ.), ενίοτε σε συνδυασμό με το αδίκημα της σύστασης εγκληματικής οργάνωσης (187 Π.Κ.). Η άρση πραγματοποιείται με σειρά δοκιμαστικών κλήσεων που πραγματοποιούνται εντός συγκεκριμένης περιοχής, σε συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Μέσω των δοκιμαστικών κλήσεων εντοπίζονται και ενεργοποιούνται οι κεραιές κινητής τηλεφωνίας και οι κυψέλες αποθήκευσης και αντλούνται εξωτερικά στοιχεία επικοινωνίας για όλες τις κλήσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή στη δεδομένη περιοχή.

Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι σε αντίθεση με τις διατάξεις που επιβάλλουν την άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας και οι οποίες δεν είναι αναγκαίο να περιλαμβάνουν το όνομα των πληττόμενων από το μέτρο υποκειμένων¹⁹, οι άρσεις του απορρήτου για τη διακρίβωση των ρητά απαριθμούμενων στον νόμο αδικημάτων στρέφονται μόνον κατά συγκεκριμένου προσώπου ή προσώπων που έχουν σχέση με την υπόθεση που ερευνάται ή για τα οποία, βάσει συγκεκριμένων περιστατικών, προκύπτει ότι λαμβάνουν ή μεταφέρουν συγκεκριμένα μηνύματα που αφορούν ή προέρχονται από τον κατηγορούμενο ή χρησιμοποιούνται ως σύνδεσμοί του (4 παρ. 3 Ν. 2225/1994).

¹⁹ βλ. άρθρο 5 παρ. 1 σε συνδυασμό με παρ. 2 ε. (α) και (β) του Ν.2225/1994. Βλ. ωστόσο και νομολογία του ΕΔΔΑ για τις μαζικές παρακολούθησεις *Big Brother Watch κατά Η.Β.*, 13.09.2018, *Centrum för Rättvisa κατά Σουηδίας*, 25.05.2021 σύμφωνα με τις οποίες η συμβατότητα των μέτρων μυστικής παρακολούθησης με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ εξαρτάται από την εφαρμογή συγκεκριμένων κριτηρίων προς τα οποία θα πρέπει να παραβάλλεται το εκάστοτε μέτρο και να αξιολογείται αντιστοίχως.

Συνεπώς, στις περιπτώσεις διακρίβωσης των ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων, οι χωρικές άρσεις του απορρήτου με τις οποίες αίρεται το απόρρητο αορίστου αριθμού προσώπων είναι προβληματική σε σχέση με την ανωτέρω διάταξη.

Ο αριθμός των χωρικών άρσεων που διατάχθηκαν το τελευταίο τρίμηνο του 2021 ανέρχεται σε 91 σε σύνολο 856 βουλευμάτων (ποσοστό 10,63%).

vi. Κριτικές Επισημάνσεις

(α) Οι άρσεις του απορρήτου που διατάχθηκαν για λόγους εθνικής ασφάλειας το έτος 2021 υπερέχουν εμφανώς σε σχέση με τις άρσεις που διατάχθηκαν για τη διακρίβωση εγκλημάτων εκ των περιλαμβανομένων στον *numerus clausus* κατάλογο του άρθρου 4 του Ν. 2225/1994 ή εκ των πληρούντων τις προϋποθέσεις του άρθρου 36 παρ. 1 εδ. β' του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως τροποποιήθηκε με Ν. 4620/2019, καθώς και ρυθμίσεων εγκατεσπαρμένων σε ειδικούς ποινικούς νόμους (όπως τα άρ. 1 παρ. 2 εδ. α' και β', 6 του Ν. 2713/1999 για αδικήματα τελεσθέντα από δημόσιους υπαλλήλους): (15.475 διατάξεις έναντι 3.097 βουλευμάτων δικαστικών συμβουλίων.) Αν λάβουμε υπόψη και τα αριθμητικά δεδομένα των προηγούμενων ετών (πρβλ. ετήσιες εκθέσεις προηγούμενων ετών) παρατηρούμε ότι πρόκειται για μία σταθερή και διαχρονική τάση, η οποία θέτει προς προβληματισμό τα ακόλουθα ζητήματα:

- ▶ Στη διάταξη, διά της οποίας επιβάλλεται η άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, δεν προβλέπεται εκ του

νόμου υποχρέωση αναγραφής του ονόματος «του προσώπου ή των προσώπων κατά των οποίων λαμβάνεται το μέτρο της άρσης» [a contrario, άρθρο 5 παρ. 2 περ. (α)]. Αυτό πρακτικά οδηγεί στη δυνατότητα άρσης του απορρήτου χαρακτήρα της επικοινωνίας για αόριστο αριθμό φυσικών προσώπων (μη ατομικώς προσδιορισμένων). Στην περίπτωση ωστόσο, τέτοιων «μαζικών ή χωρικών» άρσεων ανακύπτουν ζητήματα συμβατότητας της εγχώριας διαδικασίας με τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΕΣΔΑ ²⁰.

²⁰ Από τη νομολογία του ΕΔΔΑ για τις μαζικές παρακολουθήσεις, βλ. *Big Brother Watch και λοιποί κατά Η.Β.*, 13.09.2018, §§ 340-364, *Centrum för Rättvisa κατά Σουηδίας*, 25.05.2021, §§ 254-278 σύμφωνα με τις οποίες η συμβατότητα των μέτρων μυστικής παρακολούθησης με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ εξαρτάται από την εφαρμογή συγκεκριμένων κριτηρίων προς τα οποία θα πρέπει να παραβάλλεται το εκάστοτε μέτρο και να αξιολογείται αντιστοίχως. Τέτοια κριτήρια είναι: 1. Κανονιστική πρόβλεψη των λόγων για τους οποίους δύνανται να διαταχθούν μαζικές παρακολουθήσεις. Θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζεται ότι το μέτρο είναι δίκαιο και εν στενή εννοία αναλογικό. 2. Πρόβλεψη των περιπτώσεων στις οποίες ένα άτομο δύναται να αποτελέσει υποκείμενο υποκλοπής. 3. Τήρηση συγκεκριμένης διαδικασίας για την έγκριση των παρακολουθήσεων (χορήγηση άδειας, τήρηση συγκεκριμένων διαδικασιών για την επιλογή, την εξέταση και χρήση του υλικού, τις προφυλάξεις που πρέπει να λαμβάνονται κατά τη διαβίβαση του υλικού σε άλλα μέρη, καθορισμός της διάρκειας της παρακολούθησης, προβλέψεις για αποθήκευση, διαγραφή και καταστροφή). 4. Παροχή έγκρισης από όργανο ανεξάρτητο από την εκτελεστική εξουσία -όχι απαραίτητως από όργανο της δικαστικής εξουσίας. Θα ενημερώνεται για τον σκοπό, για τα μέσα ή τις διόδους επικοινωνίας που πρόκειται να παρακολουθηθούν

► Ομοίως, στην άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, ο νόμος δεν προβλέπει υποχρέωση αιτιολόγησης της σχετικής απόφασης [a contrario, άρθρο 5 παρ. 2 περ. (β)]. Μολονότι είναι φανερό ότι η επιλογή αυτή του νομοθέτη συναρτάται με την ανάγκη διαφύλαξης πληροφοριών που ανάγονται στον σκληρό πυρήνα του κράτους και της ασφάλειάς του, είναι, εντούτοις, αξιοσημείωτο το προαναφερθέν γεγονός, ότι δηλαδή στην άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας δεν απαιτείται τέτοια αιτιολογία. Ειδικότερα, η παράλειψη αιτιολογίας αποκλείει τον δικαστικό έλεγχο ως προς την τήρηση των άκρων ορίων της διακριτικής ευχέρειας και της αρχής της αναλογικότητας - γεγονός που θέτει αυτοτελή ζητήματα σε σχέση με τις αρχές και τα *minima* του κράτους δικαίου.

(β) Η δυνατότητα του θιγόμενου να λαμβάνει εκ των υστέρων γνώση της άρσης του απορρήτου της τηλεφωνικής ή/και ηλεκτρονικής επικοινωνίας του απασχόλησε την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (εφεξής ΕΔΔΑ) ήδη από το 1978 στην απόφαση *Klass κ.α. κατά Γερμανίας* ²¹, αλλά και μετέπειτα σε μία σειρά κομβικών αποφάσεων που έκριναν επί της συμβατότητας των εθνικών νομοθεσιών περί παρακολουθή-

προκειμένου να αξιολογήσει την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα του μέτρου. 5. Πρόβλεψη και καθορισμός διαδικασιών ανεξάρτητου και εκ των υστέρων ελέγχου (*ex post facto review*) της συμμόρφωσης ή μη με τα ανωτέρω και καθορισμός των αρμοδιοτήτων του οργάνου σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης.

²¹ *Klass και λοιποί κατά Γερμανίας*, 6.09.1978

σεων και άρσης του απορρήτου με το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ²².

Η υποχρέωση ενημέρωσης των θιγόμενων από το μέτρο της άρσης περιλαμβάνεται μεταξύ των πάγιων κριτηρίων της νομολογίας του ΕΔΔΑ τα οποία θα πρέπει να πληρούνται προκειμένου να καταγνωστεί η συμβατότητα του εθνικού δικαίου προς την ΕΣΔΑ. Όπως έχει κριθεί από το ΕΔΔΑ, το ζήτημα της εκ των υστέρων -μετά το πέρας της άρσης του επικοινωνιακού απορρήτου- γνωστοποίησης στον θιγόμενο, ότι είχε κατά το παρελθόν διαταχθεί εις βάρος του το εν λόγω μέτρο, είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το ζήτημα της αποτελεσματικής προσφυγής, άλλως με την εκ μέρους του θιγόμενου δυνατότητα άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και μέσω των προκειμένου να υπερασπισθεί τα δικαιώματα και έννομα συμφέροντά του απέναντι σε κάθε τυχόν μη σύμφωνη ή καταχρηστική και δυσανάλογη εις βάρος του χρήση του μέτρου²³. Η απουσία υποχρέωσης γνωστοποίησης στο θιγόμενο σε οποιοδήποτε στάδιο είναι ασύμβατη με την ΕΣΔΑ, καθώς στερεί από τον θιγόμενο τη δυνατότητα να

²² Weber και Savaria κατά Γερμανίας (απόφαση επί παραδεκτού) 29.6.2006, Association for European Integration and Human Rights και Ekimdzhiiev κατά Βουλγαρίας, 28.6.2007, Kennedy κατά Η.Β., 18.5.2010, Uzun κατά Γερμανίας, 2.9.2010, Mosley κατά Η.Β., 10.5.2011, Roman Zakharov κατά Ρωσίας (Ευρεία Σύμβαση), 4.12.2015, Szabó και Vissy κατά Ουγγαρίας, 12.1.2016, Big Brother Watch και λοιποί κατά Η.Β. (Ευρεία Σύμβαση), 25.5.2021, αλλά και στην όλως πρόσφατη Ekimdzhiiev κ.α. κατά Βουλγαρίας, 11.1.2022.

²³ Klass και λοιποί κατά Γερμανίας §57, Weber και Savaria κατά Γερμανίας §135, Association for European Integration and Human Rights και Ekimdzhiiev §§ 90-91, Roman Zakharov §234, Big Brother Watch και λοιποί § 337.

αιτηθεί επανόρθωση για παράνομη επέμβαση στο δικαίωμά του βάσει του άρθρου 8 και, ως εκ τούτου, καθιστά τα διαθέσιμα βάσει του εθνικού δικαίου ένδικα μέσα προσχηματικά και απατηλά, παρά πρακτικά και αποτελεσματικά²⁴.

Η εκ των υστέρων γνωστοποίηση του μέτρου στον θιγόμενο προβλέφθηκε στο εθνικό δίκαιο, στην παρ. 9 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994. Η διάταξη αυτή, όπως ίσχυε πριν την τροποποίησή της με το άρθρο 87 του Ν. 4790/2021 (Α' 48) όριζε τα εξής: «9. Μετά τη λήξη του μέτρου της άρσης και υπό την αναγκαία προϋπόθεση ότι δεν διακυβεύεται ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε, μπορεί η Α.Δ.Α.Ε. να αποφασίζει τη γνωστοποίηση της επιβολής του στους θιγόμενους.»

Όπως προαναφέρθηκε, με το άρθρο 87 του νόμου 4790/2021, τροποποιήθηκε η παρ. 9 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 [«Άρση του Απορρήτου (ΦΕΚ Α 121)»] ως εξής:

«1. Η παρ. 9 του άρθρου 5 του ν. 2225/1994 (Α' 121) αντικαθίσταται ως εξής: «9. Στις περιπτώσεις του άρθρου 4, η Α.Δ.Α.Ε. δύναται, μετά τη λήξη του μέτρου της άρσης, να αποφασίζει τη γνωστοποίηση της επιβολής του μέτρου αυτού στους θιγόμενους, με τη σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και υπό την προϋπόθεση, ότι δεν διακυβεύεται ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε.... Η παρούσα δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις άρσης του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με το άρθρο 3.» 2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και για τις άρσεις του απορρήτου που έχουν λάβει χώρα έως τη δημοσίευση του παρόντος.»

²⁴ Association for European Integration and Human Rights και Ekimdzhiiev §§ 90-91, Roman Zakharov §288.

Με τη νέα αυτή διάταξη διατηρείται κατ' αρχήν η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να γνωστοποιεί σε εκείνους το απόρρητο των οποίων ήρθη για τη διακρίβωση κακουργημάτων (άρθρο 4 του Ν. 2225/1994), την επιβολή του μέτρου, μετά τη λήξη του και υπό την προϋπόθεση ότι δεν διακυβεύεται ο σκοπός, για τον οποίο είχε διαταχθεί, υπό την επιπρόσθετη, όμως, προϋπόθεση ότι πρέπει, εφεξής, να προηγείται της σχετικής απόφασης της ΑΔΑΕ η σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

Η διατύπωση της σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, πριν αποφασίσει η Αρχή, αν θα γνωστοποιήσει - μετά τη λήξη του μέτρου της άρσης του απορρήτου τη λήψη του στον θιγέντα, συνιστά μείζονα διαδικαστική εγγύηση και βαίνει προς την ορθή κατεύθυνση.

Με την ίδια, όμως, διάταξη ρητώς καταργείται η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να γνωστοποιεί τη λήψη του μέτρου της άρσης, μετά τη λήξη αυτής, ακόμη και αν δεν διακυβεύεται πλέον ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε, σε κάθε περίπτωση που η λήψη του μέτρου είχε γίνει για λόγους εθνικής ασφάλειας (άρθρο 3 του Ν. 2225/1994)- ακόμη και για άρσεις του απορρήτου που έχουν γίνει για λόγους εθνικής ασφάλειας στο παρελθόν.

vii. Νεότερες νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με το απόρρητο: Εκσυγχρονισμός του τρόπου διαβίβασης των εισαγγελικών διατάξεων και των βουλευμάτων των δικαστικών συμβουλίων στην ΑΔΑΕ

Με το άρθρο 37 παρ. 2 του Ν. 4786/2021 (ΦΕΚ Α' 43/23.3.2021) ²⁵ αντικαταστάθηκε η παρ. 4

²⁵ Βλ. Παράρτημα 2

του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 και προβλέφθηκε η ψηφιοποίηση του συστήματος υπηρεσιακής διακίνησης των διατάξεων περί άρσης του απορρήτου και η κρυπτογραφημένη ηλεκτρονική διαβίβασή του από τις επισπεύδουσες Αρχές προς την ΑΔΑΕ.

Σημειώνεται ότι από ίδρύσεως της ΑΔΑΕ, κατά το έτος 2003 μέχρι και σήμερα, ένα από τα βασικά ζητήματα που δεν επέτρεπαν την αποτελεσματική λειτουργία του Αυτοτελούς Τμήματος Ελέγχου Άρσης του Απορρήτου αφορούσε τον μη μηχανογραφημένο τρόπο διαβίβασης των διατάξεων εκ μέρους των εκδουσών Αρχών στην ΑΔΑΕ. Αυτό σημαίνει ότι μέχρι σήμερα, η Αρχή λάμβανε μόνο το φυσικό σώμα των διατάξεων, σε έγχαρτη μορφή- κάτι που δεν επέτρεπε την ηλεκτρονική επεξεργασία τους, καθόσον ουδέποτε η Αρχή διέθετε επάρκεια ανθρώπινων όρων και υλικοτεχνικών υποδομών για να προχωρήσει εξ ιδίων σε ψηφιοποίηση των εισερχόμενων διατάξεων.

Με τη νέα ρύθμιση θα καταστεί για πρώτη φορά εφικτή η ηλεκτρονική ανάγνωση και επεξεργασία των διατάξεων και των βουλευμάτων και θα είναι δυνατή -με τη βοήθεια ειδικών, κατάλληλων προς τούτο εφαρμογών- η εξαγωγή σημαντικών ποσοτικών και ποιοτικών συμπερασμάτων σχετικά με την άρση του απορρήτου.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τη νέα διάταξη:

«Απόσπασμα της διάταξης, που περιλαμβάνει το διατακτικό της, παραδίδεται με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα, το οποίο πρέπει να καλύπτει τις προϋποθέσεις ασφαλείας του απορρήτου του περιεχομένου:

α) Στον πρόεδρο ή το διοικητικό συμβούλιο ή τον γενικό διευθυντή ή τον εκπρόσωπο του

νομικού προσώπου, στο οποίο υπάγεται το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας. Σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται στον επιχειρηματία.

β) Αν το νομικό πρόσωπο υπάγεται στον έλεγχο ή την εποπτεία του κράτους, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται και στον Υπουργό που εποπτεύει το νομικό αυτό πρόσωπο ή στον Υπουργό που προΐσταται της δημόσιας υπηρεσίας.

Το ηλεκτρονικό κωδικοποιημένο μήνυμα, το οποίο λαμβάνει η Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.), περιέχει όλο το κείμενο της διάταξης που επιβάλλει την άρση του απορρήτου. Η σχετική αλληλογραφία είναι απόρρητη και τηρείται σε ειδικό αρχείο, στο οποίο έχουν πρόσβαση ο Πρόεδρος της Α.Δ.Α.Ε. και ένα ακόμη μέλος της Ολομέλειας που ορίζεται από αυτήν, καθώς και μέλη του προσωπικού της, τα οποία είναι ειδικά εξουσιοδοτημένα προς τούτο από την Ολομέλεια της Αρχής. Ο Πρόεδρος της Α.Δ.Α.Ε. ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον Πρόεδρο της Βουλής και τους αρχηγούς των κομμάτων, που εκπροσωπούνται στη Βουλή και κοινοποιεί τη διάταξη στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Με απόφαση της Ολομέλειας της Α.Δ.Α.Ε. όλες οι διατάξεις περί άρσεως του απορρήτου που έχουν αποθηκευτεί σε φυσικά αρχεία στην Αρχή από την ίδρυσή της, ψηφιοποιούνται και μετατρέπονται σε ηλεκτρονικά αρχεία. Με ίδια απόφαση ορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία της ψηφιοποίησης. Μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από την πιο πάνω ψηφιοποίηση, τα φυσικά αρχεία καταστρέφονται».

Με το ίδιο ως άνω άρθρο του Ν. 4786/2021 προστέθηκε παρ. 12 στο άρθρο 5 του Ν. 2225/1994 σύμφωνα με την οποία: «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθορίζονται όλες οι τεχνικές και διαδικαστικές λεπτομέρειες για τη θέση σε εφαρμογή και λειτουργία της διαδικασίας της παρ. 4 ως προς την παράδοση του αποσπάσματος της διάταξης με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα».

Εξάλλου, ψηφιοποίηση του συστήματος υπηρεσιακής διακίνησης μέσω κρυπτογραφημένων μηνυμάτων προβλέφθηκε και για τις διατάξεις που αφορούν την άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας. Ειδικότερα, με τη διάταξη του άρθρου 66 παρ. 1 του Ν. 4871/2021 προστέθηκε παρ. 13 στο άρθρο 5 του Ν. 2225/1994 σύμφωνα με την οποία:

«13. Δημιουργείται ηλεκτρονική πλατφόρμα παράδοσης της διάταξης του εισαγγελικού λειτουργού της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 3649/2008 για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών για λόγους εθνικής ασφάλειας, η οποία λειτουργεί στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.), με σκοπό την αποστολή και παράδοση αποσπασμάτων των διατάξεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα στους αποδέκτες που ορίζονται στις περ. α' και β' της παρ. 4 και την αποστολή και παράδοση ολόκληρου του κειμένου των διατάξεων για την άρση του απορρήτου στην Α.Δ.Α.Ε.. Με απόφαση του Διοικητή της Ε.Υ.Π. καθορίζονται όλες οι τεχνικές και διαδικαστικές λεπτομέρειες για τη θέση σε εφαρμογή και λειτουργία της ηλεκτρονικής πλατφόρμας και την εν γένει λειτουργία της διαδικασίας της παρ. 4 ως προς την κατά τα ανωτέρω παράδοση των

διατάξεων με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα».

Θα πρέπει να σημειωθεί, ωστόσο, ότι μέχρι σήμερα (ένα έτος μετά τη θέση σε ισχύ της σχετικής ρύθμισης) δεν έχει τεθεί σε εφαρμογή και λειτουργία η διαδικασία της παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 περί ηλεκτρονικής διαβίβασης των εισαγγελικών διατάξεων και βουλευμάτων των δικαστικών συμβουλίων καθώς δεν έχει εκδοθεί η ΚΥΑ των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Ως εκ τούτου, εφαρμογής τυγχάνει η μεταβατική διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 37 Ν. 4786/2021 σύμφωνα με την οποία:

«Μέχρι τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 12 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994, το απόσπασμα της διάταξης που περιλαμβάνει το διατακτικό της παραδίδεται με απόδειξη μέσα σε κλειστό φάκελο:

α) στον πρόεδρο ή το διοικητικό συμβούλιο ή τον γενικό διευθυντή ή τον εκπρόσωπο του νομικού προσώπου στο οποίο υπάγεται το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας. Σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται στον επιχειρηματία,

β) αν το νομικό πρόσωπο υπάγεται στον έλεγχο ή την εποπτεία του κράτους, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται και στον Υπουργό που εποπτεύει το νομικό αυτό πρόσωπο ή στον Υπουργό που προΐσταται της δημόσιας υπηρεσίας και

γ) στην Α.Δ.Α.Ε. κατά τα ήδη οριζόμενα.

Η ανωτέρω διαδικασία τυγχάνει εφαρμογής και μέχρι την έναρξη ισχύος της απόφασης της παρ. 13 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994, ανεξαρτήτως της έναρξης ισχύος της απόφασης της παρ. 12 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994».

Η ΑΔΑΕ ευελπιστεί να ολοκληρωθεί σύντομα η επεξεργασία της ως άνω ΚΥΑ από τα αρμόδια Υπουργεία και να τεθεί το συντομότερο δυνατό σε εφαρμογή η ηλεκτρονική διαβίβαση των διατάξεων για την άρση του απορρήτου.

6. Νομοθετικές εξελίξεις: Ανάθεση νέων αρμοδιοτήτων στην ΑΔΑΕ

Με το άρθρο 37 παρ. 1 του Ν. 4786/2021 (ΦΕΚ Α' 43/23.3.2021) αντικαταστάθηκε η παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 σχετικά με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου και πλέον προβλέφθηκε η αποστολή των διατάξεων άρσης του απορρήτου από τις οικείες αρμόδιες αρχές στην ΑΔΑΕ, με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα. Με την παρ. 12 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 που προστέθηκε ορίζεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθορίζονται όλες οι τεχνικές και διαδικαστικές λεπτομέρειες για τη θέση σε εφαρμογή της εν λόγω διαδικασίας αποστολής των διατάξεων με ηλεκτρονικό τρόπο.

Προβλέφθηκε, επίσης, στο άρθρο 5 παρ. 4 του Ν. 2225/1994 ότι με απόφαση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ όλες οι διατάξεις περί άρσης του απορρήτου που έχουν αποθηκευτεί σε φυσικά αρχεία στην Αρχή από ιδρύσεώς της, ψηφιοποιούνται και μετατρέπονται σε ηλεκτρονικά αρχεία (βλ. Παράρτημα 2)

Τέλος, με την παρ. 1 του άρθρου 87 του Ν. 4790/2021 (ΦΕΚ Α' 48/31.3.2021) αντικαταστάθηκε η παρ. 9 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 και πλέον, η δυνατότητα ενημέρωσης του θιγόμενου από την επιβολή του μέτρου άρσης του

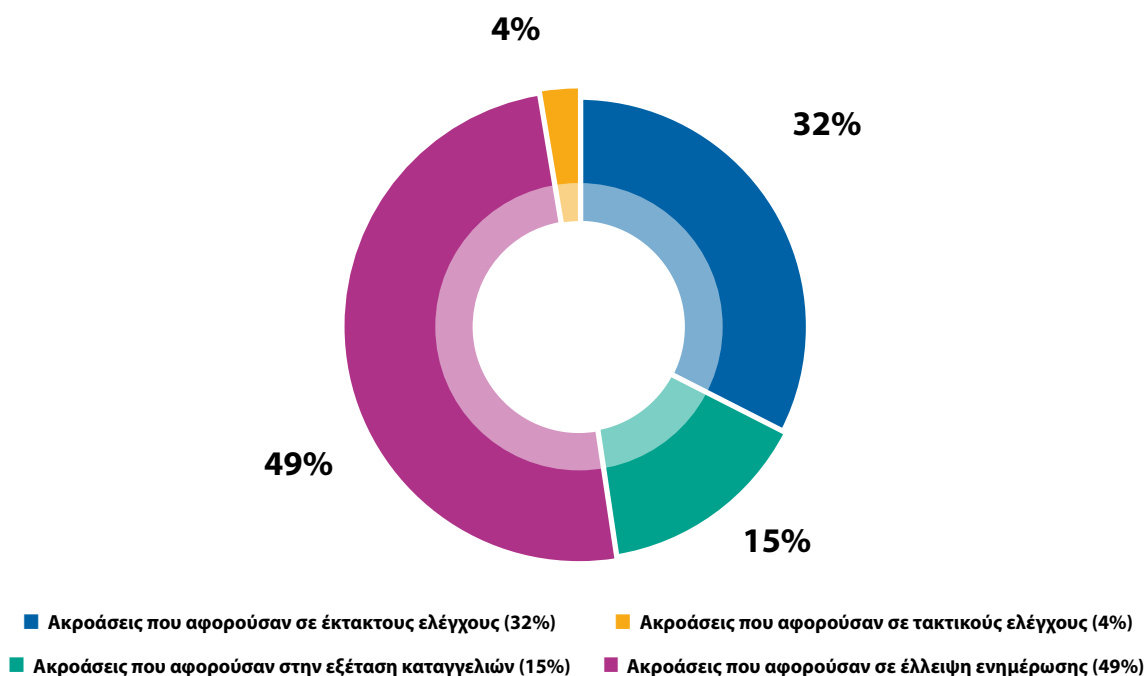
απορρήτου σε βάρος του, κατόπιν αιτήματός του στην ΑΔΑΕ και μετά από σύμφωνη γνώμη της οικείας εισαγγελικής αρχής, προβλέπεται μόνο στις περιπτώσεις της άρσης του απορρήτου κατ' άρθρο 4 του Ν. 2225/1994, ήτοι για τη διακρίβωση εγκλημάτων και όχι για τις περιπτώσεις άρσης του απορρήτου κατ' άρθρο 3 του Ν. 2225/1994, δηλαδή για λόγους εθνικής ασφάλειας.

7. Ακροάσεις και κυρωτική αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ

Μέσα στο 2021 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 59 ακροάσεις, στις οποίες παρέστησαν οι ελεγχόμενες εταιρείες, είτε αυτοπροσώπως, είτε

δια της υποβολής εγγράφου υπομνήματος και ανέπτυξαν τις απόψεις τους. Σε 19 περιπτώσεις, η ακρόαση αφορούσε σε αποτελέσματα εκτάκτων ελέγχων σε συνέχεια περιστατικών ασφαλείας, για τα οποία οι ίδιοι οι πάροχοι ενημέρωσαν την Αρχή, σε εννέα περιπτώσεις, η ακρόαση αφορούσε σε αποτελέσματα εκτάκτων ελέγχων κατόπιν καταγγελιών πολιτών, σε 29 περιπτώσεις η ακρόαση αφορούσε σε εταιρείες που δεν είχαν υποβάλλει στην Αρχή ενημέρωση σχετικά με τις ασκούμενες από αυτές δραστηριότητες ή δεν είχαν υποβάλλει Πολιτική Ασφάλειας προς έγκριση και σε δύο περιπτώσεις η ακρόαση αφορούσε σε αποτελέσματα τακτικών ελέγχων εφαρμογής της Πολιτικής Ασφάλειας εκ μέρους του παρόχου (βλέπε διάγραμμα 13).

Διάγραμμα 13: Κατηγοριοποίηση των ακροάσεων παρόχων που πραγματοποιήθηκαν στην ΑΔΑΕ, 2020

Μέσα στο 2020 επιβλήθηκαν οι ακόλουθες διοικητικές κυρώσεις με 57 αποφάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ. Συγκεκριμένα:

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 56/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 77/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 40.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 78/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 40.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 89/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 90/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 91/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 94/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.

νωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 132/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 133/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 134/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 135/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 138/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 157/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 160/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 30.000

- ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 177/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 20.000 ευρώ και σύσταση, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 199/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 50.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 213/2021 απόφαση αποφασίστηκε η μη επιβολή κύρωσης σε εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών, λόγω της μη προσκόμισης εγγράφων τα οποία ωστόσο προσκομίστηκαν κατά την ακρόαση.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 214/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 150.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 215/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 150.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 224/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 225/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 100.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 226/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 60.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 232/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 50.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 233/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 20.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 234/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 40.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 237/2021 απόφαση εξαιρέθηκε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών από την υποχρέωση υποβολής Πολιτικής Ασφάλειας, λόγω μη άσκησης τηλεπικοινωνιακής δραστηριότητας.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 250/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομι-

κών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 80.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.

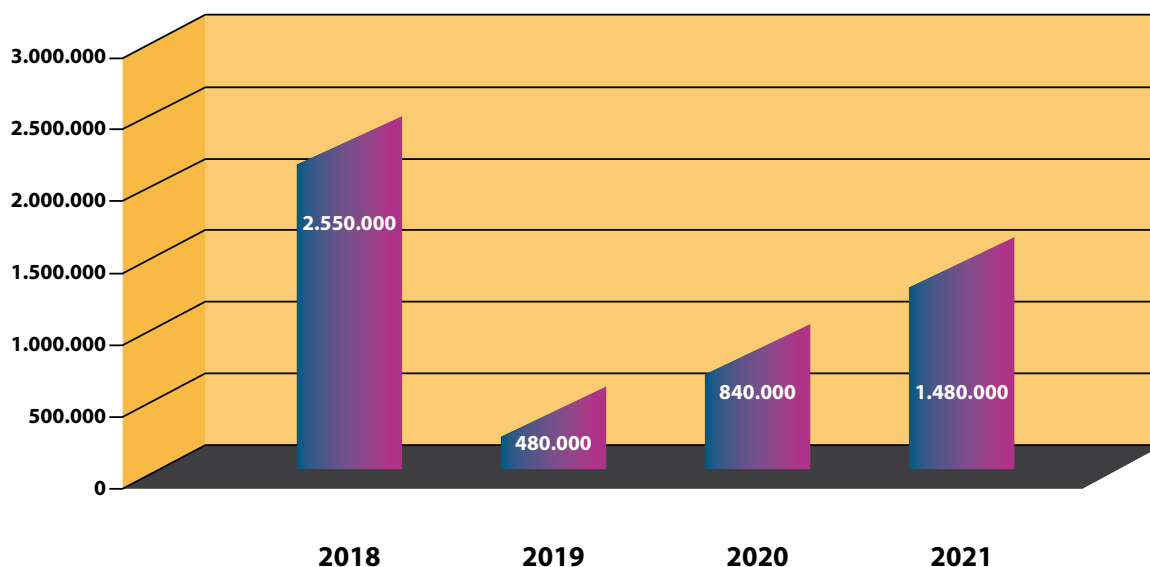
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 262/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 60.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 269/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 308/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 309/2021 απόφαση ετέθη στο αρχείο υπόθεση σχετικά με εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη δραστηριότητά της.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 310/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 80.000 ευρώ και σύσταση, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 328/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 329/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομι-

κών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 334/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 344/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 20.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 346/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 349/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο, καθώς και η διοικητική κύρωση ύψους 50.000 ευρώ σε υπάλληλο του παρόχου, για την εν λόγω παραβίαση.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 371/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- ▶ Με την υπ' αριθμ. 373/2021 απόφαση ετέθη στο αρχείο υπόθεση σχετικά με εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τη δραστηριότητά της.

- ▶ Με την υπ' αριθμ. 381/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 20.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 382/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία παροχής ταχυδρομικών υπηρεσιών η διοικητική κύρωση της σύστασης, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 383/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου συνολικού ύψους 400.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
  - ▶ Με την υπ' αριθμ. 395/2021 απόφαση επιβλήθηκε σε εταιρεία ηλεκτρονικών επικοινωνιών η διοικητική κύρωση του χρηματικού προστίμου ύψους 20.000 ευρώ, για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας σε σχέση με το απόρρητο.
- Συνολικά, σε 15 περιπτώσεις δεν επιβλήθηκαν διοικητικές κυρώσεις, σε 10 περιπτώσεις επιβλήθηκε η διοικητική κύρωση της σύστασης και στις λοιπές 19 περιπτώσεις επιβλήθηκαν χρηματικά πρόστιμα συνολικού ύψους 1.480.000 ευρώ (βλ. διάγραμμα 14).

Διάγραμμα 14 Διοικητικές κυρώσεις, 2018-2021

■ Επιβληθέντα Πρόστιμα (ποσά σε ευρώ)

8. Νομολογία δικαστηρίων σε συνέχεια ενδίκων βοηθημάτων κατά Αποφάσεων της Αρχής

Εντός του 2021 εκδόθηκαν 14 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και έξι αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας που αφορούσαν υποθέσεις της ΑΔΑΕ.

Με τις υπ' αριθμ. 2359/2021, 1750/2021, 1749/2021, 1751/2021, 1752/2021, 1748/2021, 1747/2021 αποφάσεις του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, επί προσφυγών εταιρείας παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών κατά αποφάσεων της Αρχής, με τις οποίες είχαν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παράβαση της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου των επικοινωνιών, το Δικαστήριο επικύρωσε τις σχετικές αποφάσεις της Αρχής, επισημαίνοντας, εξάλλου, τα εξής:

«...σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 2 εδ. τελευταίο του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το υιοθετούμενο μέτρο πρέπει να λαμβάνεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα από την ακρόαση του ενδιαφερομένου. ... Για τον προσδιορισμό των ακραίων ευλόγων ορίων που πρέπει να τηρούνται, λαμβάνονται υπόψη οι περιστάσεις της υπό διερεύνηση υπόθεσης και ιδίως η τυχόν πολυπλοκότητα του πραγματικού αυτής και τα ανακύπτοντα ζητήματα ερμηνείας των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου. .... Πάντως η μη τήρηση της αρχής αυτής ασκεί επιρροή επί του κύρους της διοικητικής διαδικασίας και της σχετικής απόφασης, μόνον όταν αποδεικνύεται ότι η παρέλευση υπερβολικού χρόνου είχε επίπτωση στην ικανότητα των ενδιαφερόμενων να αμυνθούν αποτελεσματικά, άλλως συνεπάγεται απλώς μείωση των προβλεπόμενων κυρώσεων...»

Τέλος, το Δικαστήριο έκανε δεκτό το γεγονός ότι «...από τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 2 του Ν. 3674/2008 προκύπτει ότι εποπτευόμενες από την προσφεύγουσα εγκαταστάσεις (υποδομές) δεν είναι μόνο εκείνες που βρίσκονται εντός των κτιριακών εγκαταστάσεων ..., αλλά και εκείνες που βρίσκονται σε δημόσιους χώρους... αφού οι εγκαταστάσεις αυτές ανήκουν σε αυτήν και εξυπηρετούν το σκοπό της για παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας...», καθώς και ότι «...η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο άσκησης των οριζόμενων στο άρθρο 6 του Ν. 3115/2003 αρμοδιοτήτων της, δεν εμποδίζεται να ελέγξει και να χαρακτηρίσει ως ανεπαρκή ή αναποτελεσματικά τα μέτρα που εφαρμόζει ο πάροχος για τη διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας, ιδίως ενόψει διαπιστωθέντων περιστατικών προσβολής του απορρήτου...».

Με την υπ' αριθμ. 2992/2021 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, επί προσφυγής εταιρείας παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών κατά απόφασης της Αρχής, επικυρώθηκε το επιβληθέν από την Αρχή διοικητικό πρόστιμο ύψους 150.000 ευρώ για μη εφαρμογή της πολιτικής ασφάλειας της εταιρείας, ενόψει τακτικού ελέγχου που διενεργήθηκε από την Αρχή.

9. Ετήσιες εκθέσεις για τις κακόβουλες ή ενοχλητικές κλήσεις και επεξεργασία κλήσεων εκτάκτου ανάγκης

Σε εκτέλεση διάταξης του Ν. 3471/2006, η Αρχή εξέδωσε την Πράξη 2322/2006 (ΦΕΚ 1853/Β'/21.12.2006), με την οποία καθορίστηκαν οι διαδικασίες, ο τρόπος, η διάρκεια

και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής, από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας τηλεφωνίας για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων και τη διάθεση των δεδομένων που περιέχουν την αναγνώριση της ταυτότητας του καλούντος συνδρομητή ή χρήστη στον συνδρομητή ή χρήστη που ζητά τον εντοπισμό. Στις διατάξεις της Πράξης, υπάγονται όλοι οι φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Σύμφωνα με την παραπάνω αναφερόμενη Πράξη της ΑΔΑΕ (άρθρο 6 παρ. 4), εντός του πρώτου τριμήνου εκάστου ημερολογιακού έτους, κάθε υπόχρεος πάροχος υποβάλλει στην ΑΔΑΕ Ετήσια Έκθεση για το προηγούμενο έτος, με στοιχεία που αφορούν τη διεκπεραίωση αιτήσεων για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων και τη διασφάλιση του απορρήτου της συγκεκριμένης διαδικασίας.

Για το χρονικό διάστημα από 1.1.2021 έως 31.12.2021, σύμφωνα με τις σχετικές εκθέσεις των παρόχων Cosmote ΑΕ, ΟΤΕ ΑΕ, Vodafone Panafon ΑΕΕΤ, και Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, προκύπτει ότι ο αριθμός των αιτήσεων για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων ανήλθε σε 273 αιτήσεις, ενώ το έτος 2020 ο αριθμός των αιτήσεων ήταν 281. Ειδικότερα, στην εταιρεία ΟΤΕ ΑΕ υποβλήθηκαν 63 αιτήσεις για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων, ενώ η εταιρεία Cosmote - Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ διεκπεραίωσε 88 αιτήματα, εκ των οποίων τα 23 απορρίφθηκαν ως απαράδεκτα και δύο

απορρίφθηκαν ως μη αιτιολογημένα. Επίσης, η εταιρεία Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ διεκπεραίωσε 49 αιτήσεις για τον εντοπισμό κακόβουλων ή ενοχλητικών κλήσεων, εκ των οποίων οι 10 απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες. Τέλος, η εταιρεία Vodafone-Panafon ΑΕΕΤ διεκπεραίωσε 73 αιτήσεις, εκ των οποίων οι 11 απορρίφθηκαν ως απαράδεκτες.

Ως προς την επεξεργασία κλήσεων εκτάκτου ανάγκης, με την Πράξη της ΑΔΑΕ με αριθμ. απόφ. 216/2008 (ΦΕΚ 1898/Β'/17.09.2008), ρυθμίζονται οι διαδικασίες, ο τρόπος και οι τεχνικές λεπτομέρειες για την επεξεργασία των δεδομένων θέσης και την εξουδετέρωση της δυνατότητας μη αναγραφής της καλούσας γραμμής από τους φορείς παροχής δημοσίου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με σκοπό την παροχή πληροφοριών στους αρμόδιους φορείς για τον εντοπισμό της θέσης του καλούντος προς αριθμούς έκτακτης ανάγκης, συμπεριλαμβανομένου του ενιαίου ευρωπαϊκού αριθμού 112.

Σε εκτέλεση των υποχρεώσεων των παρόχων που απορρέουν από το άρθρο 6 της παραπάνω Πράξης της ΑΔΑΕ, η Αρχή παρέλαβε ετήσιες εκθέσεις από τους εξής παρόχους: Cosmote - Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, Vodafone-Panafon ΑΕ και Wind Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ. Από τις εκθέσεις αυτές προκύπτει ότι για το έτος 2021 και σύμφωνα με την αναφορά της εταιρείας WIND Ελλάς Τηλεπικοινωνίες ΑΕΒΕ, πραγματοποιήθηκαν 883.088 επιτυχείς αναζητήσεις στα πλαίσια της πλήρως αυτοματοποιημένης διαδικασίας αναζήτησης, μέσω της διασύνδεσης του συστήματος 112 Emergence Call Tracer της WIND, με το κέ-

ντρο της Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας (ΓΓΠΠ), ενώ η εταιρεία έλαβε και ανταποκρίθηκε σε τέσσερα σχετικά γραπτά αιτήματα. Σχετικά με τις αιτήσεις για επεξεργασία δεδομένων θέσης των καλούντων στο 112, η εταιρεία Vodafone-Ranafon ΑΕ αναφέρει ότι διεκπεραίωσε συνολικά 15 αιτήματα. Τέλος, σύμφωνα με τη σχετική έκθεση της Cosmote - Κινητές Τηλεπικοινωνίες ΑΕ, το κέντρο εξυπηρέτησης της Υπηρεσίας Έκτακτης Ανάγκης υπέβαλε στην εταιρεία 18 αιτήματα για την παροχή πληροφοριών θέσης, εκ των οποίων τα 17 αφορούσαν κλήσεις φωνής και το ένα αφορούσε μήνυμα.

10. Αποφάσεις της ΑΔΑΕ και συνεδριάσεις της Ολομέλειας

Η ΑΔΑΕ συνέρχεται στην έδρα της και λαμβάνει αποφάσεις οι οποίες αφορούν κυρίως τη διενέργεια ελέγχων, την έγκριση πολιτικών ασφάλειας των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών, την εξέταση καταγγελιών, την υποβολή προτάσεων επί θεμάτων διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, τη συγκρότηση ομάδων εργασίας, τη συμμετοχή σε συνέδρια και διεθνείς συναντήσεις. Επίσης λαμβάνει αποφάσεις για διοικητικά και οικονομικά θέματα. Κατά τη διάρκεια του 2021, η ΑΔΑΕ δημοσίευσε συνολικά 401 αποφάσεις, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι 309 αποφάσεις της Ολομέλειας της Αρχής. Οι αποφάσεις της ΑΔΑΕ αναρτώνται στη «Διαύγεια», καθώς και στη διαδικτυακή πύλη της Αρχής και καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο.

Μέσα στο 2021, πραγματοποιήθηκαν συνολικά 32 συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ.

Από τις προαναφερθείσες συνεδριάσεις της Ολομέλειας, η ΑΔΑΕ αξιοποίησε σε 34 περιπτώσεις τα αναπληρωματικά της μέλη, τα οποία συμμετείχαν δια ψήφου, στη θέση απόντος τακτικού μέλους.

11. Εκδήλωση στο πλαίσιο της ELSA Day 2021: «Ιδιωτικότητα στη Ψηφιακή Εποχή»

Διαδικτυακή επίσκεψη στην ΑΔΑΕ πραγματοποίησαν τα μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης Νέων Νομικών Θεσσαλονίκης, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την Ευρωπαϊκή Ημέρα ELSA Day 2021, που φέτος είναι αφιερωμένη στο δικαίωμα της Ιδιωτικότητας.

Στις ομιλίες των μελών της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ, της Δρος Αικατερίνας Παπανικολάου και του Καθηγητή Στέφανου Γκρίτζαλη, παρουσιάστηκαν νομικές και τεχνικές διαστάσεις του δικαιώματος στο απόρρητο των επικοινωνιών, οι οποίες έδωσαν το έναυσμα για μια ενδιαφέρουσα και μακρά συζήτηση με τους συμμετέχοντες που εστίασε στις προκλήσεις για το δικαίωμα της ιδιωτικότητας σε έναν ταχέως εξελισσόμενο ψηφιακό κόσμο.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε την Πέμπτη 11 Νοεμβρίου 2021 και αποτέλεσε την εναρκτήρια δράση του αφιερώματος στην ιδιωτικότητα, που σχεδίασε στο πλαίσιο της ELSA day 2021 το τοπικό παράρτημα του European Law Students' Association. Σημειώνεται ότι η ELSA International συνιστά το μεγαλύτερο ανεξάρτητο δίκτυο φοιτητών Νομικής και νέων δικηγόρων στον κόσμο.

12. Εκπαίδευση Παρόχων Ταχυδρομικών Υπηρεσιών

12.1 Ολοκλήρωση του ερευνητικού ευρωπαϊκού έργου NewPost στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών

Η ΑΔΑΕ μέσω της Διεύθυνσης Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών συνέβαλε στο ευρωπαϊκό έργο NEWPOST με τίτλο: «Αναβαθμίζοντας τον Ευρωπαϊκό Ταχυδρομικό Τομέα με νέες Δεξιότητες», το οποίο χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (αριθμός έργου: 597876-EPP-1-2018-1-EL-EPPKA3-VET-JQ). Το έργο “NEWPOST” διάρκειας δύο ετών, ολοκληρώθηκε με επιτυχία στις 31 Ιουλίου 2021. Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στις συναντήσεις, καθώς και στην εκδήλωση για την ολοκλήρωση του έργου, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 13 Ιουλίου 2021.

Το έργο υλοποιήθηκε από μια κοινοπραξία 11 οργανισμών-φορέων, την Ένωση Ευρωπαϊκών Δημόσιων Ταχυδρομικών Φορέων (PostEurop), η οποία το συντόνισε, την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών, φορείς πιστοποίησης προσόντων, φορείς εκπαίδευσης, καθώς και παρόχους καθολικών ταχυδρομικών υπηρεσιών τεσσάρων κρατών-μελών της ΕΕ. Σκοπός του έργου ήταν η αναβάθμιση δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες στον ταχυδρομικό τομέα της Ευρώπης, όπως και η ανάπτυξη ενός νέου επαγγελματικού

προφίλ. Με βάση αυτό, καταρτίστηκε ένα Κοινό Περίγραμμα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης με κύρια δράση τη χαρτογράφηση δεξιοτήτων και κοινών τάσεων στον ταχυδρομικό κλάδο. Επίσης, δημιουργήθηκε μια νέα βιώσιμη δομή συνεργασίας και ένα νέο σχήμα αναγνώρισης των ταχυδρομικών υπαλλήλων της νέας εποχής. Τέλος, αναπτύχθηκε μεθοδολογία για τη μάθηση στο χώρο εργασίας (work based learning), μέσω της οποίας ενισχύεται η διαλειτουργικότητα και η θεσμική συνοχή μεταξύ των ταχυδρομικών οργανισμών στην ΕΕ. Στο νέο Κοινό Πρόγραμμα Σπουδών για τον ταχυδρομικό τομέα δημιουργήθηκαν ξεχωριστές εκπαιδευτικές ενότητες για το απόρρητο και την ασφάλεια των ταχυδρομικών υπηρεσιών, για την προσαρμογή των δεξιοτήτων και των προσόντων του εργατικού δυναμικού στις νέες τάσεις και την κάλυψη των ελλείψεων σε δεξιότητες. Επίσης, δημιουργήθηκε μια πλατφόρμα ηλεκτρονικής κινητικότητας (e-mobility) για τους ταχυδρομικούς υπαλλήλους και αναπτύχθηκε η πρώτη πιστοποίηση ταχυδρομικών υπαλλήλων με τη στήριξη της PostEurop, η οποία είναι αναγνωρισμένη από την ΕΕ, μέσω του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Πιστοποίησης Προσόντων (EuroCert).

Τα κοινά-στόχοι του ευρωπαϊκού έργου ήταν οι τελικοί χρήστες, οι εργαζόμενοι στον ταχυδρομικό τομέα σήμερα και στο μέλλον, καθώς και τα ενδιαφερόμενα μέρη, ταχυδρομεία, ταχυδρομικούς οργανισμούς, επιχειρήσεις στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου και συναφείς εταιρείες. Προσδοκώμενο αποτέλεσμα του έργου είναι η αντιμετώπιση των γεωγραφικών και θεσμικών εμποδίων, η θεσμική συνοχή των ταχυδρομικών οργανισμών στην ΕΕ, η

ενίσχυση των δεξιοτήτων των υπαλλήλων του ταχυδρομικού τομέα σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ομογενοποίησή τους μέσω του Κοινοτικού Προγράμματος Σπουδών που θα παρέχει ένα αποτελεσματικό περιβάλλον συνεργασίας μεταξύ των ταχυδρομικών οργανισμών σε διακρατικό επίπεδο και θα ενισχύσει την κινητικότητα των εργαζομένων, δίνοντας έμφαση σε καίρια ζητήματα απορρήτου και ασφάλειας ταχυδρομικών υπηρεσιών.

12.2 Εκπαίδευση Προϊσταμένων Ταχυδρομικού Τομέα

Η Διεύθυνση Διασφάλισης Απορρήτου Ταχυδρομικών Υπηρεσιών της Αρχής (ΔΔΑΤΥ) συνέβαλε στον σχεδιασμό και στην εκπόνηση Εκπαιδευτικού Διαδικτυακού Προγράμματος κατάρτισης «Α' Κύκλος εκπαίδευσης- Startup Project», με γνώμονα την εκπαίδευση στελεχών (υποψήφιων προϊσταμένων μονάδων, καταστημάτων, μονάδων διανομής, κέντρων διαλογής) του Οργανισμού ΕΛΤΑ. Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα διάρκειας οκτώ (8) εβδομάδων περιείχε τις ακόλουθες τέσσερις θεματικές ενότητες: 1η Θεματική Ενότητα «Θεσμικό Περιβάλλον», 2η Θεματική Ενότητα «Η Διανομή», 3η Θεματική Ενότητα: «Το Κατάστημα», 4η Θεματική Ενότητα: «Διαλογή - Διαβιβάσεις». Ειδικότερα, τα ζητήματα απορρήτου ταχυδρομικών υπηρεσιών αναδείχθηκαν μέσω βιντεοσκοπημένης διδασκαλίας. Στο πλαίσιο των ενοτήτων δημιουργήθηκαν Οδηγοί Επιβίωσης, καθώς και συνοπτικά εγχειρίδια ύλης για τους εκπαιδευόμενους. Επίσης, δημιουργήθηκαν αρκετά πεντάλεπτα videos μικρο-διδασκαλιών, για τη διευκόλυνση της διαδικασίας αφομοίωσης των θεμάτων. Τέλος, δημιουργήθηκε «αποθηκευτικός χώρος» (You

Tube Repository), με συνδέσμους που παρέπεμπαν σε οπτικοακουστικό υλικό ταχυδρομικού ενδιαφέροντος και παρουσίαση των διεθνών εξελίξεων του κλάδου. Η δεύτερη φάση της εκπαίδευσης, με τίτλο «Δοκιμασίες (πρακτική άσκηση)», συμπεριελάμβανε έναν συνδυασμό επίλυσης περιπτώσεων (case studies) και ενότητες ομαδικού coaching σε καθημερινή βάση. Οι καταρτιζόμενοι κλήθηκαν να προτείνουν λύσεις για μια σειρά περιστατικών, η δυσκολία των οποίων αυξανόταν σταδιακά. Η τρίτη φάση κάθε ενότητας αφορούσε την τελική εκδήλωση (ψηφιακή-virtual) στην οποία συμμετείχε η ΑΔΑΕ, ανώτερα στελέχη Θεσμικών Οργανισμών, Αρχών, καθώς και στελέχη της ταχυδρομικής αγοράς από την Ελλάδα και στα κράτη μέλη της ΕΕ. Τέλος η τέταρτη και τελευταία φάση κάθε ενότητας αφορούσε ένα «Θεματικό Τεστ». Με την ολοκλήρωση των δοκιμασιών, οι καταρτιζόμενοι συμμετείχαν σε διαδικασία αξιολόγησης των γνώσεων που αποκτήθηκαν.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα κατάρτισης και επιμόρφωσης προϊσταμένων ταχυδρομικού τομέα, το οποίο θα συνεχίσει με νέους κύκλους εκπαίδευσης, συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στην κατάρτιση του προσωπικού, ενσωματώνοντας τα κρίσιμα ζητήματα της ασφάλειας και του απορρήτου, σε όλες τις πτυχές του ταχυδρομικού δικτύου.

12.3 Συμβολή στην εκπαίδευση των εργαζομένων στις ταχυμεταφορές και δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού

Η ΑΔΑΕ δίνοντας έμφαση στην εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των εργαζομένων στις ταχυμεταφορές δημιούργησε οπτικοακουστικό υλικό (βίντεο) με αντικείμενο τα μέτρα

ασφάλειας που οφείλουν να τηρούν οι ταχυδρομικές επιχειρήσεις με σκοπό τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών. Το βίντεο θα προβληθεί στις αρχές του 2022 τόσο από τις ταχυδρομικές επιχειρήσεις όσο και από άλλους φορείς.

13. Τροποποίηση του «Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών» της ΑΔΑΕ

Κατά το έτος 2021 η Αρχή εργάστηκε με σκοπό την τροποποίηση της υπ' αριθμ. 1001/Φ.21 Απόφασης αναφορικά με τον Κανονισμό για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ (ΦΕΚ Β' 384/24.03.2005), ώστε να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες προκλήσεις για το απόρρητο των ταχυδρομικών υπηρεσιών που διαμορφώνονται από τις εξελίξεις στην ταχύτατα αναπτυσσόμενη ταχυδρομική αγορά. Η διαδικασία της τροποποίησης αναμένεται να εξελιχθεί εντός του τρέχοντος έτους.

14. Συμβολή της ΑΔΑΕ στις συζητήσεις του Συμβουλίου της ΕΕ για τον Κανονισμό eprivacy

Η ΑΔΑΕ παρακολούθησε για πέμπτη χρονιά τις εργασίες της Ομάδας TELE του Συμβουλίου όπου, υπό την Πορτογαλική Προεδρία το Συμβούλιο κατέληξε σε εγκεκριμένο κείμενο αναφορικά με την Πρόταση Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στις ηλεκτρο-

νικές επικοινωνίες και την κατάργηση της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ (Κανονισμός eprivacy). Η Αρχή συνεργάστηκε με τα συναρμόδια Υπουργεία Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθώς και με άλλους φορείς της χώρας και συνέβαλλε στη διαμόρφωση των εθνικών θέσεων.

14.1 Στοιχεία για τον Κανονισμό eprivacy

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 10 Ιανουαρίου 2017, υπέβαλε πρόταση Κανονισμού (Κανονισμός για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) και πρότεινε την αντικατάσταση της σχετικής κοινοτικής Οδηγίας (2002/58/ΕΚ) με τη θέσπιση αυστηρότερων και εκσυγχρονισμένων κανόνων για τη διασφάλιση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Στο πλαίσιο αυτό, επιδιώκεται να εναρμονιστούν οι κανόνες προστασίας που εφαρμόζουν τα κράτη-μέλη, ενώ ταυτόχρονα εισάγονται διαδικασίες για τη στενότερη συνεργασία μεταξύ των ανεξάρτητων αρχών των κρατών μελών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τη δική του έκδοση κειμένου για τον Κανονισμό από τον Οκτώβριο του 2017, ενώ το Συμβούλιο κατέληξε σε εγκεκριμένο κείμενο στις 10.2.2021, μετά από συζητήσεις μεταξύ των κρατών-μελών που διήρκεσαν τέσσερα χρόνια.

Ο Κανονισμός eprivacy δεν έχει ακόμη οριστικοποιηθεί ως νομικό κείμενο, καθώς δεν έχουν ακόμη συμφωνήσει σε ένα τελικό κείμενο το Συμβούλιο της ΕΕ και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (οι απόψεις τους αποκλίνουν). Σύμφωνα με τη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ, το κείμενο βρίσκεται σε διαδικασία τριλόγου,

όπως λέγεται, για την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ του Συμβουλίου, του Κοινοβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σύμφωνα με τους εμπειρογνώμονες, η διαβούλευση μεταξύ των νομοθετικών σωμάτων της ΕΕ μπορεί να διαρκέσει αρκετά, πριν καταφέρουν να εγκρίνουν ένα τελικό κείμενο Κανονισμού, καθώς υπάρχουν αρκετά αμφισβητούμενα ζητήματα. Επιπλέον, θα μπορούσε και να ακυρωθεί η όλη διαδικασία και να μην εκδοθεί νέος Κανονισμός, αν δεν επιτευχθεί συμφωνία κατά τον τρίλογο, όπως έχει συμβεί στο παρελθόν με άλλα νομοσχέδια. Τέλος, στην περίπτωση που τα νομοθετικά σώματα συμφωνήσουν και ψηφιστεί το νέο νομοθέτημα, προβλέπεται ένα διάστημα τουλάχιστον ενός έτους (στο κείμενο του Συμβουλίου προβλέπονται δύο έτη) για να τεθεί σε εφαρμογή από τα κράτη-μέλη, όπως έγινε και στην περίπτωση του Κανονισμού για τα Προσωπικά Δεδομένα (GDPR).

Η νομική βάση του Κανονισμού *erprivacy* είναι το άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Ο σεβασμός της αρχής της εμπιστευτικότητας στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών προϋποθέτει ότι «οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται μεταξύ των μερών και τα εξωτερικά στοιχεία αυτής της επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της αποστολής των πληροφοριών, από πού και σε ποιον, πότε, δεν πρέπει να αποκαλύπτονται σε κανέναν άλλο εκτός από τα μέρη που συμμετέχουν σε μια επικοινωνία.»

Ως *lex specialis*, ο κανονισμός *erprivacy* για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, αφού

ψηφιστεί, θα υπερισχύει του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (ΓΚΠΠΔ) στους συγκεκριμένους τομείς που καλύπτει. Οι δύο διαφορετικοί νόμοι απορρέουν από δύο διαφορετικά δικαιώματα του Ευρωπαϊκού Χάρτη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: ο ΓΚΠΠΔ καλύπτει το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 8), ενώ ο Κανονισμός *erprivacy* το δικαίωμα ενός ατόμου στην ιδιωτική ζωή (άρθρο 7), το οποίο συμπεριλαμβάνει την εμπιστευτικότητα στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.

Μια σημαντική αλλαγή που προτείνεται με τον Κανονισμό αφορά την προσπάθεια να διασφαλιστεί η προστασία της ιδιωτικής ζωής, ανεξαρτήτως του επιλεγμένου τεχνολογικού μέσου επικοινωνίας. Έτσι, υπό το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων, το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού επικαιροποιείται και επεκτείνεται ώστε να καλύπτει όχι μόνο τις διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αλλά και τις υπηρεσίες *over the top* (OTT). Ως εκ τούτου, υπόχρεοι εφαρμογής του Κανονισμού θα είναι και όλες οι εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες VoIP, υπηρεσίες άμεσων μηνυμάτων, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, καθώς και μηνυμάτων κοινωνικών μέσων (π.χ. το WhatsApp, το Facebook Messenger, το Skype, το Gmail, το iMessage, ή το Viber). Επίσης, η θέσπιση αυστηρότερων κανόνων για τα cookies αποτελεί κεντρικό θέμα αντιπαράθεσης απόψεων μεταξύ των εταιριών / ενώσεων ιδιωτικών συμφερόντων και των οργανώσεων προστασίας δικαιωμάτων.

Δεδομένου του αργού ρυθμού επεξεργασίας του κειμένου του Κανονισμού *erprivacy* και του

συνεχώς αναπτυσσόμενου τεχνολογικού τοπίου, η ΕΕ έχει ήδη αρχίσει να εφαρμόζει διατάξεις που αφορούν ζητήματα σχετικά με την προστασία της ιδιωτικότητας στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες σε άλλους νόμους. Συγκεκριμένα, από τον Δεκέμβριο του 2020, τέθηκε σε ισχύ ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (EECC - Οδηγία 2018/1972/EK), με τον οποίο επεκτείνεται ο ορισμός των «υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών» για να συμπεριλάβει υπηρεσίες «over-the-top ΟΤΤ» (επιφυείς).

Με τον Ν. 4727/2020 “Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024)- Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ)2018/1972) και άλλες διατάξεις” (ΦΕΚ 184 Α΄) στην έννοια των «υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών» συγκαταλέγονται και οι υπηρεσίες διαπροσωπικών επικοινωνιών, οι οποίες περιλαμβάνουν «Επιφυείς Υπηρεσίες Επικοινωνιών», όπως το Viber, Messenger, WhatsApp και άλλες υπηρεσίες επικοινωνίας που βασίζονται σε πρωτόκολλα διαδικτύου (IP) (Ν. 4727/2020, άρθρο 110 εδ. 39). Σε ό,τι αφορά στην Οδηγία 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Ιουλίου 2002 (Οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες), και κατόπιν της έναρξης ισχύος του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, οι θεσπιζόμενες υποχρεώσεις καταλαμβάνουν πλέον και τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών ΟΤΤ, ενόψει της διεύρυνσης του ορισμού του παρόχου, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν.

15. Ενημερωτικές δράσεις της ΑΔΑΕ

Η αύξηση της ευαισθητοποίησης σε ζητήματα κυβερνοασφάλειας όλων των εμπλεκόμενων μερών τόσο των οργανισμών και επιχειρήσεων όσο και των πολιτών αποτελεί προϋπόθεση για την οικοδόμηση της απαραίτητης εμπιστοσύνης για την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας ψηφιακής αγοράς, εκτιμούν τα Ευρωπαϊκά Όργανα σημειώνοντας ότι:

«Η κυβερνοασφάλεια δεν είναι μόνο ζήτημα τεχνολογίας, αλλά ζήτημα όπου σημαντικό ρόλο κατέχει η ανθρώπινη συμπεριφορά. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να ενθαρρυνθεί η «κυβερνοϋγιεινή», δηλαδή απλά μέτρα ρουτίνας τα οποία, όταν εφαρμόζονται και εκτελούνται τακτικά από πολίτες, οργανισμούς και επιχειρήσεις, ελαχιστοποιούν την έκθεσή τους σε κινδύνους από κυβερνοαπειλές.» (σημείο 8, Κανονισμός (ΕΕ) 2019/881)

Η ΑΔΑΕ ενστερνίζεται τα παραπάνω συμπεράσματα και αναπτύσσει προγράμματα για την ενημέρωση χρηστών και συνδρομητών, αναγνωρίζοντας το γεγονός ότι η ασφάλεια του κυβερνοχώρου και η προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών δεν αφορά μόνο τους ειδικούς ή συγκεκριμένους φορείς και οργανώσεις, αλλά όλους όσους χρησιμοποιούν το διαδίκτυο και τις διασυνδεδεμένες συσκευές για επικοινωνία και αλληλεπίδραση.

Στόχος της Αρχής είναι να αποτελέσει κοινή συνείδηση ότι η άγνοια ή η αμέλεια κατά την αξιοποίηση των ωφελειών της ψηφιακής τεχνολογίας μπορεί να καταστήσει τον χρήστη ευάλωτο στόχο κυβερνοεπίθεσης, η οποία, μεταξύ άλλων, εγκυμονεί κινδύνους για το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή. Για την αποτελε-

σματική προώθηση του θεμελιώδους αυτού δικαιώματος σημαντικός παράγοντας είναι η γνώση των μέτρων προστασίας και αντιμετώπισης των απειλών, διαπίστωση που αποτυπώνεται και στην προτροπή των ενημερωτικών προγραμμάτων της Αρχής «Το απόρρητο της επικοινωνίας είναι δικαίωμά σου. Προστάτεψέ το».

15.1 Πρόγραμμα ενημέρωσης για την προστασία της ιδιωτικής ζωής

Η ΑΔΑΕ υλοποιεί δράσεις ενημέρωσης των ψηφιακών χρηστών σχετικά με τους κινδύνους για το απόρρητο των επικοινωνιών τους και τα μέτρα αυτοπροστασίας που θα πρέπει να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν.

Στο πλαίσιο της συνεχούς προσπάθειας να συμβάλει στην ενημέρωση των ψηφιακών χρηστών και με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου, η ΑΔΑΕ συνεργάστηκε με τον Οργανισμό Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ (ΣΤΑΣΥ) για την προώθηση των μηνυμάτων του ενημερωτικού προγράμματος, ενώ παράλληλα προώθησε σχετική ενημέρωση στον Τύπο. Μέσω της συνεργασίας της με τον Οργανισμό Σταθερές Συγκοινωνίες ΑΕ, εξασφαλίστηκε η δωρεάν προβολή ενημερωτικού βίντεο από τις 100 και πλέον οθόνες των αποβαθρών του Μετρό και του Ηλεκτρικού Σιδηροδρόμου. Η ενέργεια διήρκεσε περισσότερο από ένα μήνα, κατά τη διάρκεια του οποίου το βίντεο προβαλλόταν πέντε φορές ανά ώρα (μέσος ρυθμός προβολής 100 φορές/ημέρα) από τις οθόνες της ΣΤΑΣΥ.

Για την παραγωγή του υλικού, η Αρχή αξιοποίησε τις δωρεάν υπηρεσίες του Εθνικού Τυπογραφείου και παράγαγε ένα ψηφιακό βίντεο

με θέμα τη δημιουργία ασφαλών κωδικών πρόσβασης, το οποίο βρίσκεται αναρτημένο στον ιστοχώρο της Αρχής²⁶, όπου έχει συγκεντρώσει πληροφοριακό υλικό με μέτρα αυτοπροστασίας που θα πρέπει να λαμβάνονται από τους χρήστες και συνδρομητές για την προστασία του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών τους.

16. Ομάδες Εργασίας

16.1 Ομάδα Εργασίας για την ενσωμάτωση του Άρθρου 216 του Ν. 4727/2020

Αναφορικά με την Ομάδα Εργασίας της ΑΔΑΕ για τη διαμόρφωση των απαιτήσεων του Άρθρου 216 του Ν. 4727/2020, που είχε ξεκινήσει εντός του 2020, ολοκλήρωσε το έργο της το 2021. Η Ομάδα παράγαγε πρόταση με τις ελάχιστες υποχρεώσεις στις οποίες οφείλουν να συμμορφώνονται οι επιχειρήσεις για α) την εξασφάλιση της μέγιστης δυνατής διαθεσιμότητας υπηρεσιών φωνητικών επικοινωνιών και υπηρεσιών πρόσβασης στο διαδίκτυο που παρέχονται μέσω των δημόσιων δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σε περίπτωση καταστροφικής βλάβης του δικτύου ή σε περιπτώσεις ανωτέρας βίας και β) την αδιάλειπτη πρόσβαση σε υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης και αδιάλειπτη διαβίβαση προειδοποιήσεων του κοινού. Η πρόταση αυτή κοινοποιήθηκε στην ΕΕΤΤ, η οποία εξέφρασε τη σύμφωνη γνώμη της και ακολούθως στα Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη, Δικαιο-

²⁶ Ψηφιακό βίντεο, προσβάσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση:

<http://www.adae.gr/cybersecurity/enimerosi-christonkai-syndromiton/eyropaikos-minas-kybernoasfaleias/psifiako-video-tis-adae/>

σύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης για τις δικές τους ενέργειες με τελικό σκοπό την έκδοση Κοινής Απόφασης.

16.2 Συμμετοχή στην Ομάδα Εργασίας για την Εποπτεία του Ηλεκτρονικού Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης

Έργο της Ομάδας Εργασίας (ΑΔΑ: ΨΩ-ΟΖ46ΜΤΛΡ-Ε3Τ) είναι η αποτελεσματική εποπτεία του ηλεκτρονικού εμπορίου, η επίλυση των πολλών προβλημάτων που όλες οι εμπλεκόμενες υπηρεσίες αντιμετωπίζουν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, αλλά και η από κοινού, συντονισμένη δράση αντιμετώπισης του παράνομου ηλεκτρονικού εμπορίου. Οι εκπρόσωποι της ΑΔΑΕ κλήθηκαν να συμμετάσχουν και συμμετείχαν σε δύο συνεδριάσεις της Ομάδας στις 8.4.2021 και 14.6.2021.

16.3 Ομάδα Εργασίας της ΑΔΑΕ για την ασφάλεια κατά την ταυτοποίηση του συνδρομητή/χρήστη από το παρόχο

Η ΑΔΑΕ ολοκλήρωσε το έργο της Ομάδας Εργασίας με τη δημιουργία τελικού κειμένου με περιεχόμενο ένα σύνολο μέτρων ασφάλειας που αφορούν στην εξυπηρέτηση αιτημάτων συνδρομητών ή χρηστών και σχετίζονται με πρόσβαση σε δεδομένα επικοινωνίας, ώστε να διασφαλίζεται με όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερο τρόπο η ορθή ταυτοποίηση του συνδρομητή/χρήστη από το παρόχο και η αποφυγή οποιασδήποτε παραβίασης ή διακινδύνευσης του απορρήτου των επικοινωνιών του. Το τελικό κείμενο αποτελεί σχέδιο κανονισμού, το οποίο αναμένεται να εγκριθεί και να αποφασιστεί να τεθεί σε ηλεκτρονική διαβούλευση από την Ολομέλεια της ΑΔΑΕ, εντός του 2022.

16.4 Ομάδα Εργασίας για την τροποποίηση του «Κανονισμού για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» και του «Κανονισμού για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών»

Κατά το 2021, η Αρχή διερεύνησε τρόπους για να επιβληθεί με αποτελεσματικό τρόπο η υποχρέωση των παρόχων να εκπαιδεύουν και να ενημερώνουν τα μέλη του προσωπικού τους για τις υποχρεώσεις τις οποίες έχουν για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και να μπορεί η Αρχή να ελέγχει την υλοποίηση της υποχρέωσης αυτής, σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η υπό επεξεργασία εισήγηση, η οποία προβλέπεται να ολοκληρωθεί εντός του έτους 2022, αφορά την τροποποίηση των σχετικών διατάξεων της υπ' αριθμ. 165/2011 Απόφασης της ΑΔΑΕ «Κανονισμός για τη Διασφάλιση του Απορρήτου των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (ΦΕΚ Β' 2715/17-11-2011) και της υπ' αριθμ. 205/2013 Απόφασης της ΑΔΑΕ «Κανονισμός για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών» (ΦΕΚ Β' 1742/15-7-2013), σχετικά με το ζήτημα των εκπαιδεύσεων του προσωπικού των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

17. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε ευρωπαϊκές ομάδες εργασίας, fora και συνέδρια

Η ΑΔΑΕ, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, συνεργάζεται με άλλες αρχές της χώρας, με αντίστοιχες αρχές άλλων κρατών, καθώς και

με ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς. Η Αρχή συνέχισε τη συστηματική επαφή και την ανταλλαγή απόψεων με ευρωπαϊκούς και άλλους φορείς, σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια και το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, με στόχο την ενεργό συμμετοχή της στη διαμόρφωση των ευρωπαϊκών εξελίξεων.

17.1 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο 3ο European Conference of Intelligence Oversight Bodies

Ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ, κ. Χρήστος Ράμμος και το μέλος της Ολομέλειάς της, Δρ. Αικατερίνα Παπανικολάου εκπροσώπησαν την ΑΔΑΕ στο 3ο Συνέδριο European Conference of Intelligence Oversight Bodies που διοργάνωσε η Γενική Εισαγγελία του Ακυρωτικού Δικαστηρίου της Ιταλίας (General Prosecution Office at the Court of Appeal of Rome), στις 7-8 Οκτωβρίου 2021 στη Ρώμη.

Στο Συνέδριο, στο οποίο η ΑΔΑΕ συμμετέχει για τρίτη φορά, εκπροσωπήθηκαν 14 οργανισμοί των κρατών-μελών, οι οποίοι έχουν αρμοδιότητες σχετικές με τον έλεγχο των υπηρεσιών πληροφοριών (intelligence services), προκειμένου να διασφαλιστεί ο σεβασμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή.

17.2 Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στην Ομάδα Εργασίας ECASEC του ENISA

Η ΑΔΑΕ συμμετέχει ως μέλος στην Ομάδα Εργασίας (OE) με διακριτικό τίτλο ECASEC (πρώην Ομάδα του Άρθρου 13α) για την εφαρμογή των Άρθρων 40 και 41 του Κανονισμού EEC Code (DIRECTIVE (EU) 2018/1972) αναφορικά με την ασφάλεια και την ακεραιότητα δικτύων και υπηρεσιών, που αντικατέστησε και διέ-

ρυνε το Άρθρο 13α της Οδηγίας 2009/140/ΕΚ στο σύνολο της ασφάλειας (απόρρητο ή εμπιστευτικότητα, ακεραιότητα, διαθεσιμότητα). Την Ομάδα, στην οποία εκπροσωπούνται τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω αντιπροσώπων, συντονίζει ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια Δικτύων και Πληροφοριών (ENISA).

Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή συμμετείχε στις τρεις συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο έτος. Να σημειωθεί ότι λόγω του κορονοϊού και των περιορισμών των μετακινήσεων οι δύο εκ των τριών συναντήσεις έλαβαν χώρα μέσω τηλεδιάσκεψης, ενώ η τελευταία πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα δια ζώσης αλλά και ψηφιακά. Αναλυτικότερα:

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε στην 33η και στην 34η τηλεδιάσκεψη που διοργάνωσε ο ENISA για την εφαρμογή των Άρθρων 40 και 41 του EEC Code (Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών), οι οποίες έλαβαν χώρα στις 18 Φεβρουαρίου, 3 Μαρτίου 2021 και 16 -17 Ιουνίου 2021. Κύρια ζητήματα που συζητήθηκαν ήταν το σχέδιο Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρίσιμες υποδομές (NIS2), ζητήματα αναφορικά με τη διαδικασία ενημέρωση των καταναλωτών σε περιπτώσεις απειλών ασφάλειας, απαιτήσεις ασφάλειας για την αλλαγή καρτών SIM συνδρομητών, κατευθυντήριες γραμμές για ένα σύνολο προτεινομένων μέτρων ασφάλειας που απευθύνονται στους παρόχους, καθώς και απαιτήσεις ασφάλειας για τα δίκτυα 5G.

Τέλος, η ΑΔΑΕ συμμετείχε στην 35η συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 13 - 14 Οκτωβρίου στην Αθήνα. Την πρώτη μέρα συναντήθηκαν δύο ομάδες εργασίας η ECASEC

που αφορά την ασφάλεια των επικοινωνιών και η ομάδα NIS που ασχολείται με την ασφάλεια στις κρίσιμες υποδομές. Μετά από μια ανασκόπηση των κυρίων θεμάτων που απασχολούν τις δύο ομάδες, συζητήθηκε το σχέδιο κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρίσιμες υποδομές (NIS2), καθώς και τα ζητήματα και οι προβληματισμοί που ανακύπτουν. Κατά τη δεύτερη μέρα συνεδρίασε η Ομάδα Εργασίας ECASEC και συζήτησε τις εξελίξεις των εργασιών σε θέματα όπως η ενημέρωση των καταναλωτών σε περιπτώσεις απειλών ασφάλειας και οι απαιτήσεις ασφάλειας για την αλλαγή καρτών SIM συνδρομητών. Τέλος, ο εκπρόσωπος της ΑΔΑΕ παρουσίασε ζητήματα αναφορικά με τη δυνατότητα εποπτείας και ελέγχου για τις περιπτώσεις Over The Top (OTT) παρόχων (π.χ. Viber, Facebook) στις επικοινωνίες, καθώς και τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών για το εν λόγω ζήτημα.

18. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στην άσκηση «Πανόπτης 2021»

Δύο στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν στην Εθνική Διακλαδική Άσκηση Κυβερνοάμυνας «ΠΑΝΟΠΤΗΣ 2021», που διοργανώθηκε υπό τον συντονισμό του ΓΕΕΘΑ (Οκτώβριος 2021). Η άσκηση πραγματοποιήθηκε για 10η χρονιά με ευρεία συμμετοχή στελεχών από τις Ένοπλες Δυνάμεις και ακόμη 70 φορείς (περίπου 350 συμμετέχοντες από Σώματα Ασφαλείας, εθνικές αρχές, οργανισμοί για τις εθνικές κρίσιμες υποδομές, ακαδημαϊκά ιδρύματα, φορείς του ιδιωτικού τομέα).

Η εξάσκηση των συμμετεχόντων στόχο είχε την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προ-

κλήσεων ασφάλειας και απειλών που έχουν προκύψει (π.χ. διαδικασίες αντιμετώπισης κυβερνοεπιθέσεων, εντοπισμός και αντιμετώπιση περιστατικών κυβερνοασφάλειας μεμονωμένα ή με συντονισμένη ανταπόκριση).

Οι επιμέρους θεματικές αφορούσαν την ανάλυση ιομορφικού λογισμικού, την ψηφιακή διερεύνηση πειστηρίων σε διαφορετικά λειτουργικά συστήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών, τα κινητά τηλέφωνα και τους δρομολογητές, τον έλεγχο ευπαθειών εφαρμογών διαδικτύου και ιστού, καθώς και τον εντοπισμό και την ανάλυση παραβίασης μιας δικτυακής υποδομής.

Η ΑΔΑΕ συμμετείχε σε δύο θεματικές με ειδικότερο ενδιαφέρον για την Αρχή («Αντιμετώπιση ransomware» και «Windows System and Windows Web Server Forensics»).

19. Συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε συνέδρια

■ 11ο Συνέδριο Infocom Security 2021

Ο Αντιπρόεδρος της ΑΔΑΕ κ. Μιχάλης Σακκάς απηύθυνε εναρκτήριο χαιρετισμό στο 11ο Συνέδριο Infocom Security με θέμα «From CyberSecurity ... to Cyber Resilience» το οποίο διοργανώθηκε από τη Smart Press στις 21-23 Απριλίου 2021. Στελέχη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού και υπάλληλοι της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν τις εργασίες του Συνεδρίου που επικεντρώθηκαν στην ανθεκτικότητα στον κυβερνοχώρο.

Συγκεκριμένα αναλύθηκαν διάφορες πτυχές της ασφάλειας πληροφοριών με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τον προσδιορισμό των βέλτιστων στρατηγικών διαχείρισης ρίσκου στα σύγχρονα τεχνολογικά

εργαλεία προστασίας των IT υποδομών και παρουσιάστηκαν διάφορες προσεγγίσεις με στόχο τη βέλτιστη ισορροπία μεταξύ ιδιωτικότητας και ασφάλειας. Τέλος, αναδείχθηκε η σημαντικότητα της συνολικής αντίληψης ασφαλείας του περιβάλλοντος και των διαδικασιών λειτουργίας σε όφελος της εξασφάλισης της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας της πληροφορίας.

■ Συμμετοχή της ΑΔΑΕ στο «1ο Law Tech Summit 2021»

Ο Αντιπρόεδρος της ΑΔΑΕ κ. Μιχάλης Σακκάς απηύθυνε εναρκτήριο χαιρετισμό στην ημερίδα «1ο Law Tech Summit 2021: Το Τεχνολογικό Οικοσύστημα του Δικαίου: Από τους κώδικες των νόμων στους νόμους του κώδικα!», η οποία διοργανώθηκε από τη Smart Press στις 24 Νοεμβρίου.

Στα πάνελ της ημερίδας συμμετείχαν έγκριτοι νομικοί, καθώς και ένα στέλεχος της νομικής υπηρεσίας της Αρχής. Στελέχη του ειδικού επιστημονικού προσωπικού της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν τις εργασίες του Συνεδρίου που επικεντρώθηκαν στην αμφίδρομη σχέση μεταξύ δικαίου και τεχνολογίας και τα ζητήματα, νομικά και δεοντολογικά που ανακύπτουν, καθώς παράγοντες όπως ο ψηφιακός μετασχηματισμός, οι τεχνολογικές εξελίξεις και η αύξηση των δεδομένων αναδεικνύουν εμφατικά τον κομβικό ρόλο της νομικής επιστήμης ως ρυθμιστή που θα κληθεί να κρίνει το σύννομο πολλών καινοφανών υπηρεσιών και προϊόντων.

■ 7ο International Conference on Technology & Communication Law

Στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν το «7ο

International Conference on Technology & Communication Law», το οποίο διοργανώθηκε από τη Νομική Βιβλιοθήκη στις 4 - 5 Μαρτίου. Στο πλαίσιο του Συνεδρίου, αναπτύχθηκε ο θεματικός άξονας «Who governs the Internet?», ο οποίος αφορά στο σύνολο της σημερινής ψηφιακής κοινωνίας. Συζητήθηκαν ζητήματα δίκαιης πρόσβασης στο διαδίκτυο, ανθρώπινα και πολιτικά δικαιώματα στην ψηφιακή συμμετοχή και τέθηκαν ερωτήματα αναφορικά με τη διασφάλιση ομαλής διακυβέρνησης του διαδικτύου, επιτάσσοντας ταυτόχρονα την ανάγκη ενθάρρυνσης των πολιτικών, των επιστημόνων και της κοινωνίας, να αναζητήσουν ένα μοντέλο διακυβέρνησης του Διαδικτύου που θα λειτουργεί καλύτερα για όλους.

■ ENISA Telecom Security Forum

Δύο στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν το ENISA Telecom Security Forum, που διοργανώθηκε υβριδικά από το ENISA, στις 13 Οκτωβρίου. Το Συνέδριο επικεντρώθηκε σε αναδυόμενα ζητήματα που σχετίζονται με την ασφάλεια των τηλεπικοινωνιών στην ΕΕ και έφερε σε επαφή εμπειρογνώμονες στον τομέα της ασφάλειας των τηλεπικοινωνιών από τις εθνικές αρχές, τους εθνικούς και ευρωπαϊκούς φορείς και τον κλάδο των τηλεπικοινωνιών, με στόχο να μοιραστούν ορθές πρακτικές και εμπειρία. Παράλληλα, συζητήθηκαν οι τελευταίες εξελίξεις σχετικά με το πλαίσιο ασφαλείας των τηλεπικοινωνιών και άλλες νομοθετικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό, αλλά και εθνικό επίπεδο.

■ 23ο Greek ICT Forum - Infomobility World

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το 23ο

Greek ICT Forum - Infomobility World που διοργανώθηκε διαδικτυακά από την Teamworks στις 14 - 15 Απριλίου. Στο Συνέδριο συζητήθηκαν η εκτεταμένη ανάπτυξη των υπηρεσιών hybrid και συμβατικού cloud, η εκκίνηση της ανάπτυξης των υποδομών 5G, η παράλληλη διάδοση των εφαρμογών IoT και η επεκτεινόμενη ανάπτυξη εφαρμογών με δυνατότητες Τεχνητής Νοημοσύνης. Τέλος, σημειώθηκε ότι οι εξελίξεις στην ελληνική αγορά ICT αλλάζουν ριζικά τις προοπτικές της ελληνικής αγοράς πληροφορικής και των ψηφιακών επικοινωνιών.

■ **Cybersecurity Infodays 2021**

Στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν το Cybersecurity Infodays 2021, που διοργανώθηκε στο πλαίσιο της συνεργασίας της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας με τον ENISA, στις 19 - 21 Μαΐου. Στόχος του Συνεδρίου ήταν η παρουσίαση επίκαιρων εξελίξεων και θεμάτων σχετικών με την κυβερνοασφάλεια από εμπειρογνώμονες του ENISA προς στελέχη αρμόδιων ελληνικών αρχών και φορέων, ενώ έγινε ειδική αναφορά στο θέμα των μέτρων ασφαλείας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

■ **23ο InfoCom World 2021**

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε 23ο InfoCom World 2021 το οποίο διοργανώθηκε υβριδικά από την SmartPress, στις 24 - 26 Νοεμβρίου.

Το συνέδριο έθεσε στο επίκεντρο τις επενδύσεις σε νέες τεχνολογικές υποδομές και λύσεις και την αξιοποίηση τους από το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να εξελιχθεί η δυναμική που δημιουργήσε η περαιτέρω υιο-

θέτηση των νέων τεχνολογιών και να οδηγηθούμε σε αυξημένους ρυθμούς ανάπτυξης σε πολλαπλά επίπεδα.

■ **7ο Συνέδριο Ψηφιακής Ασφάλειας, DPO & ICT Security World**

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το 7ο Συνέδριο Ψηφιακής Ασφάλειας, DPO & ICT Security World που διοργανώθηκε από την Teamworks, στις 7 - 8 Δεκεμβρίου και είχε ως βασικό θεματικό άξονα την Ψηφιακή Ασφάλεια, ως Επένδυση και Αναγκαιότητα, εν όψει νέων τεχνολογικών υποδομών και εφαρμογών. Το Συνέδριο επικεντρώθηκε στις νέες τεχνολογικές προοπτικές που διανοίγονται από τη διευρυμένη αξιοποίηση των ψηφιακών υποδομών από επιχειρήσεις και φορείς στο cloud, στο 5G, στα Δίκτυα Νέας Γενιάς, στις εφαρμογές μέσω κινητών και στις δημόσιες πλατφόρμες επικοινωνίας. Παράλληλα, ανέδειξε τα στοιχεία των έργων του ψηφιακού μετασχηματισμού, που διαφοροποιούν καταλυτικά τις παλιές διαδικασίες και εισάγουν νέες, με κυρίαρχη την εξ αποστάσεως πρόσβαση στα κεντρικά συστήματα πληροφορικής.

■ **3ο InfoCom Security Cyprus 2021**

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το 3ο InfoCom Security Cyprus που διοργανώθηκε από την SmartPress και το SmartCom στις 8 Δεκεμβρίου, υπό την αιγίδα σημαντικών θεσμικών φορέων της Κύπρου. Στο συνέδριο συζητήθηκε η επιτακτική ανάγκη διαχείρισης του ρίσκου που προκύπτει από τον μετασχηματισμό και την υιοθέτηση των νέων τάσεων και κυρίως η πλήρης ευθυγράμμιση της κυβερνοασφάλειας με τους επιχειρηματικούς στόχους του μετασχηματισμού με σκοπό την

ακεραιότητα, εμπιστευτικότητα και ορθή διαχείριση των δεδομένων. Τονίστηκε η σημασία της κυβερνοασφάλειας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την εξέλιξη του επιχειρηματικού μετασχηματισμού, και συζητήθηκαν οι σημαντικότερες προκλήσεις και ο κρίσιμος ρόλος του ανθρώπινου παράγοντα κατά την εφαρμογή πρακτικών ψηφιακής ασφάλειας στη λειτουργία και εξέλιξη των οργανισμών.

■ Delphi Economic Forum 2021

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών το οποίο διοργανώθηκε σε υβριδική μορφή στις 10 - 15 Μαΐου, υπό την αιγίδα της Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας. Σε μια άκρως συμβολική χρονιά για την Ελλάδα, το Δελφικό Οικονομικό Φόρουμ τίμησε τη μνήμη των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση. Στο φόρουμ συζητήθηκαν μεταξύ άλλων, επίκαιρα οικονομικά και κοινωνικά θέματα, με σπουδαίες προσωπικότητες της διεθνούς κοινότητας, ως ομιλητές, ενώ έγινε μνεία στη συνδεσιμότητα της Ελλάδας με την ευρύτερη περιοχή, την τεχνολογία και τη συνεισφορά της στην ανάπτυξη, την προσέλκυση επενδύσεων, τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τις εξελίξεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

■ 1ο Συνέδριο Digital Enterprise Transformation

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το 1ο Συνέδριο Digital Enterprise Transformation που διοργανώθηκε διαδικτυακά από την Teamworks, στις 1 - 2 Ιουνίου. Στο Συνέδριο παρουσιάστηκε η ανάγκη εντατικοποίησης του ψηφιακού μετασχηματισμού σε πληθώρα τομέων και κλάδων, με παράλληλη συνεχή

παρακολούθηση των τεχνολογικών εξελίξεων και επένδυση σε υποδομές, δεξιότητες και εφαρμογές. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός έχει εξελιχθεί σε πολυπόθητο στόχο, με ιδιωτικές και δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς να υλοποιούν έργα υψηλών απαιτήσεων και προϋπολογισμών, που προσδοκούν αντίστοιχες αποδόσεις.

■ 11ο Ετήσιο Συνέδριο e-Government Forum

Στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το 11ο Ετήσιο Συνέδριο e-Government Forum, με θεματικό τίτλο: «Από τη Δημόσια Διοίκηση στην Ψηφιακή Διακυβέρνηση: Η Στρατηγική, οι Στόχοι, τα Έργα, οι Τεχνολογίες», που διοργανώθηκε διαδικτυακά από την Teamworks, στις 16 - 18 Νοεμβρίου, με τη συμμετοχή σημαντικών παραγόντων και φορέων που εμπλέκονται στην ψηφιακή διακυβέρνηση και τον ψηφιακό μετασχηματισμό στην Ελλάδα. Οι τομείς στους οποίους επικεντρώθηκε η θεματολογία του Συνεδρίου ήταν μεταξύ άλλων οι κρίσιμες εξελίξεις των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών και πώς αυτές υποστηρίζουν τις αλλαγές και τον μετασχηματισμό του δημόσιου τομέα, οι κύριες εξελίξεις στους τομείς της ψηφιακής ασφάλειας, η μέχρι σήμερα πορεία της εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων, καθώς και των διαδικασιών σχεδιασμού, υλοποίησης, λειτουργίας και εξέλιξης των πληροφορικών συστημάτων στον δημόσιο τομέα.

■ Data Privacy & Protection Conference 2021

Στέλεχος της ΑΔΑΕ συμμετείχε στο Data Privacy & Protection Conference 2021 που δι-

οργανώθηκε από την Boussias στις 8 Ιουνίου. Το Συνέδριο αποτελεί την καθιερωμένη ετήσια συνάντηση καταξιωμένων Ελλήνων και διεθνών εισηγητών, εμπειρων νομικών, εκπροσώπων της αγοράς και αρμόδιων θεσμικών φορέων, η οποία στοχεύει στην ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με την επικαιρότητα και τις εξελίξεις στον τομέα της ιδιωτικότητας και της προστασίας προσωπικών δεδομένων, στην ανάπτυξη τεχνογνωσίας, την ανάλυση πρακτικών (best practices) και την ενίσχυση του διαλόγου και της δικτύωσης των μερών.

Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τα επίκαιρα ζητήματα που ανακύπτουν στον τομέα της ιδιωτικότητας και προστασίας προσωπικών δεδομένων τόσο στην Ελλάδα, όσο και σε διεθνές επίπεδο κατά την κρίσιμη χρονική περίοδο της πανδημίας. Εκτός των προκλήσεων της πανδημίας συζητήθηκαν οι νομοθετικές και άλλες εξελίξεις στον τομέα της ιδιωτικότητας κατά το 2021, οι οποίες ήταν σημαίνουσες και αναμένεται να επηρεάσουν καθοριστικά την επιχειρηματική δραστηριότητα εντός της ΕΕ, αλλά και σε παγκόσμια κλίμακα. Μεταξύ των εξελίξεων αυτών ήταν η επίτευξη συμφωνίας στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για το σχέδιο του Κανονισμού ePrivacy που σήμανε την έναρξη της διαπραγμάτευσης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την ΕΕ για την ψήφιση του τελικού κειμένου.

20. Συμμετοχή του προσωπικού της ΑΔΑΕ σε προγράμματα επιμόρφωσης

Μέσα στο 2021, στελέχη της ΑΔΑΕ συμμετείχαν σε πιστοποιημένα επιμορφωτικά προγράμματα

τα, τα οποία σχεδίασαν και υλοποίησαν φορείς όπως το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), καθώς και εξειδικευμένοι οργανισμοί όπως είναι το Check Point Software Technologies Ltd, το Priority One Security (P1 Security), το Innovative Business Consulting & Learning (iBcl), ο Global System for Mobile Communications (GSMA) και ο ΟΤΕ Academy.

Περισσότερο αναλυτικά, πέντε στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν τα παρακάτω εκπαιδευτικά προγράμματα που διοργανώθηκαν από τον ΟΤΕ Academy: «Basic Security Concepts, 3G/4G/5G» στις 3 Ιουνίου (διάρκειας 3 ωρών), «Signalling Security (3G,4G,5G)» στις 4 Ιουνίου (διάρκειας 3 ωρών), «Security considerations for migrations from 3G/4G to 5G» στις 10 Ιουνίου (διάρκειας 3 ωρών) και «Security risks and mitigation controls for NSA 5G deployments» στις 18 Ιουνίου (διάρκειας 3 ωρών). Δύο στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «5G - The Path to the Next Generation», το οποίο διοργανώθηκε από το GSMA και ολοκληρώθηκε στις 13 Ιουλίου (διάρκειας 18 ωρών), ενώ δύο ακόμη στελέχη παρακολούθησαν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «ISO 27001 - IT Security», που διοργάνωσε το Innovative Business Consulting & Learning στις 8 Οκτωβρίου (διάρκειας 8 ωρών). Τρία στελέχη της ΑΔΑΕ παρακολούθησαν τα επιμορφωτικά προγράμματα που διοργανώθηκαν από το P1 Security: «Cloudification security seminar» στις 19 Οκτωβρίου (διάρκειας 2 ωρών) και «Network slicing security seminar» στις 21 Οκτωβρίου (διάρκειας 2 ωρών). Επίσης, ένα στέλεχος παρακολούθη-

σε το webinar «Check Point Threat Cloud», το οποίο διοργανώθηκε από την Check Point Software Technologies Ltd στις 21 Οκτωβρίου (διάρκειας 6 ωρών).

Επιπλέον, στελέχη της Αρχής παρακολούθησαν επιμορφωτικά προγράμματα που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. Τα προγράμματα του ΙΝΕΠ επιχειρούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής διοίκησης που διασφαλίζει υψηλή ποιότητα υπηρεσιών προς τους πολίτες, προς όφελος της ισόρροπης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής. Στόχος τους είναι η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού, μέσα από τη διαρκή εκπαίδευση και την πιστοποιημένη επιμόρφωση, καθώς και ο εκσυγχρονισμός του δημοσίου και των φορέων του, μέσω της έρευνας, της τεκμηρίωσης και της καινοτομίας.

Συγκεκριμένα, ένα στέλεχος της ΑΔΑΕ παρακολούθησε το επιμορφωτικό πρόγραμμα «Αξιολόγηση προσωπικού του Δημόσιου Τομέα: Νέες λειτουργικότητες της ηλεκτρονικής εφαρμογής αξιολόγησης», το οποίο είχε διάρκεια 7 ώρες (29 Μαρτίου), ένα στέλεχος παρακολούθησε το επιμορφωτικό το πρόγραμμα «Εφαρμογή της πειθαρχικής διαδικασίας στο Δημόσιο Τομέα», διάρκειας 21 ωρών (8 - 10 Νοεμβρίου) και ένα ακόμη στέλεχος παρακολούθησε το επιμορφωτικό πρόγραμμα «Γενικός κανονισμός προστασίας δεδομένων: Οι υποχρεώσεις της Δημόσιας Διοίκησης», διάρκειας 21 ωρών (13 - 15 Δεκεμβρίου).

21. Η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ

Η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ βελτιώνεται συνεχώς ως προς τη διαχείριση του περιεχομένου. Στόχος είναι μια άρτια παρουσία στο διαδίκτυο, με γνώμονα την ανταπόκριση στην ανάγκη για σφαιρική και έγκυρη ενημέρωση, η οποία προσφέρεται στον χρήστη με έναν τρόπο αισθητικά ποιοτικό και λειτουργικά εύχρηστο.

Στη διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ αναρτώνται σε τακτική βάση οι αποφάσεις της Αρχής, ενώ παρέχεται και ενημέρωση αναφορικά με το απόρρητο των επικοινωνιών. Οι πληροφορίες έχουν ταξινομηθεί σε θεματικές ενότητες, με στόχο να διευκολύνει τόσο τους πολίτες όσο και τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομικών υπηρεσιών στην αναζήτηση ενημέρωσης για την ισχύουσα νομοθεσία, το έργο της Αρχής, τους τρόπους αυτοπροστασίας των χρηστών και συνδρομητών και άλλα θέματα. Ειδικά για την ενημέρωση των πολιτών σχετικά με την αντιμετώπιση των απειλών για το απόρρητο των επικοινωνιών τους, η διαδικτυακή πύλη της ΑΔΑΕ περιέχει ενημερωτικό υλικό για τα μέτρα αυτοπροστασίας και ασφάλειας για το απόρρητο των επικοινωνιών (<http://www.adae.gr/enimerosi-christon-kai-syndromiton/>), το οποίο επικαιροποιείται σε τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς και ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια που στόχο έχουν την εκπαίδευση των χρηστών για ζητήματα ασφάλειας και απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Επιπλέον, διατίθενται ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια, μέσω των οποίων οι επισκέπτες μπορούν να αξιολογήσουν αλλά και να διευρύνουν τις γνώσεις τους.

Επίσης, μέσω της διαδικτυακής πύλης της ΑΔΑΕ, οι πολίτες μπορούν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά ερωτήματα και καταγγελίες στην Αρχή, καθώς και να ενημερωθούν από τις γενικές ερωτήσεις που αφορούν τους πολίτες και τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τα πιο σημαντικά ζητήματα σχετικά με το απόρρητο των επικοινωνιών. Τέλος, σε εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 611/2013 της Επιτροπής σχετικά με τα εφαρμοστέα μέτρα για την κοινοποίηση παραβιάσεων προσωπικών δεδομένων βάσει της Οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, στην ιστοσελίδα της Αρχής βρίσκεται αναρτημένη η φόρμα κοινοποίησης των περιστατικών παραβίασης προσωπικών δεδομένων, η οποία αφορά τους παρόχους (<http://www.adae.gr/ilektronikes-ypiresies/ypiresies-pros-parochoys/koinopoiisi-parabiasis-prosorikon-dedomenon/>).

21.1 Παροχή Ψηφιακών Υπηρεσιών της ΑΔΑΕ στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης (Gov.gr)

Σε συνέχεια της κοινοποίησης της απόφασης του Υπουργού Ψηφιακής Πολιτικής με αρ. πρωτ. ΑΔΑΕ 170/20.1.21 και θέμα την οργάνωση

Εθνικού Μητρώου Διαδικασιών (ΕΜΔ) κατ' εφαρμογή του άρθρου 90 του Ν. 4727/2020, η Αρχή, ως υπόχρεος φορέας, ενέταξε στο ΕΜΔ τις παρακάτω υπηρεσίες οι οποίες είναι πλέον διαθέσιμες από τη λίστα υπηρεσιών της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (<https://www.gov.gr/arkhes/arkhe-diasphalises-tou-aporretou-ton-epikoinonion-adae>) :

- Καταγγελία για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών
- Κοινοποίηση περιστατικού παραβίασης προσωπικών δεδομένων από παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών

22. Προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ

Το 2021, ο προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ διαμορφώθηκε στο ποσό των 1.787.000 ευρώ έναντι 3.126.080 ευρώ του προηγούμενου έτους.

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται αναλυτικά τα εγκεκριμένα ποσά του προϋπολογισμού της Αρχής ανά έτος, με αφετηρία το 2005, όταν ξεκίνησε ουσιαστικά το ελεγκτικό της έργο.

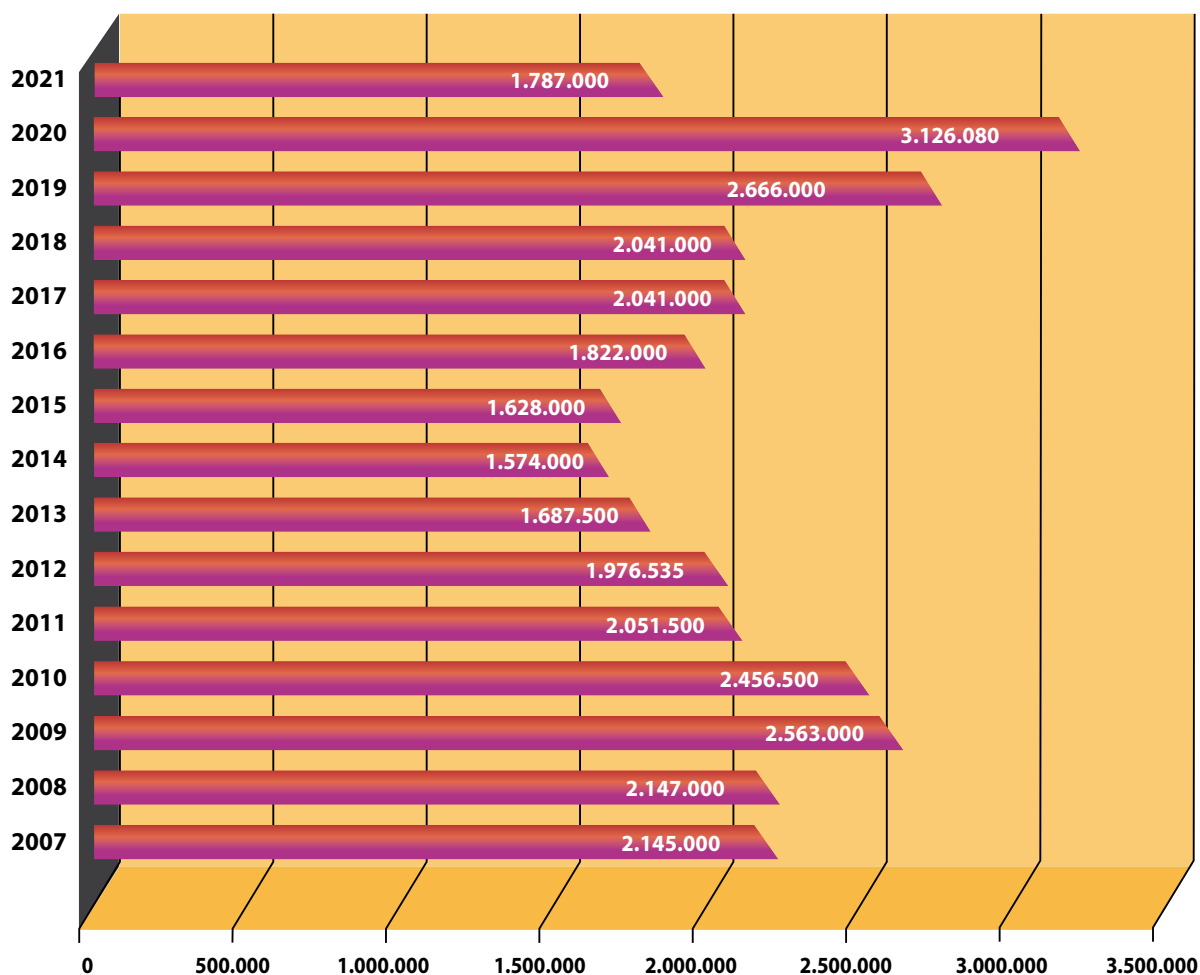
Οι εγκεκριμένες πιστώσεις για καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες της ΑΔΑΕ για το έτος 2021 ανήλθαν στα 382.000 €, έναντι 560.080 € το έτος 2020.

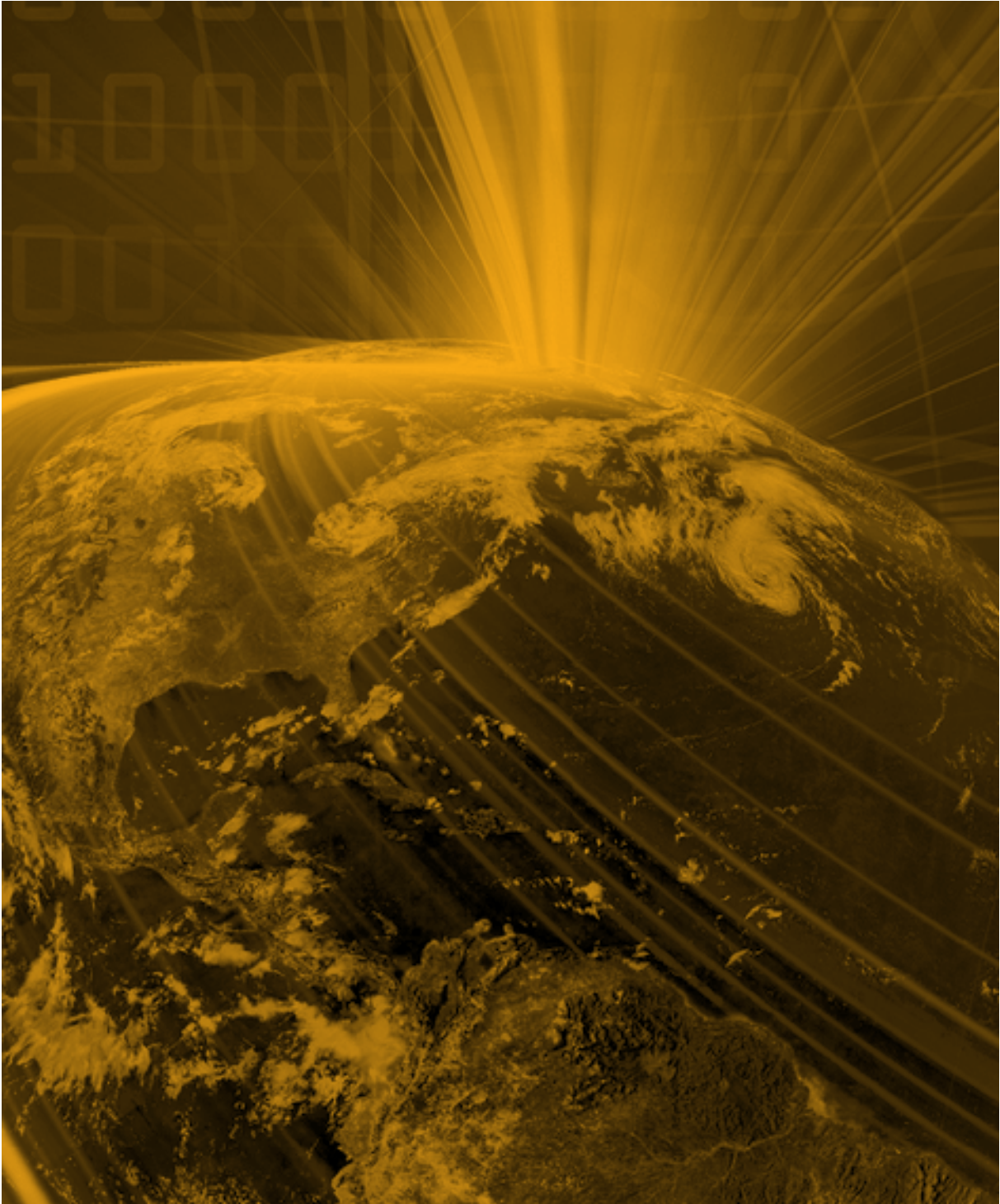

Ο Πρόεδρος της ΑΔΑΕ κατήρτισε τον προϋπολογισμό της για το έτος 2022, τον οποίο εν συνεχεία εισηγήθηκε στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, όπως προβλέπουν οι οικείες διατάξεις. Οι αναγκαίες για τη λειτουργία της ΑΔΑΕ πιστώσεις εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Διάγραμμα 15: Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ, 2007 - 2021

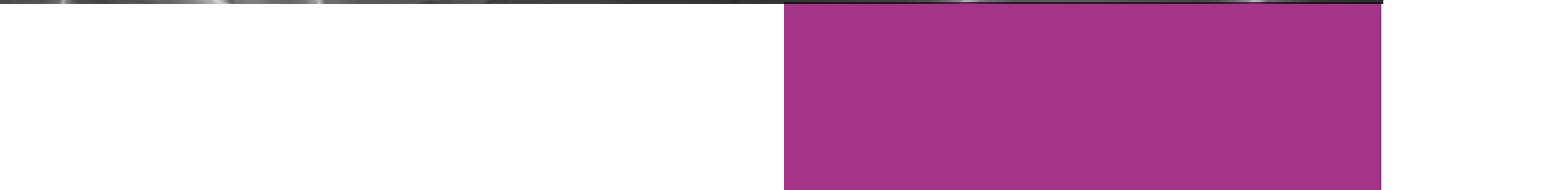

03

**ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ
ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΑΔΑΕ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Παρακάτω παρουσιάζονται οι νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες έχουν υποβληθεί από την ΑΔΑΕ για την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου προστασίας των επικοινωνιών.

Νομοθετικές προτάσεις της ΑΔΑΕ

Παρατηρείται προκαταρκτικά ότι το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την ΑΔΑΕ (πρόκειται βασικά για τον Ν. 3115/2003 και το ΠΔ 40/2005) είναι απαρχαιωμένο, και υπήρξε εξ αρχής ελλιπές κανονιστικά σε πολλά σημεία, ασαφές και μη άρτιο νομοτεχνικά. Οι ελλείψεις αυτές κατέστησαν εντονότερες με την πάροδο των 15 και πλέον ετών έκτοτε, λαμβανομένων υπόψη των ραγδαίων τεχνολογικών εξελίξεων στους τομείς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και της μεγάλης ανάπτυξης των τεχνικών παρακολούθησης από κρατικές υπηρεσίες. Κατά τη χρονική αυτή περίοδο υπήρξαν επίσης και σημαντικές μεταβολές στο νομικό καθεστώς που διέπει την προστασία των προσωπικών δεδομένων και τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (κυρίως στο ενωσιακό δίκαιο). Τα προαναφερθέντα έχουν καταστήσει εμφανή την ανάγκη σημαντικών τροποποιήσεων στο σχετικό με την ΑΔΑΕ νομικό κανονιστικό πλαίσιο. Ένα παράδειγμα των εν λόγω ατελειών του νομοθετικού καθεστώτος είναι το άρθρο 6 παρ. 1 του Ν. 3115/2003, στο οποίο καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Αρχής. Εν πρώτοις από την εν λόγω διάταξη δεν καθίσταται σαφές αν πρόκειται για την οριοθέτηση των εν γένει αρμοδιοτήτων της Αρχής συνολικά έναντι των υπολοίπων δημοσίων αρχών ή για κατανομή των εσωτερικών αρμοδιοτήτων της Αρχής στα διάφορα όργανα διοικήσεως τους, όπως είναι η Ολομέλεια και ο Πρόεδρος. Στον βαθ-

μό που με την επίμαχη διάταξη σκοπείται το δεύτερο, δεν είναι σαφές ποιες ακριβώς είναι οι αρμοδιότητες της Ολομέλειας και ποιες του Προέδρου, εφόσον σε αυτήν γίνεται χρήση του όρου ΑΔΑΕ χωρίς περαιτέρω διευκρίνιση. Ένα σημαντικό έργο στο οποίο θα πρέπει να εγκύψει η Αρχή, δια των αρμοδίων οργάνων της, είναι η σύνταξη και υποβολή στην Πολιτεία ενός συνολικού σχεδίου τροποποίησης των βασικών νομοθετικών κειμένων που διέπουν την ΑΔΑΕ.

Οι ειδικότερες διαχρονικές νομοθετικές προτάσεις της Αρχής είναι οι ακόλουθες:

1. Άσκηση καθηκόντων με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης από μέλη της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ.
2. α. Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας. β. Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών. γ. Δυνατότητα κατάσχεσης των μέσων παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών. δ. Πολιτική λειτουργίας και ασφάλειας δικτύου της ΑΔΑΕ.
3. Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών.
4. Συνεδριάσεις της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ.
5. Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αντιπρόεδρο της ΑΔΑΕ.
6. Οικονομική ευελιξία - Πόροι της ΑΔΑΕ.
7. Στελέχωση, κατανομή θέσεων.
8. Διαχείριση των διατάξεων και βουλευμάτων άρσης του απορρήτου των επικοινωνιών που αποστέλλονται στην ΑΔΑΕ.

Ανάλυση των νομοθετικών προτάσεων της ΑΔΑΕ

1. Άσκηση καθηκόντων με καθεστώς πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης από μέλη της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ

Με την προτεινόμενη ρύθμιση κατόπιν και της τροποποίησης του άρθρου 3 παρ. 5 του Ν. 3051/2003 (ΦΕΚ Α' / 220) με το άρθρο 61 του Ν. 4055/2012 (ΦΕΚ Α' / 51), προβλέπεται ότι, με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής μπορούν να ανατίθενται καθήκοντα πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στα τακτικά μέλη της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά την παράγραφο 3 του άρθρου 4 του Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ Α' / 47) προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Με απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής, μπορεί να ανατίθενται καθήκοντα πλήρους και αποκλειστικής απασχόλησης στα τακτικά μέλη της ΑΔΑΕ για την κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών της Αρχής».

Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του Ν. 3115/2003 (ΦΕΚ Α' / 47) αναριθμείται σε παράγραφο 5.

2. α. Άσκηση ελέγχου από το προσωπικό της ΑΔΑΕ και διεύρυνση του ελέγχου και στα στοιχεία επικοινωνίας.

β. Έλεγχος καταγγελιών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.

γ. Δυνατότητα κατάσχεσης των μέσων παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών.

δ. Πολιτική λειτουργίας και ασφάλειας δικτύου της ΑΔΑΕ

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις αφορούν τις περιπτώσεις α', δ' και ε' της παραγράφου 1 του

άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, καθώς και προσθήκη περίπτωσης ιδ' :

α) Διευρύνεται ο έλεγχος της ΑΔΑΕ, όχι μόνο στις τράπεζες δεδομένων, αλλά και στα στοιχεία επικοινωνίας. Ο ιδρυτικός νόμος (Ν. 3115/2003) της Αρχής στο άρθρο 6 καθορίζει τις αρμοδιότητές της. Ειδικότερα, στην παράγραφο 1α του άρθρου αυτού γίνεται αναφορά στους φορείς εκείνους, στους οποίους η ΑΔΑΕ έχει αρμοδιότητα ελέγχου σε ό,τι αφορά την τήρηση του απορρήτου των επικοινωνιών. Αναφέρεται συγκεκριμένα ότι «η ΑΔΑΕ ... διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημοσίων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία».

Από την παραπάνω διατύπωση συνάγεται ότι, σε ό,τι αφορά την τήρηση του απορρήτου της επικοινωνίας, η ΑΔΑΕ υποχρεούται να ελέγχει αφενός ορισμένες δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. ΕΥΠ) και αφετέρου τους ιδιωτικούς φορείς-παρόχους, οι οποίοι προσφέρουν υπηρεσίες επικοινωνιών στο κοινό, όπως είναι τα ταχυδρομεία, οι εταιρείες ταχυμεταφορών, οι οργανισμοί και οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών.

Προτείνεται επίσης, η διενέργεια ελέγχων να γίνεται όχι μόνο από μέλος ή μέλη της ΑΔΑΕ, αλλά και από ειδικώς προς τούτο ορισθέντα μέλη του προσωπικού της, προκειμένου η ΑΔΑΕ να αντεπεξέλθει στο εύρος των ελέγχων που είναι επιφορτισμένη να διενεργεί.

β) Αναδιατυπώνεται η διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1δ) του Ν. 3115/2003.

γ) Η παράγραφος 1ε του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 περιορίζεται στις περιπτώσεις καταγγελιών από άτομα, μόνον όταν αυτά θίγονται από τον τρόπο και τη διαδικασία άρσης του απορρήτου. Οι ιδιώτες δεν έχουν το δικαίωμα να καταγγείλουν στην ΑΔΑΕ την παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών τους. Ωστόσο, επειδή ο πολίτης δεν προστατεύεται ευθέως έτσι, παρά μόνον έμμεσα (μέσω της παρ. 1α του άρθρου 6), κρίνεται απαραίτητο να προστεθεί στην αρχή της παραγράφου 1ε του άρθρου 6 του νόμου αυτού η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να ελέγχει καταγγελίες πολιτών για παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών τους.

δ) Κρίνεται ότι πρέπει να υφίσταται και να εφαρμόζεται Πολιτική Ασφάλειας για το εσωτερικό δίκτυο της Αρχής.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Οι περιπτώσεις α', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, αντικαθίστανται ως εξής και προστίθεται περίπτωση ιδ':

«α) Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων, δεδομένα επικοινωνίας και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Τον έλεγχο διενεργούν τουλάχιστον ένα

μέλος της ΑΔΑΕ και μέλη του προσωπικού της, τα οποία ορίζονται με απόφαση της Αρχής ύστερα από εισήγηση του Προέδρου. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος.

δ) Δύναται να προβαίνει στην κατάσχεση μέσων και στοιχείων ή δεδομένων παραβίασης του απορρήτου και ορίζεται η ίδια μεσεγγυούχος αυτών μέχρι να αποφανθούν τα αρμόδια δικαστήρια. Προβαίνει, κατόπιν δικαστικής απόφασης, εφόσον υφίσταται εκκρεμής ποινική διαδικασία, στην καταστροφή πληροφοριών ή στοιχείων ή δεδομένων, τα οποία αποκτήθηκαν με παράνομη παραβίαση του απορρήτου των επικοινωνιών.

ε) Εξετάζει κάθε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων περί απορρήτου των επικοινωνιών, καθώς και καταγγελίες σχετικές με την προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων..

ιδ) Εκδίδει την Πολιτική Λειτουργίας και Ασφάλειας του δικτύου της.»

3. Διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ για την έκδοση του Κανονισμού Γενικών Αδειών

Προβλέπεται η διατύπωση γνώμης της ΑΔΑΕ κατά την έκδοση του Κανονισμού της παρ. 5 του άρθρου 120 του Ν. 4727/2020 (ΦΕΚ 184 Α'/23.09.2020), όποτε αυτός αφορά θέματα προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 120 του Ν. 4727/2020 (ΦΕΚ Α'184/23.09.2020) προστίθεται το εξής εδάφιο:

«Όταν ο Κανονισμός αφορά στην προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών, εκδίδε-

ται μετά από γνώμη της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ)».

4. Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αντιπρόεδρο της ΑΔΑΕ

Με απόφαση της Ολομέλειας της ΑΔΑΕ, ύστερα από εισήγηση του Προέδρου, θα μπορούν να ανατίθενται αρμοδιότητές του στον Αντιπρόεδρο της ΑΔΑΕ. Η προσθήκη στον νόμο γίνεται προκειμένου να καταστεί αποτελεσματικότερη η λειτουργία της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η παράγραφος 4 του άρθρου 7 του Ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«4) Τα μέλη της ΑΔΑΕ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ενεργούν συλλογικά. Στον Πρόεδρο ανατίθενται καθήκοντα συντονισμού και διοίκησης των υπηρεσιών της ΑΔΑΕ, καθώς και παρακολούθησης της εκτέλεσης των αποφάσεων, πορισμάτων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της ΑΔΑΕ. Με απόφαση της ΑΔΑΕ μπορούν να ανατίθενται, στα μέλη ή στο προσωπικό της, συγκεκριμένα καθήκοντα, μεταξύ των οποίων καθήκοντα διοίκησης ή διαχείρισης. Ο Πρόεδρος με απόφασή του που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μπορεί να εξουσιοδοτεί μέλη ή άλλα όργανά της να υπογράφουν «με εντολή Προέδρου» έγγραφα ή άλλες πράξεις της ΑΔΑΕ. Η ΑΔΑΕ εκπροσωπείται έναντι τρίτων δικαστικώς και εξωδίκως από τον Πρόεδρό της και όταν αυτός κωλύεται από τον Αντιπρόεδρο. Η ΑΔΑΕ δύναται να αναθέτει την εκπροσώπηση για συγκεκριμένη πράξη ή ενέργεια ή κατηγορία πράξεων ή ενεργειών σε άλλο μέλος της. Με απόφαση της ΑΔΑΕ, ύστερα από εισήγηση του Προέ-

δρου, μπορούν να ανατίθενται αρμοδιότητές του στον Αντιπρόεδρο.».

5. Οικονομική ευελιξία - Πόροι της ΑΔΑΕ

Προτείνεται να προστεθεί άρθρο 7Α στον ιδρυτικό νόμο της ΑΔΑΕ, ούτως ώστε η Αρχή να αποκτήσει τη δέουσα οικονομική αυτοτέλεια, ώστε να επιτελεί αποτελεσματικότερα το έργο της. Αυτό δικαιολογείται από το γεγονός ότι η ΑΔΑΕ αποτελεί συνταγματικά κατοχυρωμένη ανεξάρτητη αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 19 του Συντάγματος, και άρα πρέπει να απολαύει της μέγιστης δυνατής οικονομικής αυτοτέλειας, προκειμένου να αντεπεξέρχεται στις αυξημένες υποχρεώσεις που πηγάζουν από τις αρμοδιότητές της. Ως γνωστόν, η ΑΔΑΕ είναι επιφορτισμένη με ελεγκτική και κυρωτική αρμοδιότητα και πρέπει επομένως να ασκεί τα καθήκοντά της όσο το δυνατόν ταχύτερα, πιο άμεσα και αποτελεσματικά, χωρίς προσκόμματα και καθυστερήσεις που συνεπάγεται η έλλειψη οικονομικής αυτοτέλειάς της και η υπαγωγή της στις διαδικασίες του δημόσιου λογιστικού. Με τον τρόπο αυτόν και η επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού θα μειωθεί σταδιακά, και η Αρχή θα αποκτήσει τα αναγκαία οικονομικά μέσα για την πραγμάτωση της αποστολής της.

Προτεινόμενη ρύθμιση

Μετά το άρθρο 7 του Ν. 3115/2003, προστίθεται άρθρο 7Α ως εξής:

«Άρθρο 7Α
Πόροι της Αρχής

1. Πόρους της ΑΔΑΕ αποτελούν: α) οι αναγκαίες πιστώσεις για τη λειτουργία της που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, β) λοιπές πι-

στώσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, γ) πόροι ή έσοδα από ημεδαπά ή διεθνή προγράμματα ή προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και κονδύλια από το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς και δ) κάθε άλλος πόρος που περιέρχεται στην ΑΔΑΕ βάσει ειδικής ή γενικής διάταξης της κείμενης νομοθεσίας. Η ΑΔΑΕ μπορεί να τηρεί σχετικό τραπεζικό λογαριασμό.

2. Ποσοστό 20 % από τα διοικητικά τέλη του εδαφίου α της παραγράφου 1 άρθρου 74 του Ν. 4070/2012 που επιβάλλονται στους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και από τα διοικητικά τέλη της παραγράφου 2 του άρθρου 11 του Ν. 4053/2012 που επιβάλλονται στους παρόχους ταχυδρομικών υπηρεσιών περιέρχεται ετησίως στην ΑΔΑΕ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων καθορίζεται η διαδικασία περιέλευσης του ανωτέρω ποσοστού στην ΑΔΑΕ, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Προς τούτο, η ΑΔΑΕ συντάσσει πλήρη, αναλυτική και ειδικώς αιτιολογημένη μελέτη, στην οποία αναλύει το κόστος που υφίσταται για την πιστοποίηση και τον έλεγχο των πολιτικών ασφάλειας των επιχειρήσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητά της, ανάλογα με τον αριθμό των συνδρομητών τους, τον κύκλο των εργασιών, καθώς και με τις επιμέρους εγκαταστάσεις τους, την οποία αποστέλλει προς τους αρμόδιους Υπουργούς Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

3. Οι πόροι και τα έσοδα της Αρχής που προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος μπορούν να διατίθενται ιδίως για την κάλυψη δαπανών σχετικά με:

- α)** την αγορά υλικού και λογισμικού για τη διασφάλιση του απορρήτου των επικοινωνιών,
- β)** την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση του κοινού και των παρόχων ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε θέματα κανονιστικού πλαισίου και τεχνολογικών εξελίξεων,
- γ)** την εκπαίδευση και την πιστοποίηση του προσωπικού της,
- δ)** τη συμμετοχή της ΑΔΑΕ σε διεθνή συνέδρια και οργανώσεις σχετικά με το αντικείμενό της,
- ε)** τη διοικητική λειτουργία της ΑΔΑΕ και
- στ)** άλλες ανάγκες που προκύπτουν κατά την εκτέλεση του έργου της.

4. Κάθε τρία (3) έτη μετά την έναρξη ισχύος της διάταξης του παρόντος άρθρου και εφόσον η ΑΔΑΕ έχει αποθεματικό από την κάλυψη των δαπανών της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, οι πλεονάζουσες πιστώσεις αποτελούν έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού, στον οποίο και μεταφέρονται. Η μεταφορά λαμβάνει χώρα μετά την έκδοση διαπιστωτικής απόφασης των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών, ύστερα από σχετική απόφαση της Ολομέλειας της Αρχής.».

6. Στελέχωση, κατανομή θέσεων

- α)** Προβλέπεται η αύξηση των οργανικών θέσεων της ΑΔΑΕ και η κατανομή τους σε κατηγορίες προσωπικού με βάση τις σημερινές ανάγκες αλλά και τις νέες απαιτήσεις.
- β)** Κατανέμονται κατά κλάδους οι θέσεις του προσωπικού της ΑΔΑΕ.

Προτεινόμενη ρύθμιση

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 8 του ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**1.** Για τη στελέχωση της ΑΔΑΕ συνιστώνται συνολικά ενενήντα (90) θέσεις, από τις οποίες οι τριάντα δύο (32) είναι θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, οι πενήντα δύο (52) θέσεις τακτικού προσωπικού, οι πέντε (5) θέσεις δικηγόρων παρ' εφέταις με έμμισθη εντολή και μία (1) θέση Νομικού Συμβούλου».

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 8 του ν. 3115/2003 διαγράφεται η τελευταία πρόταση.

3. Η παράγραφος 5 του άρθρου 8 του ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**α.** Οι θέσεις του τακτικού προσωπικού κατανέμονται κατά κατηγορίες και κλάδους ως εξής:

Πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (ΠΕ): Κλάδος ΠΕ Διοικητικού - Οικονομικού, θέσεις δεκαοκτώ (18), εκ των οποίων οι δύο (2) είναι πτυχιούχων Νομικής, Κλάδος ΠΕ Πληροφορικής, θέσεις έξι (6),

Τεχνολογικής εκπαίδευσης (ΤΕ): Κλάδος ΤΕ Διοικητικού - Λογιστικού, θέσεις πέντε (5), Κλάδος ΤΕ Μηχανικών, θέσεις οκτώ (8), Κλάδος ΤΕ Πληροφορικής, θέσεις δύο (2),

Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΔΕ): Κλάδος ΔΕ Διοικητικών Γραμματέων, θέσεις επτά (7), Κλάδος ΔΕ Διοικητικού - Λογιστικού, θέσεις τρεις (3), Κλάδος ΔΕ Οδηγών, θέσεις δύο (2),

Υποχρεωτικής εκπαίδευσης (ΥΕ): Κλάδος ΥΕ Γενικών Καθηκόντων, θέσεις μία (1).

β. Οι θέσεις του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού κατανέμονται ως εξής:

Είκοσι έξι (26) θέσεις διπλωματούχων ηλεκτρολόγων μηχανικών και μηχανικών Η/Υ ή ηλεκτρονικών μηχανικών ή τηλεπικοινωνιακών μηχανικών ή μηχανικών πληροφορικής ή πληροφορικής ή φυσικών.

Δύο (2) θέσεις πτυχιούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ή αναγνωρισμένων ισότιμων σχολών αλλοδαπής, Διεθνών ή Ευρωπαϊκών σπουδών ή Πολιτικών ή Οικονομικών σπουδών ή Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων και τέσσερις (4) θέσεις πτυχιούχων νομικής.

γ. Οι θέσεις των δικηγόρων με έμμισθη εντολή είναι πέντε (5).

δ. Ο Νομικός Σύμβουλος πρέπει να είναι δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω και κάτοχος τουλάχιστον μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σε συναφές με τους σκοπούς της ΑΔΑΕ αντικείμενο.».

4. Η παράγραφος 10 του άρθρου 8 του ν. 3115/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«**10.** Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται, μετά από γνώμη της ΑΔΑΕ, με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθορίζεται η εσωτερική διάρθρωση της ΑΔΑΕ, οι αρμοδιότητες των οργανικών της μονάδων, τα προσόντα και ο τρόπος επιλογής των προϊσταμένων του προσωπικού, θέματα πειθαρχικής διαδικασίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων.».

7. Άλλες προτάσεις της ΑΔΑΕ

α. Αρμοδιότητα επί εσωτερικών δικτύων σε οργανισμούς, υπηρεσίες και επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών.

Σχετικά με τους φορείς, επί των οποίων η ΑΔΑΕ έχει αρμοδιότητα ελέγχου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 εδ. α', εκτός από τους εν λόγω φορείς, υπάρχουν, όπως είναι γνωστό, οργανισμοί, υπηρεσίες και επιχειρήσεις, που διαθέτουν δίκτυα επικοινωνιών τα οποία προορίζονται καταρχήν για να εξυπηρετούν τις δικές τους ανάγκες, παράλληλα όμως χρησιμοποιούνται από τους εργαζομένους σε αυτές, τους συνεργάτες και τους πελάτες τους και για τις προσωπικές τους επικοινωνίες. Αναφέρονται ενδεικτικά οι περιπτώσεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων (ΑΕΙ, ΤΕΙ), δήμων, επιμελητηρίων, νοσοκομείων, ξενοδοχείων κ.ά. Επειδή δε ένα σημαντικό μέρος των επικοινωνιών που διεξάγονται πραγματοποιείται μέσα από τα προαναφερθέντα ιδιωτικά δίκτυα (ειδικότερα στις τηλεπικοινωνίες και στο διαδίκτυο), τίθεται το ζήτημα του ελέγχου των εν λόγω φορέων σε ό,τι αφορά στην τήρηση του απορρήτου της επικοινωνίας των υπαλλήλων, των συνεργατών ή των πελατών τους.

Σημειώνεται ότι η σχετική συνταγματική διάταξη (άρθρο 19) ορίζει ότι το απόρρητο των επικοινωνιών είναι απολύτως απαραβίαστο, για τον έλεγχο δε της τήρησης του απορρήτου από κάθε φορέα που εμπλέκεται στην παροχή υπηρεσιών επικοινωνιών συστήθηκε η ΑΔΑΕ.

Όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 6 παρ. 1α του Ν. 3115/2003 που προαναφέρθηκε, η ΑΔΑΕ δεν έχει αρμοδιότητα να ασκεί έλεγχο στους φορείς αυτούς ως προς την τήρηση του απορρήτου για τις περιπτώ-

σεις που αναφέρθηκαν παραπάνω. Για το λόγο αυτό, η ανωτέρω προταθείσα τροποποίηση της περ. α' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003 θα δύνατο να εμπεριέχει και σχετική ρύθμιση για τα προαναφερθέντα ιδιωτικά δίκτυα ως εξής:

Προτεινόμενη ρύθμιση

Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Ν. 3115/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε εγκαταστάσεις, τεχνικό εξοπλισμό, αρχεία, τράπεζες δεδομένων, δεδομένα επικοινωνίας και έγγραφα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), άλλων δημόσιων υπηρεσιών, οργανισμών, επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και ιδιωτικών επιχειρήσεων που ασχολούνται με ταχυδρομικές, τηλεπικοινωνιακές ή άλλες υπηρεσίες σχετικές με την ανταπόκριση και την επικοινωνία. Εκτός από τα παραπάνω, διενεργεί, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας, τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, σε υπηρεσίες, οργανισμούς και επιχειρήσεις που διαθέτουν εσωτερικά δίκτυα (intranet) ή ιδιωτικά τηλεφωνικά κέντρα ή προμηθεύουν εξοπλισμό ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με δραστηριότητες ηλεκτρονικών επικοινωνιών στους προαναφερθέντες οργανισμούς και επιχειρήσεις είτε ανήκουν στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα εν γένει. Η κατοχή οποιασδήποτε άδειας δεν παρεμποδίζει τον έλεγχο. Τον έλεγχο διενεργούν τουλάχιστον ένα μέλος της ΑΔΑΕ και μέλη του προσωπικού της, τα οποία ορίζονται με απόφαση της Αρχής ύστερα από εισήγη-

ση του Προέδρου. Κατά τον έλεγχο αρχείων που τηρούνται για λόγους εθνικής ασφάλειας παρίσταται αυτοπροσώπως ο Πρόεδρος.»

β. Εξασφάλιση των αναγκαίων μέσων για την υλοποίηση του θεσμικού ρόλου της ΑΔΑΕ

ι. Προϋπολογισμός

Το 2021, ο προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ διαμορφώθηκε στο ποσό των 1.787.000 ευρώ έναντι 3.126.080,00 ευρώ του προηγούμενου έτους.

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται αναλυτικά τα εγκεκριμένα ποσά του προϋπολογισμού της Αρχής ανά έτος, με αφετηρία το 2005, όταν ξεκίνησε ουσιαστικά το ελεγκτικό της έργο.

Πίνακας 1

Εγκεκριμένοι προϋπολογισμοί της ΑΔΑΕ, 2005 - 2021

Έτος	Εγκεκριμένος προϋπολογισμός της ΑΔΑΕ
2021	1.787.000 ευρώ
2020	3.126.080 ευρώ
2019	2.666.000 ευρώ
2018	2.223.000 ευρώ
2017	2.041.000 ευρώ
2016	1.822.000 ευρώ
2015	1.628.000 ευρώ
2014	1.574.000 ευρώ
2013	1.687.500 ευρώ
2012	1.976.535 ευρώ
2011	2.051.500 ευρώ
2010	2.456.500 ευρώ
2009	2.563.000 ευρώ
2008	2.147.000 ευρώ
2007	2.145.000 ευρώ
2006	2.100.000 ευρώ
2005	2.000.000 ευρώ

ii. Τεχνολογικός εξοπλισμός

Η διαρκής εξέλιξη της τεχνολογίας επιβάλλει τον ανάλογο εξοπλισμό της ΑΔΑΕ με σύγχρονα μέσα, ο οποίος αναφέρεται, ενδεικτικά σε:

- αναβάθμιση συσκευών/συστημάτων ελέγχου δικτύου (φάσματος) κινητής τηλεφωνίας,
- ανάλυση και διερεύνηση περιστατικών ασφάλειας των τηλεπικοινωνιακών συστημάτων των παρόχων,
- έλεγχο ασφάλειας δικτύων (vulnerability scanners, penetration testing κλπ.).

Η ΑΔΑΕ στερείται του ενδεδειγμένου τεχνολογικού εξοπλισμού λόγω του μικρού προϋπολογισμού που της εγκρίνεται.

iii. Υποδομές

Για να ανταποκριθεί στον θεσμικό της ρόλο, η ΑΔΑΕ χρειάζεται χώρο που να καλύπτει τις

ανάγκες στέγασης των υπηρεσιών της και υλικοτεχνική υποδομή (π.χ. εξοπλισμό ανίχνευσης παραβίασης του απορρήτου, πληροφορικά συστήματα, κλπ.).

γ. Αναθεώρηση του ΠΔ 47/2005 σχετικά με τις τεχνικές και οργανωτικές εγγυήσεις για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών

Η ΑΔΑΕ, με βάση τις τεχνολογικές εξελίξεις και τη μέχρι σήμερα εμπειρία της από την εφαρμογή των διατάξεων για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, διατύπωσε την ανάγκη τροποποιήσεων στο υφιστάμενο ΠΔ 47/2005, το οποίο εκδίδεται με απόφαση των αρμόδιων υπουργών και γνώμη της ΑΔΑΕ, σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3115/2003. Η Ολομέλεια της Αρχής έχει επεξεργαστεί τις σχετικές αναγκαίες συμπληρώσεις και τροποποιήσεις και είναι σε θέση να τις υποβάλει στα αρμόδια υπουργεία, εφόσον της ζητηθεί.

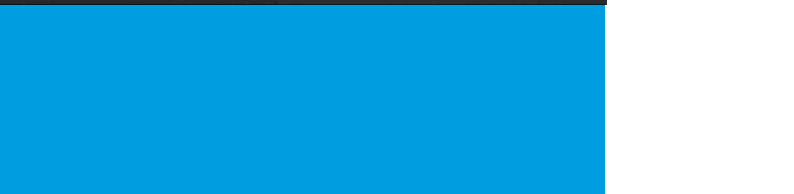
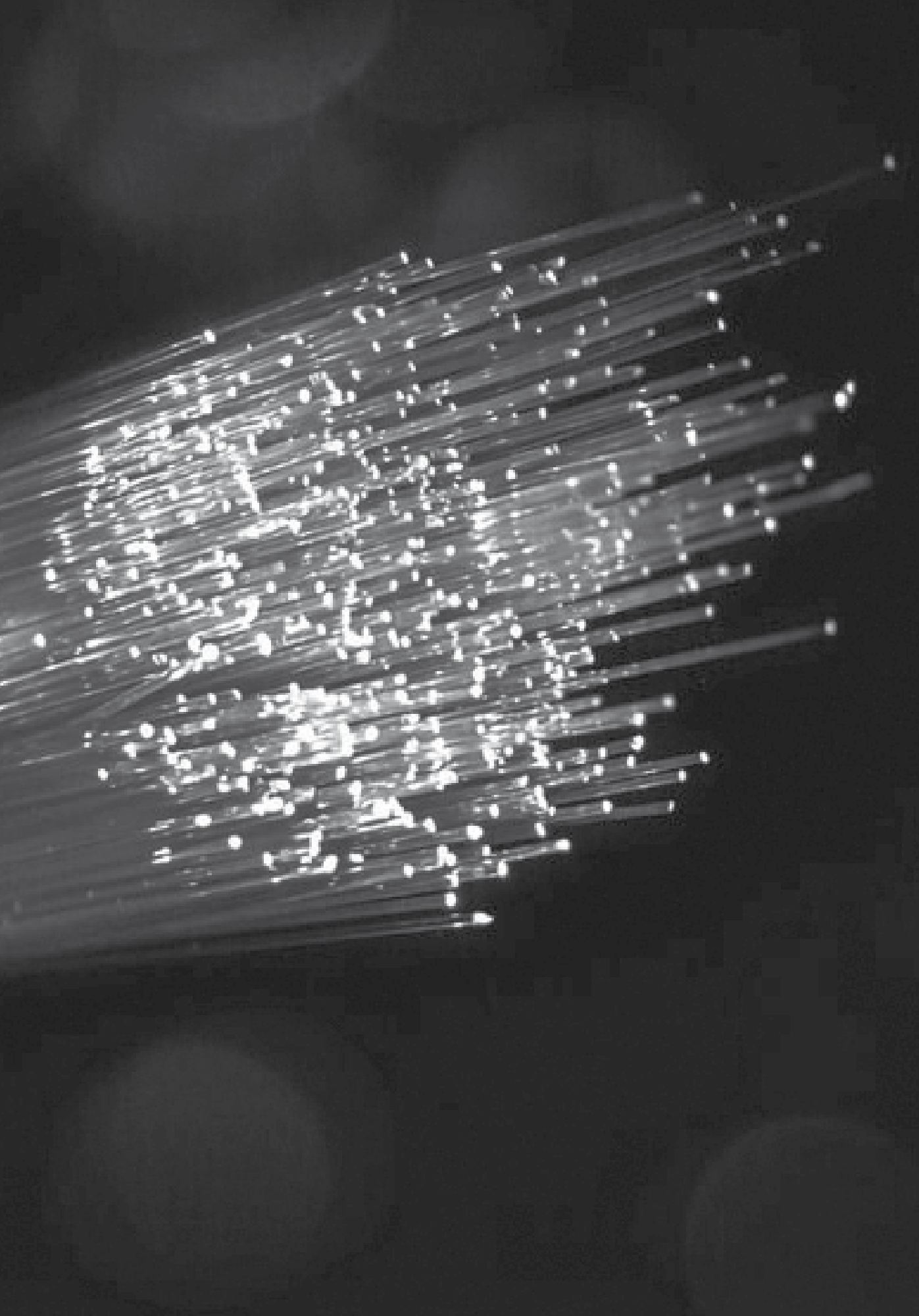

04

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ
ΔΡΑΣΗΣ
ΓΙΑ ΤΟ 2022**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

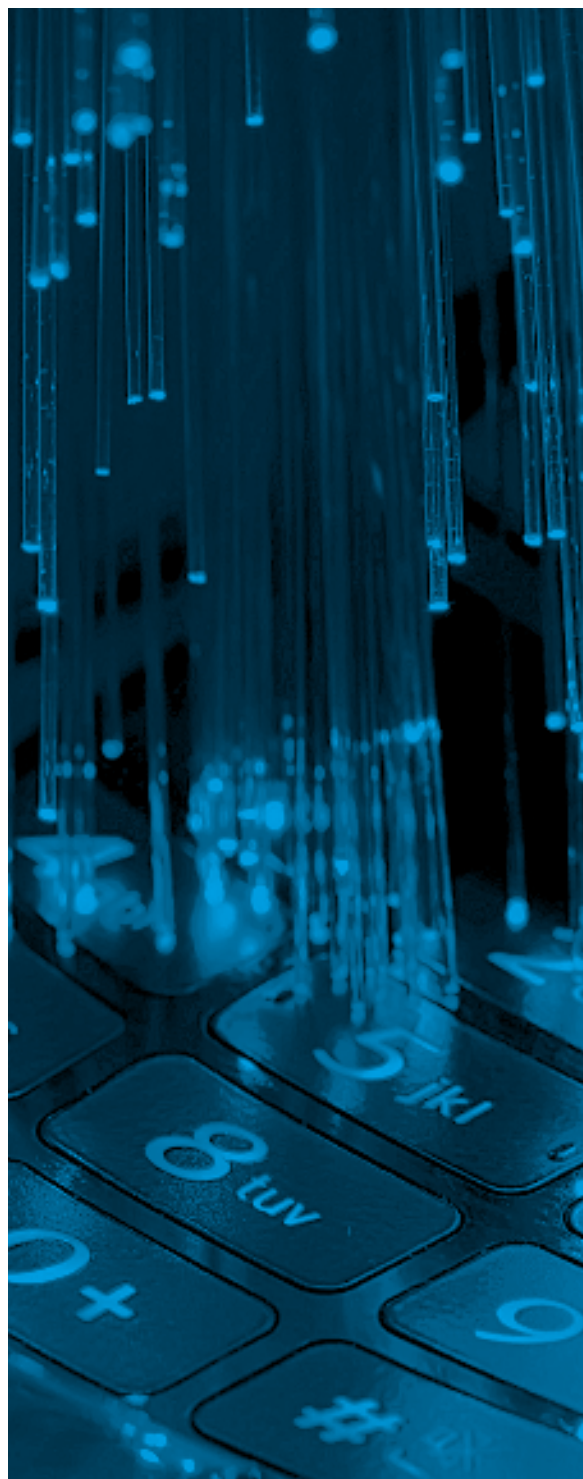
Προγραμματισμός δράσης για το 2022

Το έτος 2021 εξ αιτίας των εκτάκτων υγειονομικών συνθηκών που επικράτησαν λόγω πανδημίας, δεν επέτρεψε, όπως εκτέθηκε και στον Πρόλογο της παρούσης, στην Αρχή να προχωρήσει στους προγραμματισθέντες τομείς δράσης και στις δραστηριότητες της (ελέγχους, κλπ) όσο θα το επιθυμούσε η Διοίκηση της και το προσωπικό της. Οι στόχοι της ΑΔΑΕ για το 2022 είναι η διοικητική της αναδιοργάνωση, η εντονότερη παρουσία της στον χώρο της προστασίας του απορρήτου των πάσης φύσεως επικοινωνιών, κυρίως στον τομέα της άρσεως του απορρήτου των επικοινωνιών, η μεγαλύτερη δραστηριότητα και εξωστρέφεια των μελών της Αρχής και του προσωπικού της, και η δημιουργία στους κατοίκους αυτής της χώρας του αισθήματος εμπιστοσύνης στην ακεραιότητα των δικτύων επικοινωνίας τα οποία χρησιμοποιούν σε καθημερινή βάση. Η εμπέδωση αισθήματος εμπιστοσύνης στους χρήστες (είτε είναι πολίτες είτε κάτοικοι της χώρας) σε σχέση τόσο με την ασφάλεια των συνομιλιών τους, όσο και με την ανταλλαγή γραπτών κειμένων μέσω ηλεκτρονικών ή άλλων δικτύων επικοινωνίας δεν αποτελεί μόνο στόχο του συνταγματικού νομοθέτη, ο οποίος αισθάνθηκε την ανάγκη να κατοχυρώσει σε ειδικό άρθρο και μάλιστα, με πολύ αυστηρές προϋποθέσεις, τη διασφάλιση του απορρήτου, γεγονός εξάλλου, ιδιαίτερα σπάνιο στα ευρωπαϊκά συνταγματικά συστήματα. Αποτελεί επιπλέον και απαραίτητο στοιχείο για τη λειτουργία της δημοκρατίας στη χώρα. Ένας πολίτης, που φοβάται ότι παρακολουθούνται οι επικοινωνίες του και αυτολογοκρίνεται, δεν μπορεί να είναι ελεύθερος άνθρωπος και ώρι-

μος δημοκρατικός πολίτης. Μαθαίνει να μην λέει τη γνώμη του. Έτσι πλήττεται όχι μόνο το απαραβίαστο του ιδιωτικού του βίου, αλλά και η δυνατότητα του να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του, να πληροφορείται και να πληροφορεί κλπ.

Πέραν των αυτονόητων στόχων που είναι: α) η βελτίωση και ο εκσυγχρονισμός του κανονιστικού πλαισίου που διέπει την οργάνωση και λειτουργία της Αρχής, αλλά και το καθεστώς των νόμιμων άρσεων του απορρήτου, με τη στελέχωση σε σταθερή πλέον βάση του Αυτοτελούς Τμήματος Ελέγχου Άρσης του Απορρήτου, β) η αύξηση του αριθμού και της συχνότητας των ελέγχων και η καθιέρωση του θεσμού των χωρίς προειδοποίηση ελέγχων, γ) ο εκσυγχρονισμός του υλικοτεχνικού εξοπλισμού της Αρχής με στόχο την επίτευξη των καταστατικών στόχων της, ο οποίος έχει ήδη προχωρήσει αρκετά με την καθιέρωση του συστήματος διακίνησης εγγράφων ΠΑΠΥΡΟΣ, δ) η συμμετοχή της Αρχής σε ημερίδες, συνέδρια στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, καθώς και η διοργάνωση εκ μέρους της τέτοιων επισημονικών εκδηλώσεων, στ) η ταχύτερη σε σχέση με το παρελθόν, όπου τα πράγματα δεν λειτούργησαν ικανοποιητικά, ολοκλήρωση διαδικασιών επιβολής κυρώσεων σε υπεύθυνους παραβιάσεως του απορρήτου των επικοινωνιών, ζ) η συνεργασία με αλλοδαπούς, και κατά προτεραιότητα ευρωπαϊκούς, φορείς ελέγχου και αποτελεσματικής επιβολής του σεβασμού του απορρήτου των επικοινωνιών, η) η εμπέδωση στο προσωπικό της ΑΔΑΕ πνεύματος πρωτοβουλίας και η καταπολέμηση των γραφειοκρατικών αγκυλώσεων στο εσωτερικό της Αρχής, καθώς και η καθιέρωση εσωτερικών μηχανισμών ελέγχου αποσκοπού-

ντων στην άμεση ολοκλήρωση των διαφόρων διαδικασιών, και κυρίως στην παρακολούθηση της πλήρους και έγκαιρης εφαρμογής και υλοποίησης των αποφάσεων της Ολομέλειας και του Προέδρου, κατά τα λοιπά και προς αποφυγή επαναλήψεων παραπέμπουμε στην ενότητα Επίκαιρα ζητήματα που απασχολούν, μεταξύ άλλων, την ΑΔΑΕ του Προλόγου της παρούσας Έκθεσης.

Πίνακας Συντομογραφιών

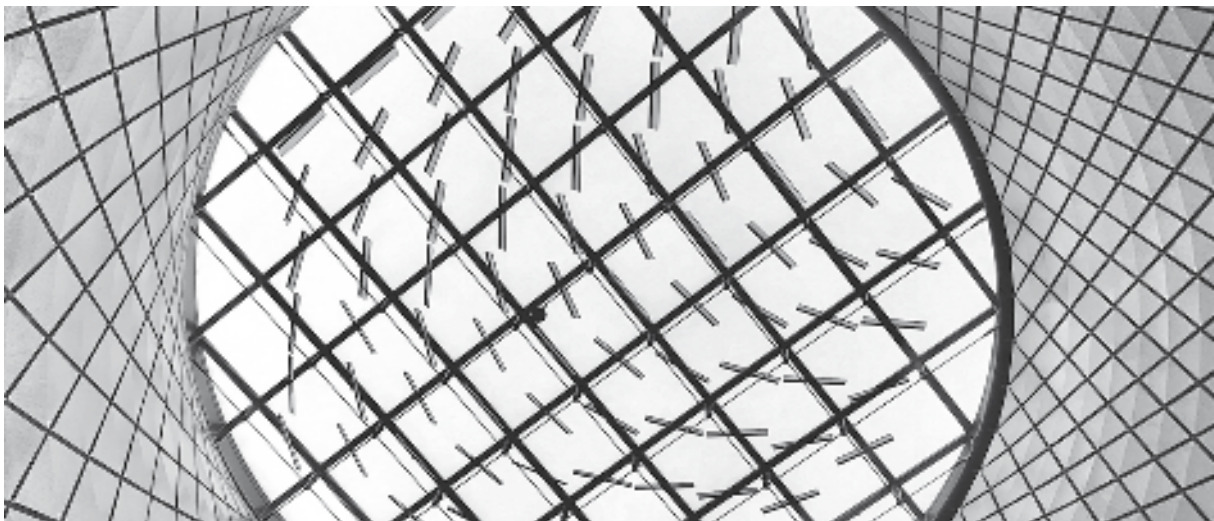
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΔΑΕ	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών
ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΙ	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΓΓΠΠ	Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός Προστασίας Δεδομένων
ΔΕ	Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΤΤ	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΛΤΑ	Ελληνικά Ταχυδρομεία
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου
ΕΣΔΔΑ	Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΥΠ	Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών
ΙΔΑΧ	Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου
ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης
ΚΠΔ	Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση

N	Νόμος
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΔΑΤΥ	Πολιτική Διασφάλισης του Απορρήτου των Ταχυδρομικών Υπηρεσιών
ΠΕ	Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΤΕ	Ταχυδρομικές Επιχειρήσεις
ΤΕ	Τεχνολογική Εκπαίδευση
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΤΠΕ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών
ΥΕ	Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης
ΥΟΔΔ	Τεύχος Υπαλλήλων Ειδικών Θέσεων & Οργάνων Διοίκησης
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως
ΧΘΔ ΕΕ	Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ECC CODE	Electronic Communications Code
ECASEC	European Competent Authorities for Secure Electronic Communications
ELSA	European Law Students' Association
ENISA	European Network and Information Security Agency
ICT	Information and Communication Technology
IP	Internet Protocol
NIS	National Information Security

Παραρτήματα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Άρθρο 87 Ν. 4790/2021

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση της παρ. 9 του άρθρου 5 του ν. 2225/1994 για την Ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών».

Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ
(συνεδρίαση 22ης Ιανουαρίου 2020)

Με το άρθρο 87 του Ν. 4790/2021 με τίτλο «Κατεπείγουσες ρυθμίσεις για την προστασία της δημοσίας υγείας από τις συνεχιζόμενες συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID 19, την ανάπτυξη, την κοινωνική προστασία και την επαναλειτουργία των δικαστηρίων και άλλα ζητήματα» (ΦΕΚ Α' 48/31.03.2021) τροποποιήθηκε η παρ. 9 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 με τίτλο «Άρση του Απορρήτου» (ΦΕΚ Α' 121/20.07.1994) ως εξής:

«1. Η παρ. 9 του άρθρου 5 του ν. 2225/1994 (Α' 121) αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Στις περιπτώσεις του άρθρου 4, η Α.Δ.Α.Ε. δύναται, μετά τη λήξη του μέτρου της άρσης, να αποφασίζει τη γνωστοποίηση της επιβολής του μέτρου αυτού στους θιγόμενους, με τη σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου και υπό την προϋπόθεση, ότι δεν διακυβεύεται ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε.... Η παρούσα δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις άρσης του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας, σύμφωνα με το άρθρο 3.».

2. Η παρ. 1 εφαρμόζεται και για τις άρσεις του απορρήτου που έχουν λάβει χώρα έως τη δημοσίευση του παρόντος.»»

Με τη νέα αυτή διάταξη καταργείται η αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ να γνωστοποιεί τη λήψη του μέτρου της άρσης, μετά τη λήξη αυτής, ακόμη και αν δεν διακυβεύεται πλέον ο σκοπός για τον οποίο διατάχθηκε, στις περιπτώσεις που η λήψη του μέτρου είχε γίνει για λόγους εθνικής ασφάλειας (άρθρο 3 του Ν. 2225/1994). Η Αρχή διατηρεί την αρμοδιότητα να γνωστοποιεί σε εκείνους, το απόρρητο των οποίων ήρθη για τη διακρίβωση κακουργημάτων (άρθρο 4 του Ν. 2225/1994), την επιβολή του μέτρου, μετά τη λήξη του και υπό την προϋπόθεση ότι δεν διακυβεύεται ο σκοπός, για τον οποίο είχε διαταχθεί, υπό την επιπρόσθετη προϋπόθεση ότι προηγείται της σχετικής απόφασης της Αρχής η σύμφωνη γνώμη του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Άρθρο 37 παρ. 1 του Ν. 4786/2021 (ΦΕΚ Α΄43/23.3.2021)

«Ρυθμίσεις για τη λειτουργία της Αρχής Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών - Τροποποίηση του άρθρου 5 του ν. 2225/1994»

Με το άρθρο 37 παρ. 1 του Ν. 4786/2021 «Εφαρμογή διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/ 1939 του Συμβουλίου της 12ης Οκτωβρίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ρυθμίσεις για τη λειτουργία των δικαστηρίων και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α΄ 43/23.3.2021) αντικαταστάθηκε η παρ. 4 του άρθρου 5 του Ν. 2225/1994 σχετικά με τη διαδικασία άρσης του απορρήτου, ως εξής:

«1. Η παρ. 4 του άρθρου 5 του ν. 2225/1994 (Α΄ 121) αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Απόσπασμα της διάταξης, που περιλαμβάνει το διατακτικό της, παραδίδεται με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα, το οποίο πρέπει να καλύπτει τις προϋποθέσεις ασφαλείας του απορρήτου του περιεχομένου:

α) Στον πρόεδρο ή το διοικητικό συμβούλιο ή τον γενικό διευθυντή ή τον εκπρόσωπο του νομικού προσώπου, στο οποίο υπάγεται το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας. Σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται στον επιχειρηματία.

β) Αν το νομικό πρόσωπο υπάγεται στον έλεγχο ή την εποπτεία του κράτους, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται και στον Υπουργό που εποπτεύει το νομικό αυτό πρόσωπο ή στον Υπουργό που προΐσταται της δημόσιας υπηρεσίας.

Το ηλεκτρονικό κωδικοποιημένο μήνυμα, το οποίο λαμβάνει η Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.), περιέχει όλο το κείμενο της διάταξης που επιβάλλει την άρση του απορρήτου. Η σχετική αλληλογραφία είναι απόρρητη και τηρείται σε ειδικό αρχείο, στο οποίο έχουν πρόσβαση ο Πρόεδρος της Α.Δ.Α.Ε. και ένα ακόμη μέλος της Ολομέλειας που ορίζεται από αυτήν, καθώς και μέλη του προσωπικού της, τα οποία είναι ειδικά εξουσιοδοτημένα προς τούτο από την Ολομέλεια της Αρχής. Ο Πρόεδρος της Α.Δ.Α.Ε. ενημερώνει σε κάθε περίπτωση τον Πρόεδρο της Βουλής και τους αρχηγούς των κομμάτων, που εκπροσωπούνται στη Βουλή και κοινοποιεί τη διάταξη στον Υπουργό Δικαιοσύνης.

Με απόφαση της Ολομέλειας της Α.Δ.Α.Ε. όλες οι διατάξεις περί άρσεως του απορρήτου που έχουν αποθηκευτεί σε φυσικά αρχεία στην Αρχή από την ίδρυσή της, ψηφιοποιούνται και μετατρέπονται σε ηλεκτρονικά αρχεία. Με ίδια απόφαση ορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία της ψηφιοποίησης. Μετά την πάροδο πέντε (5) ετών από την πιο πάνω ψηφιοποίηση, τα φυσικά αρχεία καταστρέφονται.».

2. Στο άρθρο 5 του ν. 2225/1994 προστίθεται παρ. 12 ως εξής:

«12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, καθορίζονται όλες οι τεχνικές και διαδικαστικές λεπτομέρειες για τη θέση σε εφαρμογή και λειτουργία της διαδικασίας της παρ. 4 ως προς την παράδοση του αποσπάσματος της διάταξης με ηλεκτρονικό κρυπτογραφημένο μήνυμα.»

3. Μέχρι τη δημοσίευση της κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 12 του άρθρου 5 του ν. 2225/1994, το απόσπασμα της διάταξης που περιλαμβάνει το διατακτικό της παραδίδεται με απόδειξη μέσα σε κλειστό φάκελο:

- α) στον πρόεδρο ή το διοικητικό συμβούλιο ή τον γενικό διευθυντή ή τον εκπρόσωπο του νομικού προσώπου στο οποίο υπάγεται το μέσο ανταπόκρισης ή επικοινωνίας. Σε περίπτωση ατομικής επιχείρησης, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται στον επιχειρηματία,
- β) αν το νομικό πρόσωπο υπάγεται στον έλεγχο ή την εποπτεία του κράτους, το ως άνω απόσπασμα παραδίδεται και στον Υπουργό που εποπτεύει το νομικό αυτό πρόσωπο ή στον Υπουργό που προΐσταται της δημόσιας υπηρεσίας και
- γ) στην Α.Δ.Α.Ε. κατά τα ήδη οριζόμενα.»»

www.adae.gr

Εκτύπωση

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Γραφιστική Μελέτη - Σχεδιασμός

Άννα Καρακωνσταντή

(ΕΡΓ. 112_22)

